

**PROGRAM
ZINTEGROWANEJ INFORMATYZACJI
PAŃSTWA**

Warszawa, listopad 2013

Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
1. Nowe podejście do informatyzacji państwa – informatyzacja zintegrowana	5
2. Wyzwania rozwojowe i cywilizacyjne	8
3. Strategiczny kontekst europejski i krajowy	12
3.1. Strategie europejskie	12
3.2 Strategie krajowe	14
4. Diagnoza	16
5. Cele, obszary działania, wskaźniki Programu	26
5.1. Cele	26
5.2. Obszary działania	26
5.3. Kluczowe działania zintegrowanej informatyzacji	29
Kluczowe działania zintegrowanej informatyzacji,	29
5.4. Korzyści z realizacji programu	30
5.5. Wskaźniki	31
6. Co zrobimy - kierunki interwencji	34
6.1. Świadczenie e-usług publicznych	34
6.1.1. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie centralnym.	35
6.1.2. Systematyzowanie i katalog e-usług	49
6.1.3. Kryteria wyboru e-usług	50
6.1.4. Monitorowanie e-usług	51
6.2. Otwarty rząd i wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	52
6.2.2. Dostępność informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystywania	54
6.2.3. Wsparcie innowacyjnych metod podnoszenia umiejętności cyfrowych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej	56
6.3. Wyznaczanie standardów i tworzenie warunków dla efektywnej i bezpiecznej e-administracji	58
6.3.1. Interoperacyjność	58
6.3.2. Bezpieczeństwo teleinformatyczne	61
6.3.3. Ochrona cyberprzestrzeni	62
6.3.4. Identyfikacja elektroniczna i usługi zaufania	64
6.3.5. Technologia	65
6.3.6. Zarządzanie Infrastrukturą	66
6.3.7. Informacja zarządcza	68
6.3.8. Standardy zarządcze	69
6.3.9 Mechanizmy zarządcze i kontrolne	70
6.4. Informatyzacja urzędów	71
6.4.1. Kompetencje w administracji publicznej	72
7. Model współpracy w ramach programu informatyzacji	74
8. Zmiany prawne w obszarze informatyzacji	78
9. Kluczowa rola Jednostek Samorządu Terytorialnego w realizacji programu	81
10. Finansowanie	82
11. Podsumowanie	84
Załącznik 1. Tabela 1 Etap przygotowania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	85
Załącznik 2. Tabela 2 Etap wdrażania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	87

Załącznik 3. Przegląd wybranych, już dostępnych, usług e-administracji (na dzień 31.09.2013r.).....	89
Załącznik 4. Przykładowe przedsięwzięcia przewidujące ponadresortowy model współpracy	94
Załącznik 5. Rola i funkcje ePUAP	113
Integrator e-usług	115
Broker informacyjny	115
Profil Zaufany ePUAP	117
Pismo ogólne	117
Repozytorium Procesów Administracji Publicznej	118
Model procesowy dostępu do rejestrów publicznych.....	118
Repozytorium dobrych praktyk administracji	119
Załącznik 6. Analiza SWOT	120
Załącznik 7. „Mapa drogowa” zmian prawnych w obszarze informatyzacji.....	122
Załącznik 8. Koncepcja Platformy Integracyjnej Rejestrów Publicznych	125
Załącznik 9. Słowniczek skrótów	126

Wstęp

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP) to strategiczny dokument opisujący działania rządu zmierzające do dostarczenia społeczeństwu wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych. Celem Programu jest stworzenie spójnego, logicznego i sprawnego systemu informacyjnego państwa, dostarczającego e-usługi na poziomie krajowym i europejskim, w sposób efektywny pod względem jakości i kosztów. Program zapewni współpracę istniejących oraz nowych systemów teleinformatycznych administracji publicznej, eliminując jednocześnie powielające się dotychczas funkcjonalności. Kiedy można będzie uznać, że Program się powiódł? Wypełnienie celów PZIP mierzone będzie odsetkiem obywateli i przedsiębiorców korzystających z e-usług administracji publicznej oraz poziomem satysfakcji użytkowników.

Administracja jest powołana przede wszystkim do tego, aby służyć obywatelowi. Dlatego w Programie w centrum uwagi są usługi e-administracji skierowane do obywateli, w tym przedsiębiorców oraz wymagania, którym trzeba sprostać w perspektywie do roku 2020, związane z rozwojem nowoczesnego, cyfrowego społeczeństwa, wykorzystującego potencjał informacji sektora publicznego. Informatyzacja państwa ma wspierać jego funkcjonowanie w *modelu optimum*. Nowe podejście do informatyzacji jest zintegrowane. Oznacza to, że wszelkie działania związane z wdrażaniem systemów informatycznych będą podporządkowane spójnemu obiegowi informacji w Państwie.

Wychodząc od diagnozy stanu informatyzacji na dziś, pokazano w Programie cele do osiągnięcia i sposoby ich realizacji, a także propozycję działań pozwalających monitorować efektywność osiągania rezultatów. Podstawą do informatyzacji usług jest również, nadążające za zmianami społecznymi oraz technologicznymi, odpowiednie otoczenie prawne - dlatego proponujemy zmiany legislacyjne niezbędne do realizacji zadań publicznych drogą elektroniczną. Program podlegać będzie aktualizacji, stosownie do zmian technologicznych, organizacyjnych, społecznych i gospodarczych, zachodzących w otoczeniu administracji. Przykładowo, w przypadku wyznaczenia przez Rząd RP daty wprowadzenia waluty Euro niezbędne będzie metodyczne, ustandaryzowane podejście do procesu wymiany waluty przy zastosowaniu podejścia projektowego, jasno wskazując cele, zadania oraz dostępne zasoby przy jednoczesnej dobrej koordynacji całego procesu i czytelnym podziale odpowiedzialności za poszczególne jego etapy.

Dotychczasowy proces informatyzacji charakteryzował się rozwiązaniami wyspowymi, które odpowiadały zapotrzebowaniu poszczególnych sektorów administracji publicznej, jednak nie zapewniały dostatecznej interoperacyjności systemów, co mogło mieć negatywny wpływ na realizację e-usług. W związku z powyższym niezbędne stało się **wprowadzenie nowego instrumentu planowania i koordynacji informatyzacji działalności podmiotów publicznych**, którym jest, ustanawiany w drodze uchwały Rady Ministrów, **Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa**.

PZIP, obok Narodowego Planu Szerokopasmowego, jest dokumentem wykonawczym dla strategii rozwoju, czyli strategii Sprawne Państwo 2020 (SP2020). Odnosi się też pośrednio do pozostałych strategii ponadsektorowych i nawiązuje do wytyczonych tam najważniejszych priorytetów, celów i planów rozwojowych oraz innowacyjnych działań. Dokument odgrywa też istotną rolę w planowaniu wydatków współfinansowanych przez Unię Europejską w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Program jest ściśle powiązany z przygotowanym przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (MAC) strategicznym dokumentem Policy Paper, dotyczącym cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r. oraz Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa.

Program powstał w ścisłej współpracy z pozostałymi resortami i instytucjami publicznymi, które aktywnie będą uczestniczyć w realizacji działań przewidzianych w Programie i wynikających z niego przedsięwzięć związanych z informatyzacją państwa. Realizacja PZIP będzie angażowała również jednostki samorządu terytorialnego oraz uwzględniała ich dotychczasowy dorobek.

1. Nowe podejście do informatyzacji państwa – informatyzacja zintegrowana

Informatyzacja państwa ma wspierać budowanie modelu *państwa optimum* poprzez kreowanie i rozwój usług administracji publicznej – rządowej i samorządowej oraz monitorowanie i poprawę ich jakości – uwzględniając nowe możliwości, jakie pojawiają się w związku z dynamicznym rozwojem technologii cyfrowych oraz rozbudową cyfrowych zasobów i treści w postaci cyfrowej.

Należy dążyć do modelu państwa wspierającego rozwój. Nie sprostą temu wyzwaniu przeregulowane *państwo maximum*, ani wycofane *państwo minimum* – „nie przeszkadzający obserwator”. Model *państwa optimum*, państwa o optymalnym na nasze czasy wymiarze, opierać się musi na kilku podstawowych zasadach:

- **tylko tyle regulacji**, ile jest niezbędne dla codziennej sprawności funkcjonowania instytucji publicznych czy efektywności procesów gospodarczych, nie hamowanych zbędnymi barierami,
- **tylko tyle interwencji**, ile trzeba dla rozwoju i wysokiej stopy zwrotu ponoszonych inwestycji, także w ludzi i ich umiejętności,
- **tylko tyle restrykcji**, ile potrzebne jest dla bezpieczeństwa struktur obronnych państwa oraz bezpieczeństwa codziennego mieszkańców kraju,
- **tylko tyle opiekuńczości**, perfekcyjnie zaadresowanej do odpowiednich grup społecznych, by uruchamiać odpowiednimi działaniami samodzielność oraz energię obywateli, przedsiębiorców, pracowników, konsumentów, użytkowników usług publicznych, i nikomu nie dać się poczuć wykluczonym,
- **tylko tyle aktywności na poziomie centralnym**, by wspomagać rozwiązywanie problemów na niższych poziomach organizacji życia publicznego, z oczywistym wykorzystaniem zasady pomocniczości oraz siły samorządów. By wszystkie decyzje o charakterze publicznym były bliżej ludzi,
- **tylko tyle administracji jeśli chodzi o zasoby**, ile naprawdę potrzeba w określonych obszarach. Kluczem jest lepsza alokacja, lepsze dopasowanie zasobów administracyjnych do zadań realizowanych przez państwo w danym czasie na rzecz określonych grup społecznych. Podstawowym miernikiem oceny administracji musi być jej skuteczność w rozwiązywaniu spraw ludzi.

Celem programu informatyzacji jest zapewnienie obywatelom i przedsiębiorcom, ale również samej administracji, dostępu do użytecznych, bezpiecznych, prostych w stosowaniu narzędzi, które będą powszechnie dostępne i przygotowane do współpracy ze środowiskami technicznymi wykorzystującymi różne technologie.

Z punktu widzenia obywatela najważniejsza jest wygoda załatwiania spraw urzędowych, w tym związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, spraw związanych z ochroną zdrowia, poszukiwaniem pracy, regulowaniem należności, zdobywaniem wiedzy i wykształcenia, a także korzystania z zasobów kultury. E-usługi dla obywateli powinny zapewnić oszczędność czasu, ograniczając konieczność osobistego stawienia się w urzędzie tylko do przypadków niezbędnych. Przy wykorzystaniu e-usług powinno być możliwe załatwianie spraw niezależnie od miejsca pobytu

i stosowanej technologii służącej do korzystania z sieci, sprzętu, oprogramowania oraz wykorzystywanego kanału komunikacji elektronicznej.

Informatyzacja zintegrowana opiera się na czterech następujących filarach¹:

- **Logiczny i skuteczny obieg informacji**, dzięki któremu administracja pomaga obywatelowi w realizacji jego obowiązków na rzecz państwa oraz wspiera go w realizacji jego aspiracji. Informatyzacja podporządkowana jest obiegowi informacji.
- **Koncentracja na procesach w administracji publicznej i usługach** jakie ona zapewnia, nie zaś projektach informatycznych. Właścicielem każdego procesu jest organ władzy publicznej, działający poprzez urzędnika urzędu, który realnie odpowiada za kontakty na linii państwo-obywatel.
- **Przejrzystość i efektywność w wydatkowaniu środków publicznych**. Wszystkie wybrane i realizowane rozwiązania muszą gwarantować najlepszą możliwą relację wyników do zaangażowanych nakładów.
- **Neutralność technologiczna**, która gwarantuje, że dostęp do usług i dostaw dla administracji nie jest ograniczany stosowaną technologią i wynika jedynie z potrzeb funkcjonalnych. Dobór rozwiązania zapewnia możliwość zmiany dostawcy rozwiązań informatycznych, jeśli współpraca z obecnym nie gwarantuje spełnienia oczekiwań strony publicznej.



Podstawową rolą administracji jest obsługa obywateli i przedsiębiorców poprzez sprawną realizację zadań statutowych. **Celem administracji publicznej powinno być budowanie nowych i modernizacja istniejących systemów teleinformatycznych w taki sposób, aby były one ze sobą spójnie i logicznie powiązane oraz zorientowane na potrzeby użytkownika.** Dotyczy to wszystkich systemów informatycznych niezależnie od ich usytuowania w strukturze organizacyjnej państwa, w szczególności od tego, czy system eksploatowany jest przez jednostki samorządu terytorialnego czy przez administrację centralną. Jest to warunek konieczny, aby prawidłowo funkcjonował system informacyjny państwa. **Zintegrowana informatyzacja polegać będzie na kompleksowym, zarządczym podejściu do budowy systemu informacyjnego państwa** przez administrację, co w efekcie ma doprowadzić do zbudowania ładu teleinformatycznego w państwie, przy udziale

¹ Na podstawie raportu „Państwo 2.0. Nowy start dla e-administracji.”

wszystkich zainteresowanych stron. **Nie należy zintegrowanej informatyzacji kojarzyć z dążeniem do budowy super-systemu, który miałby obsługiwać wszystkie funkcje administracji państwowej.**

E-usługi, które powstaną w wyniku realizacji projektów informatycznych muszą być **powszechne i zapewniać oczekiwaną przez użytkowników jakość obsługi. Muszą** charakteryzować się wysoką dostępnością, także dla osób niepełnosprawnych i ciągłością działania.

Usługi o większej złożoności zostaną wytworzone dzięki zapewnieniu współdziałania (tzw. interoperacyjności) różnych systemów. Zapewnienie interoperacyjności istniejących oraz nowo budowanych systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej, a także organów władzy sądowniczej, funkcjonujących przy wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych, ma wspierać logiczny, spójny i sprawny system informacyjny państwa, zbudowany i utrzymywany przy współpracy wszystkich resortów. Efektem tych działań, będzie dostarczenie, na poziomie krajowym i europejskim, kluczowych usług dla obywateli i przedsiębiorców w sposób efektywny pod względem jakości i kosztów, przy równoczesnym eliminowaniu dotychczas powielających się funkcjonalności.

Spełnienie wymagań w zakresie interoperacyjności będzie jednym z kluczowych kryteriów warunkujących decyzję o budowie systemu teleinformatycznego. Dzięki temu, podczas realizacji usług, można będzie korzystać ze spójnych danych zgromadzonych w różnych rejestrach i systemach ewidencyjnych systemu informacyjnego państwa. Przyjęcie wspólnego dla całej administracji publicznej standardu metadanych² doprowadzi w rezultacie do interoperacyjności tworzonych rozwiązań IT. **Ujednolicenie podstawowych procesów w administracji, interoperacyjność systemów i rozwiązań teleinformatycznych oraz umożliwienie udostępniania danych z rejestrów referencyjnych, stworzy warunki dla rozwoju rynku usług świadczonych drogą elektroniczną obywatelom i biznesowi.**

Budowanie systemu informacyjnego państwa obsługującego wszystkie kluczowe procesy i dostarczającego usługi publiczne wymaga ustanowienia odpowiednich struktur organizacyjnych na wszystkich poziomach począwszy od samodzielnych instytucji poprzez resort do poziomu państwa. Zbudowanie, dostarczenie i utrzymanie podstawowego zestawu usług elektronicznych zapewniających obsługę obywateli (w tym przedsiębiorców) oraz samej administracji wymagać będzie sprawnego współdziałania różnych resortów. **W przypadku procesów administracyjnych angażujących różne sektory, czy jednostki, tworzone będą ponadsektorowe zespoły projektowe.**

Budowa systemu informacyjnego państwa odbywać się będzie w ścisłej współpracy wszystkich jednostek administracji: zarówno administracji centralnej jak i jednostek samorządu terytorialnego (JST). Zakłada się, że formalne podstawy do współpracy pomiędzy MAC i JST w ramach niniejszego Programu będą wypracowywane przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. W szerszym stopniu będzie też wykorzystywana Linia Współpracy jako forum wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie budowy otwartego państwa i nowoczesnej e-administracji. Równocześnie z budową środowiska informatycznego dostarczającego usługi, budowane będą kompetencje zarówno po stronie administracji jak i jej klientów, co zapewni wysoki stopień korzystania z oferowanych e-usług.

² Metadane – zestaw logicznie powiązanych z dokumentem elektronicznym usystematyzowanych informacji opisujących ten dokument, ułatwiających jego wyszukiwanie, kontrolę, zrozumienie i długotrwałe przechowanie oraz zarządzanie (rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 30 października 2006 r. w sprawie niezbędnych elementów struktury dokumentów elektronicznych [Dz. U. Nr 206, poz. 1517]).

2. Wyzwania rozwojowe i cywilizacyjne

KLUCZOWE CYFROWE KOŁA ZAMACHOWE

Dynamiczny rozwój kraju i gospodarki, stymulowany poprawą jakości zarządzania administracją w Polsce, zależy od kilku kluczowych czynników związanych z cyfryzacją kraju i informatyzacją administracji, w obszarze:

- **rejestrów publicznych**, w tym szczególnie referencyjnych, ich uporządkowania i zainformatyzowania, określenia i zapewnienia warunków do ich współpracy i efektywnej wymiany danych (zgodnie z wymogami interoperacyjności) oraz udostępnienia zawartych tam informacji;
- **procedur** – ich zidentyfikowania, zinwentaryzowania, uproszczenia, zainformatyzowania, zorientowania na użytkownika i korzyści, jaką uzyska on w wyniku realizacji usługi publicznej;
- **infrastruktury** – zapewnienia optymalnych narzędzi przetwarzania informacji i danych (w tym szczególnie: sieci, systemów zarządczych, technologii przetwarzania danych);
- **informacji zarządczej** - kreowanej na podstawie wiarygodnych przekrojowych danych, stanowiących bazę do podejmowania decyzji w zakresie polityk publicznych i narzędzie do samoadaptacji systemów.

PAŃSTWO OPTIMUM 2.0

W warunkach radykalnych zmian gospodarczych, kulturowych i technologicznych, potrzebna jest klarowna filozofia i nowe ramy funkcjonowania państwa. Państwo optimum powinno dbać o powszechny dostęp do wszystkiego, co sprzyja rozwojowi dobra publicznego. Dotyczy to takich usług publicznych jak: edukacja, prawo do zabezpieczenia na starość, pomoc na rynku pracy, dostępność – nawet jeśli jest to finansowane poprzez system składek – powszechnego systemu ochrony zdrowia. **W modelu państwa optimum, nie wystarczy działać dla obywateli, ale należy znaleźć sposoby na działanie razem z nimi.** Ważna jest tu również harmonijna współpraca ze wspólnotami lokalnymi i regionalnymi. Można to zrobić, realizując trzy kluczowe zadania:

- **poprawić jakość usług administracji publicznej - rządowej i samorządowej**, dzięki skupieniu uwagi na użytkowniku/obywatelu oraz wykorzystaniu narzędzi jakie daje efektywna informatyzacja realizacji zadań Państwa;
- **uzyskać efekt cyfrowej synergii projektów modernizujących administrację**, uwzględniających cyfrowy charakter społecznych, technologicznych, organizacyjnych zmian wielu aspektów funkcjonowania współczesnego świata, które wiążą się z wielkimi zmianami instytucjonalnymi i społecznymi np. trend udostępniania zasobów instytucji publicznych, czy prowadzenie konsultacji społecznych online, współtworzenie rozwiązań przez obywateli, etc.;
- **przyjąć krótkoterminową, średnio- i długookresową perspektywę** przy planowaniu obsługi procesów w administracji publicznej, których ostatecznym beneficjentem ma być zadowolony obywatel.

OBYWATEL PARTNEREM ADMINISTRACJI – OTWARTY RZĄD

Dzięki technologiom cyfrowym zadania państwa mogą być realizowane w sposób bardziej efektywny, spersonalizowany i partycypacyjny. Polskie społeczeństwo przechodzi intensywną przemianę spowodowaną rozwojem cywilizacyjnym oraz stałym wzrostem roli internetu i technologii cyfrowych w stosunkach społecznych, co powoduje, że **administracja państwowa musi dotrzymać kroku obywatelom i wykorzystać szanse związane z cyfryzacją do lepszej realizacji zadań.**

Cyfrowa rzeczywistość pozwala na **redefinicję relacji na linii rząd – obywatel – samorząd – organizacje pozarządowe, w kierunku większego partnerstwa, a w konsekwencji transformacji modelu funkcjonowania państwa jako „otwartego rządu”,** który będzie w stanie w większym stopniu włączać obywateli w podejmowanie decyzji oraz wykorzystywać ich wiedzę i umiejętności.

INFORMACJA SEKTORA PUBLICZNEGO

Nowe technologie ułatwiają dostęp do informacji, rewolucjonizując jednocześnie dotychczasowe „analogowe” zasady jej funkcjonowania. Wraz z rozwojem internetu powoli zanikają nie tylko bariery informacyjne, ale również geograficzne i językowe. Obecnie wystarczy komputer z dostępem do sieci, aby sięgnąć do praktycznie nieograniczonego zasobu wiedzy. Nie stanowi też problemu język, w jakim zostały wytworzone, ponieważ większość treści może być tłumaczona automatycznie.

Dostęp do informacji sektora publicznego to nie tylko większa przejrzystość administracji publicznej, lecz również ważny czynnik rozwoju społeczeństwa informacyjnego, m.in. poprzez umożliwienie szerszego uczestnictwa w kulturze cyfrowej, podnoszenie kapitału społecznego obywateli czy też rozwój ich zdolności twórczych, zwiększenie ich aktywności i zaangażowania w życie publiczne. Dodatkowo, prawne i techniczne zagwarantowanie dostępności i możliwości ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego w formatach umożliwiających odczyt maszynowy wpływa na poprawę konkurencyjności i innowacyjności gospodarki m.in. poprzez rozwój komercyjnych i niekomercyjnych produktów i usług świadczonych w oparciu o przetwarzanie dostępnych informacji.

Dane, które gromadzi administracja stanowią zasób, którym trzeba bardziej efektywnie gospodarować. Dane te stanowią potencjalne źródło poprawy sprawności zarządzania państwem. Podejmowanie decyzji na podstawie wiarygodnych danych umiejętnie gromadzonych oraz przetwarzanych, aktualnych, przekrojowych i odzwierciedlających rzeczywistość, to podstawa sprawnego zarządzania państwem oraz tworzenia polityk opartych na dowodach (tzw. *evidence based policy*). Wymaga to nie tylko uporządkowania rejestrów publicznych, ale także określenia i zapewnienia warunków oraz standardów dzielenia się informacją zarządczą. **Przy tym, wszystkie dane muszą być przetwarzane z zachowaniem rygorów bezpieczeństwa oraz poszanowaniem prywatności, ochrony danych osobowych i tajemnicy statystycznej.**

OPTIMALNE WYKORZYSTANIE NOWOCZESNYCH TECHNOLOGII

Informatyzacja i upraszczanie usług publicznych daje ogromny potencjał wzrostu efektywności i przyjazności państwa dla obywatela. Kluczowym wyzwaniem jest nadążanie za rozwojem technologicznym tam, gdzie zastosowanie systemów tworzonych i eksploatowanych przez administrację publiczną przyniosłoby konkretne korzyści użytkowe i kosztowe. **Administracja**

powinna nadążać za zmianami i oczekiwaniami społecznymi – oferując podobną do oferowanej komercyjnie jakości i dostępności usług publicznych – tam gdzie korzyści są zidentyfikowane, a rachunek ekonomiczny uzasadnia poniesienie nakładów i podjęcie wysiłków związanych z realizacją. Dotyczy to **optymalnego wykorzystania nowoczesnych technologii** w rozwijaniu potencjału, jaki daje informatyzacja i cyfryzacja zarówno w funkcjonowaniu przedsiębiorstw, codziennym życiu obywateli i w działaniu administracji – wewnątrz i na zewnątrz. W świecie opartym o nowe, błyskawicznie zmieniające się technologie, to właśnie **umiejętność szybkiego dostosowywania się do zmian**, reagowania na nowe potrzeby i zagrożenia, decyduje o **sprawności państwa**. Sprawność państwa z kolei w dużym stopniu wpływa na **konkurencyjność jego gospodarki i poprawę jakości życia obywateli**.³

MOBILNOŚĆ „TU I TERAZ”

W najbliższej przyszłości technologie stanowiące podstawową infrastrukturę społeczeństwa cyfrowego będą coraz bardziej powszechne. Oferowane **usługi konsumenckie będą dostępne „zawsze” i „wszędzie”, także poprzez urządzenia mobilne**, umożliwiając przy tym swobodne **wykorzystywanie treści dostępnych i oferowanie własnych**. Elektroniczną drogę dostępu do usług należy przy tym rozumieć, jako wszystkie dostępne kanały komunikacji elektronicznej np. poczta elektroniczna, sms, telefon, telefon komórkowy, inne urządzenia mobilne.

Z sieci, która w ciągu ostatnich lat rozwija się szczególnie dynamicznie, korzysta obecnie około 2,5 mld ludzi, co stanowi 35% mieszkańców Ziemi. Dużą część internautów stanowią osoby, które łączą się z siecią za pomocą urządzeń przenośnych. Według prognoz w 2013 r. na świecie ich liczba będzie większa niż tych korzystających z komputerów stacjonarnych.⁴ Polski rynek podąża zgodnie z tym trendem.

W czasach gdy ponad 90% populacji globu mieszka w zasięgu telefonii komórkowej⁵, informatyzacja stała się procesem, który ma coraz większy wpływ na życie każdego człowieka. Na świecie wg szacunków ITU w 2013 r. będzie 6,8 mld aktywnych telefonów komórkowych (*mobile-cellular subscriptions*), przy populacji globu wynoszącej około 7,1 mld. Penetracja rynku wynosi 96% ogólnie i 128% w krajach rozwiniętych oraz 89% w rozwijających się. Zarówno w Polsce jak i w skali globalnej będzie następował wyraźny wzrost sprzedaży urządzeń mobilnych – tabletów i smartfonów – które sprzyjają korzystaniu z treści cyfrowych. Obecnie Polska ma stosunkowo niski współczynnik penetracji w dziedzinie smartfonów – 22% – w porównaniu do ponad 70% we Francji i Wielkiej Brytanii.⁶ Jednak już pod względem liczby użytkowników telefonów komórkowych Polska obecnie plasuje się na średnim poziomie UE. W pierwszym kwartale 2013 r. wg GUS, liczba abonentów i użytkowników (*prepaid*) telefonii komórkowej wyniosła prawie 55 mln i była o ponad 7% większa niż przed rokiem. Na 100 mieszkańców przypadało 142,3 abonentów i użytkowników (wobec 133 przed rokiem). Dla porównania, jeśli chodzi o telefonię stacjonarną, to liczba tzw. łączy głównych (czyli abonenci zwykłych telefonów oraz linie ISDN) w sieci publicznej telefonii przewodowej wyniosła

³ por. np. , World Economic Forum 2012.

⁴ Morgan Stanley cyt. za: *Pricing Of Public Sector Information Study: Apps market snapshot*, European Commission Information Society and Media Directorate-General, October 2011.

⁵ [The World in 2011: ITC Facts and Figures](#), International Telecommunications Union (ITU), Geneva 2011.

⁶ Źródło: IHS ScreenDigest

prawie 6 mln i spadła wobec roku poprzedniego o prawie 3%. Na 100 mieszkańców przypadało 14,9 łączy (w końcu ub. roku – 15,4).

Według najnowszych danych⁷, w ciągu najbliższych trzech lat w krajach grupy G-20 wartość gospodarki internetowej podwoi się. Już teraz stanowi ona 4,1% PKB tej grupy państw. W samej UE jest to nieco mniej, tzn. 3,8% PKB. Raport „Polska Internetowa”⁸ przewiduje, że gospodarka internetowa w Polsce będzie rosła w tempie 14% rocznie, czyli kilkakrotnie szybciej niż PKB i w 2015r. osiągnie wartość ponad 4% PKB. Na taki stan rzeczy będzie miało wpływ coraz powszechniejsze wykorzystanie internetu w życiu codziennym, wsparte szeroko pojętą edukacją w zakresie doskonalenia kompetencji informatycznych i cyfrowych – we wszystkich grupach wiekowych całego społeczeństwa – niezależnie od wykonywanej pracy i miejsca zatrudnienia.

Przewiduje się, że z czasem do sieci zostaną włączone także liczne „inteligentne” urządzenia i przedmioty, tworząc tak zwany „**internet rzeczy**”. Pozwoli to na zdalne ich sterowanie, lokalizowanie i monitorowanie, co przyczyni się do poprawy jakości życia w różnych dziedzinach. Przykładowe zastosowania dotyczą służby zdrowia, ułatwienia życia seniorów, energetyki, transportu, ochrony środowiska i ponownego wykorzystania produktów i surowców.

⁷ [The Connected World. The Internet Economy in the G-20: The \\$4.2 Trillion Growth Opportunity](#), Boston Consulting Group 2012.

⁸ [Polska internetowa](#), Boston Consulting Group 2012.

3. Strategiczny kontekst europejski i krajowy

3.1. Strategie europejskie

Komisja Europejska (KE) w opublikowanej 6 października 2011 r. propozycji nowych ram finansowych na lata 2014-2020 zmierza do tego, aby odniesieniem dla dofinansowania wszystkich projektów zarówno po stronie „krajowej”, jak i „wspólnotowej”, była **strategia Europa 2020 oraz jej 7 inicjatyw przewodnich (m.in. Europejska Agenda Cyfrowa, Unia Innowacji)**. Wymienione dokumenty jednoznacznie wskazują obszary działań, które wpisują się w **pięć celów UE wynikających ze strategii Europa 2020 (w obszarze zatrudnienia, badań i innowacji, przeciwdziałania zmianom klimatu i energii, edukacji oraz walki z ubóstwem)**, które mają nadać kierunek całemu procesowi zmian i powinny zostać przełożone na cele krajowe. Środki UE mają pomóc podmiotom w krajach członkowskich, osiągnąć cele wspólnotowe zapisane w strategii Europa 2020 i inicjatywach przewodnich. Komisja już ocenia realizację celów Europejskiej Agendy Cyfrowej w krajach UE prezentując postępy w **Digital Agenda Scoreboard**. Nowe podejście obrazuje poniższy rysunek:



Ogólnym celem Europejskiej Agendy Cyfrowej jest uzyskanie trwałych korzyści ekonomicznych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego w oparciu o szybki i bardzo szybki internet i interoperacyjne aplikacje. Dzięki technologiom informacyjno – komunikacyjnym społeczeństwo Unii Europejskiej powinno uzyskiwać korzyści związane z otwartą i przejrzystą e-administracją, oferującą szeroki wachlarz usług dla obywateli i przedsiębiorców. Europejska Agenda Cyfrowa jednoznacznie wskazuje, że w nowym okresie będą szczególnie wspierane innowacyjne usługi eGovernment o wymiarze transgranicznym. **Transgraniczne rozwiązania eGovernment mają być jednym**

z kluczowych elementów Elektronicznego Wspólnego Rynku, który stanowi jeden z filarów strategii Europa 2020.

Wsparciu i uzupełnieniu realizacji Europejskiej Agendy Cyfrowej w zakresie wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji i usługach publicznych służy eGovernment Action Plan na lata 2011-2015. Zawiera on listę działań wynikających z Deklaracji Ministerialnej z Malmö⁹. Na podstawie eGovernment Action Plan realizowane są wielkoskalowe europejskie projekty pilotażowe, również przy udziale polskich instytucji, które mają na celu stworzenie innowacyjnych, transgranicznych usług opartych na technologiach i rozwiązaniach teleinformatycznych, które przyczynią się do zaspokojenia potrzeb obywateli, rządów i przedsiębiorstw, w tym PEPPOL¹⁰, SPOCS¹¹, STORK¹², epSOS¹³, e-CODEX¹⁴, e-SENS¹⁵.

WSKAŹNIKI ROZWOJU E-ADMINISTRACJI – WYKORZYSTANIE I TRANSGRANICZNOŚĆ

W obszarze rozwoju usług e-administracji Komisja Europejska zakłada osiągnięcie następujących wskaźników:

- wzrost w okresie do 2015 r. poziomu wykorzystania usług administracji elektronicznej przez obywateli UE do 50% oraz do 80% – przez przedsiębiorstwa¹⁶
- zapewnienie dostępności w internecie szeregu kluczowych usług publicznych, umożliwiających przedsiębiorcom zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej z dowolnego miejsca w UE, niezależnie od ich pierwotnej lokalizacji, a obywatelom łatwiejsze podejmowanie nauki i pracy oraz zamieszkanie i przechodzenie na emeryturę w dowolnym miejscu w UE.

Komisja wskazuje, że większość internetowych usług publicznych jest obecnie ściśle dopasowana do uwarunkowań krajowych i nie funkcjonuje ponad granicami. Kraje UE koncentrowały się dotychczas na potrzebach krajowych i w niewielkim stopniu uwzględniały wymiar jednolitego rynku e-administracji. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia mobilności przedsiębiorstw i obywateli, a w efekcie staje się barierą dla gospodarki. **Wiele inicjatyw i instrumentów prawnych UE w zakresie jednolitego rynku (takich jak dyrektywa usługowa lub plan działania na rzecz elektronicznych zamówień publicznych) opiera się wprost na możliwości współpracy**

⁹ Deklaracja Ministerialna z Malmö została przyjęta podczas Konferencji Ministerialnej w listopadzie 2009 r.

¹⁰ PEPPOL - Pan European Public Procurement Online – celem projektu jest stworzenie ułatwień w dostępie do zamówień publicznych (eProcurement) dla europejskich podmiotów gospodarczych

¹¹ SPOCS - Simple Procedures Online for Cross-border Services – celem projektu było wprowadzenie prostych procedur online do usług transgranicznych (projekt realizowany w latach 2009-2012)

¹² STORK - Secure idenTity acrOss boRders linKed – celem projektu jest wdrożenie w całej UE (lub w kilku krajach UE) interoperacyjnego, transgranicznego systemu uznawania tożsamości elektronicznej pozwalającego przedsiębiorcom, obywatelom i pracownikom administracji na korzystanie z krajowej tożsamości elektronicznej w każdym państwie członkowskim

¹³ epSOS - European Patients Smart Open Services – celem projektu jest stworzenie praktycznych ram i infrastruktury teleinformatycznej w dziedzinie eZdrowia, które umożliwią zapewnienie dostępu do informacji dotyczących zdrowia pacjenta pomiędzy systemami ochrony zdrowia różnych krajów UE)

¹⁴ eCODEX – celem projektu jest poprawa transgranicznego dostępu obywateli i przedsiębiorstw do wymiaru sprawiedliwości w innych krajach w Europie oraz usunięcie praktycznych i technicznych barier w zakresie transgranicznej e-sprawiedliwości w Europie

¹⁵ e-SENS - projekt, którego celem jest skonsolidowanie rozwiązań powstałych w poprzednich projektach pilotażowych i stworzenie uniwersalnych rozwiązań, możliwych do zastosowania w różnych dziedzinach e-administracji.

¹⁶ odsetek przedsiębiorców korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w Polsce w 2012 r. osiągnął poziom 90% wg. Eurostat

przedsiębiorstw i załatwiania formalności z administracjami publicznymi drogą elektroniczną oraz ponad granicami państw.

Szczegółowo potwierdzają to zapisy **Głównego Działania 16 Europejskiej Agendy Cyfrowej** zgodnie, z którym **kraje UE mają wspierać innowacyjne, transgraniczne rozwiązania eGovernment**, a w szczególności:

- **zapewnić pełną interoperacyjność usług e-administracji**, przewyższając bariery organizacyjne, techniczne lub semantyczne i wspierając wprowadzanie najnowszej wersji protokołu internetowego IPv6 (Internet Protocol version 6);
- **zagwarantować, aby pojedyncze punkty kontaktowe funkcjonowały jako pełnoprawne centra e-administracji**, zapewniające usługi wychodzące ponad wymogi i obszary objęte dyrektywą o usługach;
- **uzgodnić wspólną listę kluczowych transgranicznych usług publicznych**, które odpowiadają ściśle określonym potrzebom, umożliwiając przedsiębiorcom zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej w całej Europie, niezależnie od ich pierwotnej lokalizacji, i umożliwiając obywatelom naukę, pracę, zamieszkanie i przechodzenie na emeryturę w dowolnym miejscu w Unii Europejskiej. Te kluczowe usługi powinny być dostępne w internecie w 2015 r.

Analizując obszary wsparcia dla projektów teleinformatycznych w Polsce należy mieć na uwadze, że zapisy Europejskiej Agendy Cyfrowej (jej cele, działania i wskaźniki) będą stanowić odniesienie dla projektów krajowych, warunkując ich dofinansowanie ze środków wspólnotowych. **Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa zapewni wypełnienie warunku 2.1. Rozwój cyfrowy w ramach celu 2 polityki spójności** tj. *Zwiększenie dostępności, wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych* w części dotyczącej zwiększania podaży usług e-administracji, z uwzględnieniem aspektu transgranicznego.

3.2 Strategie krajowe

DŁUGOTERMINOWE PLANY ROZWOJU

Wychodząc naprzeciw celom wyznaczonym na poziomie europejskim, Polska zdefiniowała długoterminowe plany rozwoju w dziedzinie administracji. W ***Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności***, specjalny rozdział poświęcono Polsce Cyfrowej, aby sprostać zadaniu, jakim jest stworzenie sprawnego państwa dzięki **umiejętnemu i intensywnemu spożytkowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych na rzecz rozwoju kraju**. Jednym z celów strategicznych jest stworzenie Polski Cyfrowej¹⁷ - jego realizację w perspektywie 2020 r. uszczegółowiono w ***Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK2020)***, jako wzmocnienie gospodarczych społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę życia ludności. Priorytety dotyczące realizacji celu głównego, w dziedzinie poprawy sprawności państwa oraz rozwoju społeczeństwa cyfrowego, określono w kilku obszarach strategicznych.

¹⁷ Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, źródło: https://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf, s. 100.

Jednym z nich jest **sprawne i efektywne państwo**, gdzie celem jest **przejdzie od administrowania do zarządzania rozwojem, poprzez m.in. wprowadzenie jednolitych zasad eGovernment w administracji (e-administracja)**. Kolejnym celem jest **wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb obywatela, dzięki upowszechnieniu wykorzystania technologii cyfrowych**. W ramach kolejnego obszaru strategicznego SRK2020, spójność społeczna i terytorialna, celem jest **zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, w tym podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych (e-zdrowie, e-edukacja, e-kultura, itp.)**. Realizacji celów wyznaczonych dla całego państwa w skali makro w strategiach krajowych, mają służyć rozwiązania zaproponowane przez poszczególne sektory w swoich strategiach rozwojowych. Przewiduje się istnienie dziewięciu strategii sektorowych, a każda z nich w swej treści w pewnym stopniu odnosić się będzie do zagadnień poprawy funkcjonowania oraz informatyzacji państwa.

Realizacji celów rozwojowych SRK 2020 służyć będzie 9 strategii zintegrowanych, będących dokumentami nowej generacji, tj.

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki,
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego,
- Strategia rozwoju transportu,
- Strategia Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,
- Strategia Sprawne państwo 2020,
- Strategia rozwoju kapitału społecznego,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP.

EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE ROZWOJEM USŁUG PUBLICZNYCH REALIZUJĄCYCH POTRZEBY OBYWATELI

Dokumentem nadrzędnym dla Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa jest Strategia Sprawne Państwo 2020 (SP2020), której celem głównym jest państwo otwarte na potrzeby obywatela i efektywnie realizujące zadania publiczne. W SP2020 dużą wagę przykładana się do **poprawy zarządzania i zapewnienia optymalnego poziomu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w prowadzeniu i koordynacji zadań publicznych państwa oraz ułatwień dla obywateli**, szczególnie w takich obszarach jak: zarządzanie finansami i rozwojem kraju, zarządzanie instytucjami publicznymi, podnoszenie efektywności systemu ochrony zdrowia, ułatwienia dla prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, efektywniejszy wymiar sprawiedliwości oraz zarządzanie i koordynacja prowadzenia spraw międzynarodowych, w tym dostępu do usług świadczonych przez konsulaty. **Liczba i jakość usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, jest wyznacznikiem otwartości, sprawności i efektywności funkcjonowania państwa. Nieodłącznym elementem tych działań jest stymulowanie stałego wzrostu cyfrowych kompetencji mieszkańców oraz obsługującej ich administracji publicznej, na wszystkich jej szczeblach.**

4. Diagnoza

ZAAWANSOWANIE E-ADMINISTRACJI – WYBRANE E-USŁUGI JUŻ DZIŚ DOSTĘPNE

Informatyzacja szeregu procesów administracji już trwa, dostarczając znaczną liczbę usług elektronicznych w różnych sektorach działalności państwa. Stopień ich złożoności jest bardzo zróżnicowany, odpowiednio do obsługiwanych procesów. **Kilka ponadsektorowych projektów informatycznych dostarczyło rozwiązania, z których korzysta wielu użytkowników w skali kraju.** Spośród już dostępnych w czasie rzeczywistym, należy wymienić realizowane w kluczowych obszarach następujące przykładowe usługi:

- **sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie:**
 - umożliwienie obywatelom potwierdzania ich tożsamości w elektronicznych kontaktach z administracją - m.in. bezpłatny profil zaufany ePUAP¹⁸, spełniający funkcje podobne do oferowanych komercyjnych podpisów elektronicznych;
 - udostępnienie e-usług dla obywateli poprzez platformę PUAP (np. rejestracja poborowych do służby wojskowej, sprawdzanie stanu składek ubezpieczenia społecznego, etc.);
 - usługa elektronicznego sprawdzania statusu realizacji złożonego przez obywatela wniosku paszportowego;
 - usługa elektronicznej weryfikacji dokumentu: prawo jazdy, dowód rejestracyjny;
- **rynek pracy:**
 - przeszukiwanie centralnej bazy krajowych ofert pracy zgłoszonych w całej Polsce do powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy (www.psz.praca.gov.pl);
 - przeszukiwanie zagranicznych ofert pracy za pośrednictwem sieci EURES (www.eures.praca.gov.pl) oraz prowadzonego przez Komisję Europejską europejskiego portalu mobilności zawodowej;
 - rejestracja online osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy poprzez portal www.praca.gov.pl/eurzad.
- **ochrona zdrowia:**
 - umożliwienie pacjentom elektronicznego sprawdzenia prawa pacjenta do świadczeń opieki zdrowotnej – w recepcji szpitala czy przychodni (dzięki systemowi **eWUŚ** – elektronicznej Weryfikacji Upnień Świadczeniobiorców) - skutkująca zwolnieniem pacjentów z obowiązku noszenia dokumentów papierowych;
 - umożliwienie pacjentom łatwego i powszechnego dostępu do informacji o udzielonych im świadczeniach opieki zdrowotnej oraz kwocie środków publicznych wydatkowanych na sfinansowanie tych świadczeń (dzięki systemowi **ZIP** – Zintegrowanemu Informatorowi Pacjenta);

¹⁸ ePUAP – Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej

- udostępnianie przedsiębiorcom w czasie rzeczywistym usług i zasobów cyfrowych rejestrów medycznych, elektroniczna rejestracja i aktualizacja danych rejestrowych, pobieranie wypisów i zaświadczeń drogą elektroniczną przez firmy i instytucje publiczne, dwustronna wymiana dokumentów elektronicznych pomiędzy przedsiębiorcami i organami rejestrowymi w obszarze rejestrów podmiotowych, możliwość śledzenia stanu realizacji wniosków, automatyczne potwierdzanie odbioru dokumentu.
- **wymiar sprawiedliwości i sądownictwo:**
 - dostęp do **Krajowego Rejestru Sądowego (KRS)** na terenie całego kraju, dostęp do informacji z **Monitora Sądowego i Gospodarczego**;
 - przekazywanie informacji z **Krajowego Rejestru Karnego (KRK)** do **Krajowego Rejestru Sądowego**;
 - wgląd do **Ksiąg Wieczystych** – dzięki zastąpieniu rejestrów papierowych elektronicznymi zapisami w systemie teleinformatycznym obywatele otrzymali wgląd do ksiąg wieczystych bez konieczności wizyty w sądzie.
- **bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe:**
 - obsługa wywołań na alarmowy numer 112 (wraz z lokalizacją miejsca zgłoszenia).
- **prowadzenie działalności gospodarczej:**
 - rejestracja i dokonywanie zmian dot. działalności gospodarczej osób fizycznych poprzez portal **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** w ciągu 15-30 min., obsługa zgłoszeń identyfikacyjnych (o nadanie NIP) albo aktualizacyjnych, o których mowa w ustawie o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników;
 - obsługa wniosków składanych do krajowego rejestru urzędowego **REGON**, w tym o nadanie numeru REGON; obsługa wniosków składanych do naczelników urzędów skarbowych składanych w zakresie rejestracji lub zmian danych rejestracyjnych w rejestrze CRP KEP.
- **prowadzenie działalności rolniczej** – m.in. składanie przez rolników wniosków o dopłaty.
- **rozliczanie należności podatkowych względem państwa** – m.in. składanie deklaracji podatkowych dla podatku od **osób fizycznych** oraz od **osób prawnych**, podatku od towarów i usług, podatku od spadków i darowizn i podatku od czynności cywilnoprawnych poprzez **e-Deklaracje**;
- **obsługa celna** – m.in. **umożliwienie przedsiębiorcom** dokonania i rozliczania drogą elektroniczną większości operacji związanych z obrotem towarowym z zagranicą, w tranzycie i obrocie towarami akcyzowymi;
- **dostęp do danych przestrzennych** – w ramach budowy infrastruktury informacji przestrzennej uruchomiono rządowy portal geoportal.gov.pl zapewniający dostęp **dla administracji (w tym służb ratowniczych), przedsiębiorców i obywateli do danych przestrzennych za pomocą e-usług i urządzeń mobilnych**;
- **dostęp do danych statystycznych** dla obywateli (w szczególności uczniów i studentów), przedsiębiorców (w tym zagranicznych), administracji publicznej oraz instytucji międzynarodowych (np. OECD, EUROSTAT):

- usługi elektroniczne w zakresie udostępniania danych z rejestru urzędowego REGON;
 - udostępnianie wynikowych informacji statystycznych w postaci plików i stron HTML w postaci Portalu Informacyjnego GUS (PI GUS);
 - dostęp do Baz Danych o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz o stanie środowiska dla województw, powiatów oraz gmin;
 - udostępnienie danych systemu TERYT (tj. katalogu jednostek terytorialnych kraju (TERC), miejscowości (SIMC) i ulic (ULIC)) w postaci plików XML.
- **kultura i dziedzictwo narodowe:** umożliwienie dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego (np. poprzez adresy internetowe: www.nina.gov.pl, <http://www.nac.gov.pl>).

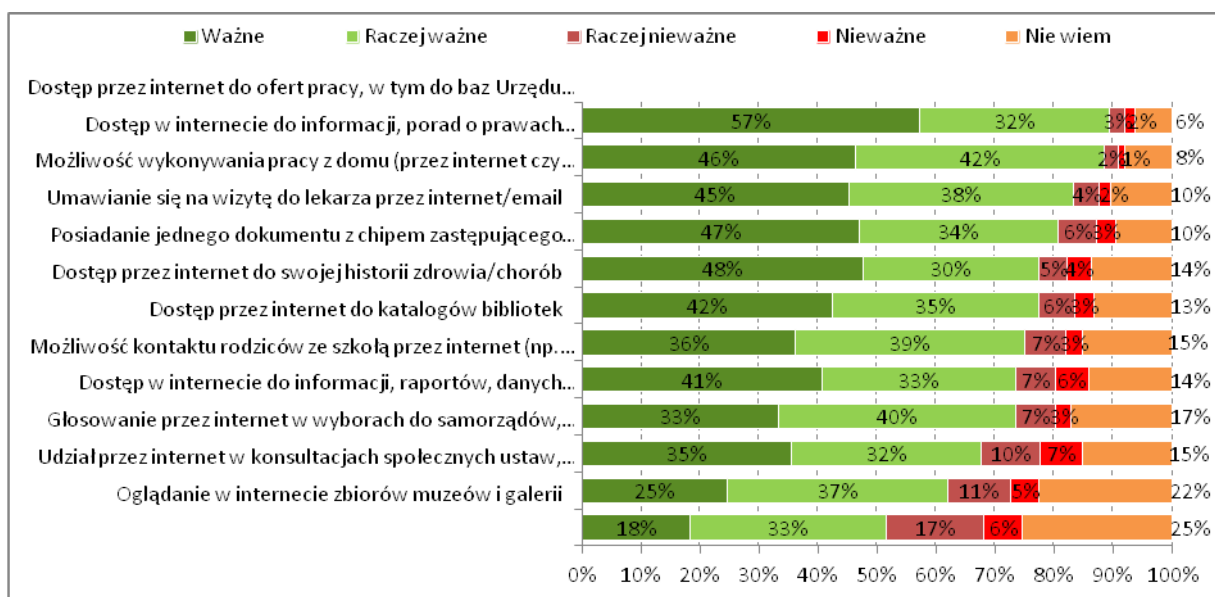
Obszerniejsze wyszczególnienie zostało zawarte w strategii Sprawne Państwo 2020, Raporcie „Państwo 2.0. Nowy start dla e-administracji” oraz w Załączniku 3 do niniejszego dokumentu, gdzie zawarto przegląd wybranych dostępnych usług e-administracji, udostępnionych w większości w trwającej jeszcze perspektywie finansowej 2007-2013.

POTRZEBY OBYWATELI W ZAKRESIE USŁUG E-ADMINISTRACJI

Przystępując do kolejnego etapu informatyzacji oraz zapewniania usług świadczonych drogą elektroniczną dla obywateli i przedsiębiorców, administracja publiczna zapytała o opinię internautów na temat potrzeb związanych z załatwianiem spraw urzędowych. Badanie „E-administracja w oczach internautów” w 2012 r. wykonano już po raz drugi¹⁹.

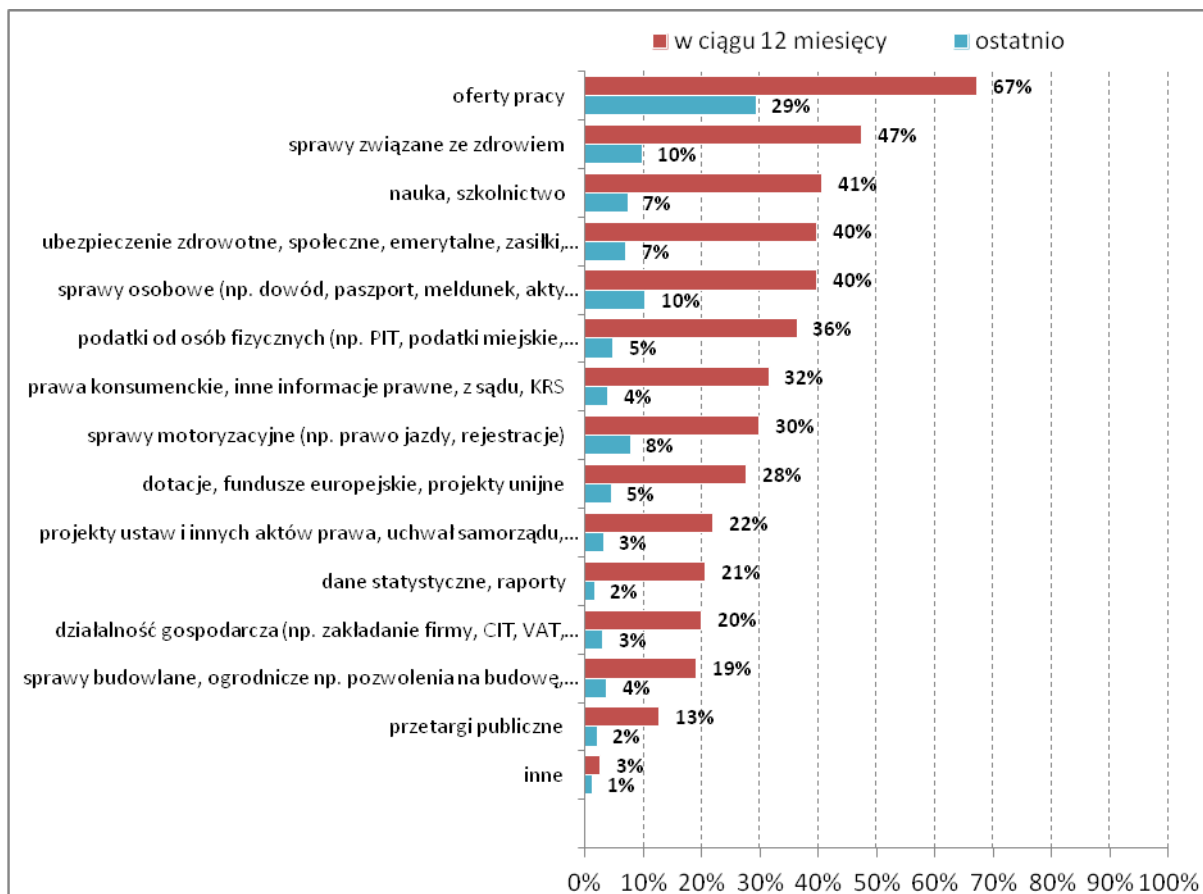
Wyniki badania wskazują, że dla 89% badanych, dostęp przez internet do ofert pracy, w tym do baz danych Urzędów Pracy, jest ważny lub raczej ważny. Dla 81% uczestników badania duże znaczenie ma możliwość umówienia się na wizytę lekarską przez internet/e-mail. Innymi obszarami, które mają duże znaczenie dla internautów są: dostęp przez internet do swojej historii zdrowia/chorób (77%), możliwość kontaktu rodziców ze szkołą przez internet (74%), czy udział przez internet w konsultacjach społecznych ustaw, rozporządzeń i uchwał samorządów (62%). Widać rosnącą potrzebę korzystania z udostępnianych zasobów publicznych. Ważność dostępu przez internet do katalogów bibliotek deklaruje 75%, podobny odsetek badanych uznał za ważny dostęp do informacji, danych, raportów, itd.

¹⁹ <https://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2011/12/e-administracja-w-oczach-interneut%C3%B3w-2012.pdf>



PYT.: P1. NA ILE WAŻNE SĄ DLA CIEBIE NASTĘPUJĄCE SPRAWY? PODSTAWA PROCENTOWANIA: N = 4902 [WSZYSCY RESPONDENCI]
 ŹRÓDŁO: „E-ADMINISTRACJA W OCZACH INTERNAUTÓW – 2012 – PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA ZLECONEGO PRZEZ
 MINISTERSTWO ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

Jednocześnie badanie wykazało, że najczęściej poszukiwanymi przez respondentów informacjami na stronach internetowych urzędów są oferty pracy, którymi interesowało się 67% badanych, a także sprawy związane ze zdrowiem (47%) i ubezpieczeniami (40%) oraz nauka (41%). Inne obszary wskazane przez respondentów to sprawy osobowe (np. dowód osobisty, paszport), podatki od osób fizycznych, działalność gospodarcza.



PYT.: P4. JAKICH INFORMACJI POSZUKIWAŁEŚ/AŚ NA STRONACH INTERNETOWYCH RÓŻNYCH URZĘDÓW W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY? ZAZNACZ WSZYSTKIE PASUJĄCE ODPOWIEDZI.

PYT.: P5. CZEGO DOTYCZYŁA INFORMACJA, KTÓREJ POSZUKIWAŁEŚ /AŚ OSTATNIM RAZEM? WYBIERZ TYLKO JEDNĄ ODPOWIEŹ. PODSTAWA PROCENTOWANIA: N = 4254 [RESPONDENCI, KTÓRZY POSZUKIWALI INFORMACJI NA STRONACH URZĘDÓW W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY]

ODPOWIEDZI NIE SUMUJĄ SIĘ DO 100%. RESPONDENT MÓGŁ UDZIELIĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ ODPOWIEDZI

ŹRÓDŁO: „E-ADMINISTRACJA W OCZACH INTERNAUTÓW – 2012 – PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ ZLECONEGO PRZEZ MINISTERSTWO ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

Obszary cieszące się największym zainteresowaniem respondentów znajdują swoje odzwierciedlenie w katalogu podstawowych e-usług, ujętych w rozdziale 6.1. PZIP.

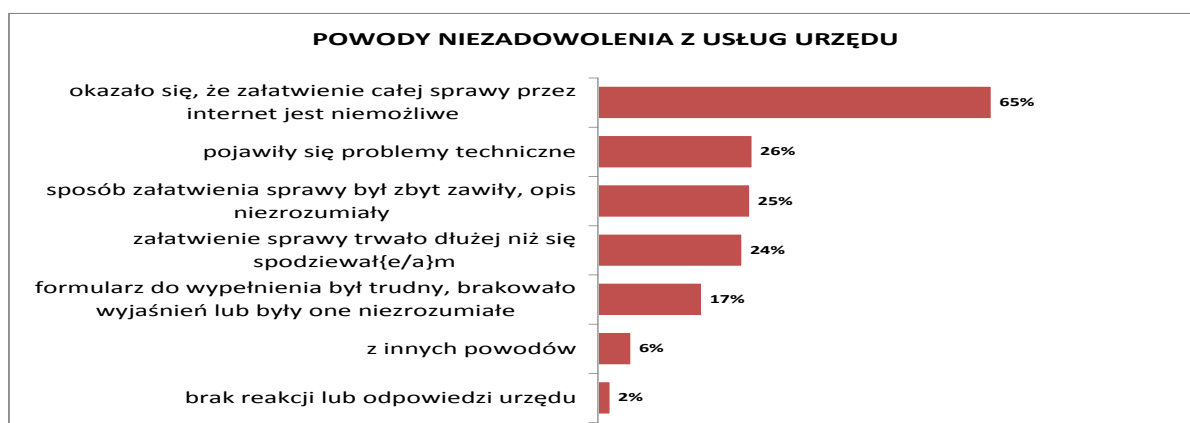
FRAGMENTARYCZNOŚĆ DOTYCHCZASOWYCH ROZWIĄZAŃ

Tylko nieliczne usługi elektroniczne dostarczane dzięki współpracy różnych resortów są świadczone w sposób satysfakcjonujący. Istniejące dziś środowisko systemów teleinformatycznych administracji państwowej w większości było budowane w wyniku działań prowadzonych przez poszczególne resorty w separacji, tylko w niewielkim stopniu koordynowanych centralnie. Zdiagnozowana „silosowość” i fragmentaryczność rozwiązań, oraz często mało efektywne zarządzanie projektami, przełożyły się na częsty brak synergii pomiędzy działaniami podejmowanymi w różnych sektorach czy resortach. Stąd też wynika często dotychczas obserwowany brak kompleksowego podejścia do obsługi procesów horyzontalnych, owocujący brakiem spójności lub interoperacyjności stworzonych dotychczas systemów, baz danych czy rejestrów publicznych.

AKTUALNY POZIOM WYKORZYSTANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej stanowi nadal wyzwanie, pomimo że poziom rozwoju e-administracji publicznej w Polsce sukcesywnie wzrasta. Badania prowadzone przez Unię Europejską wskazują na rosnący dystans pomiędzy upowszechnieniem internetu szerokopasmowego, a korzystaniem z usług elektronicznej administracji w Polsce. Niewystarczająca dojrzałość szeregu e-usług administracji w Polsce, w odniesieniu do oczekiwanego poziomu transakcyjności (np. dostępna jest informacja, a użytkownicy oczekują dwustronnej interakcji albo wręcz finalizacji transakcji), skutkuje niesatysfakcjonującym stopniem ich wykorzystania przez społeczeństwo (**28% obywateli korzystało z usług e-administracji w 2011 r., natomiast w 2012 r. odsetek ten wyniósł już 32%**). **Nieporównywalnie lepiej wygląda korzystanie z usług online przez przedsiębiorców – odsetek korzystający z internetu w relacjach z administracją sięgnął w 2012 r. poziomu 90%.**²⁰

Badany²¹ w 2012 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji **poziom zadowolenia ze sposobu świadczenia e-usług publicznych w Polsce wyniósł 50% (ocen pozytywnych lub raczej pozytywnych) przy 27% ocen raczej negatywnych lub negatywnych. Największym powodem niezadowolenia, deklarowanym przez 65% nieusatysfakcjonowanych internautów, był brak możliwości załatwienia całej sprawy przez internet, a więc niski stopień zaawansowania usług oraz brak zestandaryzowanych elektronicznych formularzy, czego wyrazem jest konieczność dostarczania do urzędu papierowych dokumentów, które najczęściej zawierają dane już znajdujące się w innych systemach ewidencyjnych i rejestrowych.**



POZIOM INFORMATYZACJI URZĘDÓW

Poziom informatyzacji urzędów zbadano w 2012 r.²² Jeden na trzy udostępnia usługi elektroniczne inne niż oparte o tzw. wzór pisma ogólnego. Zdecydowana większość takich urzędów informuje oraz zachęca obywateli i przedsiębiorców do korzystania z usług administracji publicznej przez internet. **Najczęściej usługi elektroniczne są udostępniane na platformie ePUAP (72% urzędów udostępniających e-usługi).** 35% stron internetowych urzędów występuje także w innej niż polska wersji językowej, **17% jest przystosowanych do obsługi przez telefony komórkowe i urządzenia**

²⁰ Źródło: Eurostat

²¹ Badanie „E-administracja w oczach internautów” na reprezentatywnej grupie ponad 4900 respondentów.

²² Badanie „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce 2012 roku”, wykonane przez PBS Sp. o. o. na zlecenie MAC; we wrześniu 2012 r. wzięto w nim udział ponad 1500 urzędów wszystkich szczebli w Polsce.

mobilne, a tylko 10% spełnia rekomendacje Web Content Accessibility Guidelines - WCAG 2.0., czyli jest dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Strony internetowe urzędów oferują najczęściej wyszukiwarkę informacji, katalog usług/spraw z wyjaśnieniem jak i gdzie można je załatwić, ale w niedostatecznym stopniu pozwalają śledzić, etap na jakim jest załatwiana sprawa, czy dają możliwość zamówienia zindywidualizowanej (dostosowanej do profilu użytkownika) informacji o działaniach i usługach urzędu. **Wzrost zaawansowania usług elektronicznej administracji w Polsce wymaga działań nakierowanych zarówno na zwiększenie popytu na nie, jak i ich podaży²³.**

ZARZĄDZANIE FUNKCJAMI INFORMATYCZNYMI I TELEKOMUNIKACYJNYMI

Obecnie ponad połowa urzędów administracji państwowej i rządowej posiada strategię rozwoju teleinformatycznego. W przypadku urzędów administracji samorządowej ten wskaźnik jest znacznie niższy i wynosi 8%. Dla 73% urzędów administracji samorządowej największą barierą na drodze do cyfryzacji jest mały budżet na zadania związane z cyfryzacją działań i usług, z kolei dla 72% urzędów administracji rządowej największym problemem jest niewystarczająca liczba osób do obsługi informatycznej w stosunku do potrzeb.

Do budowania państwa bardziej przyjaznego obywatelom nie wystarczy technologia – potrzebni są też **urzędnicy o wystarczających kompetencjach informatycznych**, umiejętnie z tej technologii korzystający. Podnoszenie kompetencji cyfrowych będzie jednym z kluczowych działań wspierających rozwój i jakość kadr w administracji.

OBIEG DOKUMENTÓW W URZĘDACH

Przybywa urzędów, gdzie korzysta się z systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją lub gdzie przebieg załatwiania i rozstrzygania spraw dokumentowany jest w systemie tradycyjnym wspomaganym systemem teleinformatycznym – w 2012 r. stanowiły one 46% wszystkich urzędów (rok wcześniej 41%). Było wśród nich blisko 60% urzędów administracji rządowej i około 55% samorządowej. Systemy elektronicznego zarządzania dokumentacją nie zastępują jednak obiegu papierowego, często tylko go dublując. Tylko 7% urzędów administracji rządowej i 1% urzędów administracji samorządowej deklaruje stosowanie wyłącznie elektronicznego zarządzania dokumentacją. 72% urzędów wskazało ponadto, że w ponad połowie spraw miał miejsce podwójny obieg dokumentacji (papierowy i elektroniczny). W przypadku 38% urzędów administracji rządowej i 28% samorządowej system elektronicznego zarządzania dokumentacją nie jest zintegrowany z innymi systemami jak np. z Biuletynem Informacji Publicznej, Elektroniczną Skrzynką Podawczą czy systemem finansowym.

Rośnie odsetek urzędów posiadających elektroniczną skrzynkę podawczą (ESP). W roku 2012 wyniósł on 96% (rok wcześniej 88%), z czego 87% umiejscowiło ją na platformie ePUAP. **Wykorzystanie elektronicznych skrzynek podawczych jest jednak nadal znacznie poniżej oczekiwań, przy czym stopień ich wykorzystania jest większy w administracji samorządowej niż rządowej.**

²³ Badanie „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów administracji publicznej w Polsce 2012 roku”, wykonane przez PBS Sp. o. o. na zlecenie MAC; we wrześniu 2012 r. wzięło w nim udział ponad 1500 urzędów wszystkich szczebli w Polsce.

UWIERZYTELNIANIE

Problemem nadal pozostaje niewystarczająca powszechność jednolitych narzędzi uwierzytelniania użytkowników w systemach administracji publicznej, zarówno po stronie administracji, jak też po stronie odbiorców usług publicznych. Nie istnieje powszechny system identyfikacji elektronicznej. Profil zaufany ePUAP pełni tę rolę jedynie w pewnym zakresie, choć zainteresowanie jego wykorzystaniem sukcesywnie wzrasta. Według stanu z sierpnia 2013 r. aktywnych było około 270 tys. kwalifikowanych certyfikatów i 160 tys. profili zaufanych. Warto także podkreślić duże znaczenie uproszczonych form uwierzytelniania, której dobrym przykładem jest metoda podpisywania elektronicznych deklaracji podatkowych. Popularność i niezawodność tego rozwiązania wskazuje na właściwy dobór relacji pomiędzy łatwością użytkowania i bezpieczeństwem.

WNIOSKI Z REALIZACJI ZADAŃ PROWADZONYCH W OKRESIE PROGRAMOWANIA UNIJNEGO 2007-2013

Wyniki analizy słabości i niedociągnięć w realizacji zadań dotyczących informatyzacji administracji publicznej w okresie 2007-2013 przyczyniły się już do korekty prowadzonych działań i będą stanowić istotny element planowania i realizacji analogicznych zadań w perspektywie 2014-2020, co powinno zaowocować uniknięciem zidentyfikowanych wcześniej błędów.

W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 (7. oś priorytetowa PO Innowacyjna Gospodarka) w zakresie e-administracji zidentyfikowano szereg problemów mających wpływ na prowadzenie projektów i efekty wdrażania systemów informatycznych przez administrację. Jednym z głównych problemów było niedostateczne przygotowanie administracji do realizacji projektów, co przejawiało się w słabości podejścia projektowego do realizacji zadań tj. przygotowania merytorycznego i organizacyjnego zespołów odpowiedzialnych za realizację projektów, jak i ostatecznie – w braku spójnej koncepcji funkcjonowania i utrzymania już wytworzonych systemów.

Powyższe było wynikiem braku kompleksowego, strategicznego podejścia do rozwoju elektronicznej administracji, co prowadziło do budowy systemów niewspółpracujących ze sobą i niekiedy do dublowania działań podejmowanych w ramach różnych projektów.

Podczas realizacji ww. inwestycji zidentyfikowano następujące najpoważniejsze problemy:

- brak właściwej koordynacji realizacji projektów (w oparciu o jasno zdefiniowane etapy – kamienie milowe), co częściowo przyczyniło się do opóźnień we wdrażaniu poszczególnych usług,
- braki w systemie monitorowania postępów we wdrażaniu projektów (w tym niewystarczający nadzór nad zmianami w harmonogramach, brak prowadzonej analizy ryzyka), co stwarzało trudności w oszacowaniu poziomu zaawansowania wykonanych prac i ich rozliczeniu,
- brak szczegółowej analizy projektów pod względem komplementarności z innymi projektami informatycznymi wdrażanymi lub zrealizowanymi na poziomie centralnym i regionalnym,
- problemy z zapewnieniem finansowania utrzymania udostępnionych usług, skutkujące wstrzymywaniem realizacji projektu lub niewykorzystywaniem jego efektów,
- opóźnienia w pracach legislacyjnych powodujące opóźnienia w realizacji projektów oraz brak możliwości wykorzystywania wdrożonych rozwiązań w praktyce,

- problemy ze stosowaniem prawa zamówień publicznych powodujące opóźnienia w realizacji projektów,
- brak jednolitej polityki zatrudnienia w administracji publicznej, która byłaby w stanie podołać wyzwaniom wynikającym z realizacji zadań w trybie projektowym,
- ograniczona zdolność instytucjonalna beneficjentów, przejawiająca się m.in. brakiem zintegrowanego podejścia do realizacji projektu, długotrwałymi pracami przygotowawczymi na etapie dokumentacji projektowej, niedostatecznym doświadczeniem w procedurach zamówień publicznych, niewłaściwą identyfikacją potrzeb interesariuszy i właściciela procesu, powodującą budowę rozwiązań nefunkcjonalnych, problemami kadrowymi (fluktuacja, trudność w pozyskaniu i/lub finansowaniu odpowiednich kadr),
- kumulacja efektów rzeczowych oraz płatności w końcowych okresach realizacji projektów,
- niejednolite procedury antykorupcyjne u beneficjentów projektów, a w konsekwencji większe ryzyko zachowań korupcyjnych,
- niedostateczne wsparcie procesu prawidłowej realizacji projektów poprzez kontrole ex-ante zamówień udzielanych w ramach projektów,
- brak spójnego systemu kontrolnego obowiązującego wszystkie instytucje posiadające uprawnienie kontrolne wobec realizowanych projektów.

W związku z nieprawidłowościami w realizacji części z projektów dotyczących informatyzacji administracji, zgodnie z oczekiwaniami KE, w maju 2012 r. powstał Plan Działań Naprawczych. Dokument ten wskazywał na działania do podjęcia w celu poprawy efektywności systemu zarządzania i kontroli projektów, w tym zintensyfikowanie współpracy instytucji w zakresie prowadzonych kontroli, wzmocnienie weryfikacji wniosków o płatność i rozszerzenie zakresu monitorowania postępów we wdrażaniu. W efekcie wdrożenia Planu Działań Naprawczych, jeszcze w 2012 r. zostało wznowione przez KE współfinansowanie projektów dotyczących e-usług administracji w ramach 7 osi PO Innowacyjna Gospodarka.

Na etapie realizacji Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa zostanie zwrócona uwaga na następujące aspekty:

- Propozycje zgłaszanych projektów muszą odzwierciedlać rzeczywiste potrzeby w zakresie usług elektronicznych potwierdzone analizą stanu wyjściowego i zawierać określenie stanu docelowego. Dokonana będzie przy tym weryfikacja, czy podobne usługi nie są proponowane przez różnych potencjalnych beneficjentów, aby uniknąć nakładania się i powielania zakresu funkcjonalnego systemów.
- Propozycje rozbudowy infrastruktury na rzecz poszczególnych obszarów zostaną ograniczone na rzecz budowy wspólnej infrastruktury służącej różnym sektorom i instytucjom oraz muszą przyczyniać się bezpośrednio do rozszerzenia zakresu pożądaných usług, albo istotnego wzrostu poziomu ich jakości.
- Przygotowane zostaną szczegółowe kryteria kwalifikacji projektów uwzględniające dojrzałość organizacyjną, potencjał wykonawczy i gotowość do utrzymania budowanych rozwiązań.

Jednym z ważniejszych kryteriów w przypadku każdego projektu będzie wymaganie analizy procesu wspieranego przez system i konieczność wskazania zamierzonego uproszczenia, a tym samym wymiernych korzyści z proponowanego rozwiązania.

- Opracowany zostanie system motywacyjny powiązany bezpośrednio i jednoznacznie z wynikami osiąganymi przez zespoły projektowe na kolejnych etapach realizacji projektów.

Na etapie realizacji Programu prowadzone będą działania mające na celu minimalizację ryzyka niepowodzenia poszczególnych projektów, jak również Programu jako całości:

- Monitorowanie i koordynacja realizacji projektów odbywać się będzie od samego początku poprzez określoną w tym celu strukturę ustanowioną w ramach opisanego w dalszej części Modelu współpracy. Monitorowanie projektów będzie miało na celu identyfikację potencjalnych problemów i sprawdzenie osiągania etapów pośrednich w odniesieniu do harmonogramu.
- Beneficjenci, zwłaszcza ci nie posiadający odpowiednio wykwalifikowanych zasobów, będą mogli uzyskać wsparcie ze strony centrum kompetencyjnego.
- Centrum kompetencyjne będzie czuwać nad spójnością systemu informacyjnego państwa, interoperacyjnością rozwiązań, standardami i innymi elementami wspólnymi dla całego Programu.

Diagnoza została wzbogacona o analizę SWOT, będącą załącznikiem 6 do Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa. Wnioski w odniesieniu do standardów zarządczych zostały szerzej opisane w rozdziale 6.3.8 niniejszego dokumentu.

5. Cele, obszary działania, wskaźniki Programu

5.1. Cele

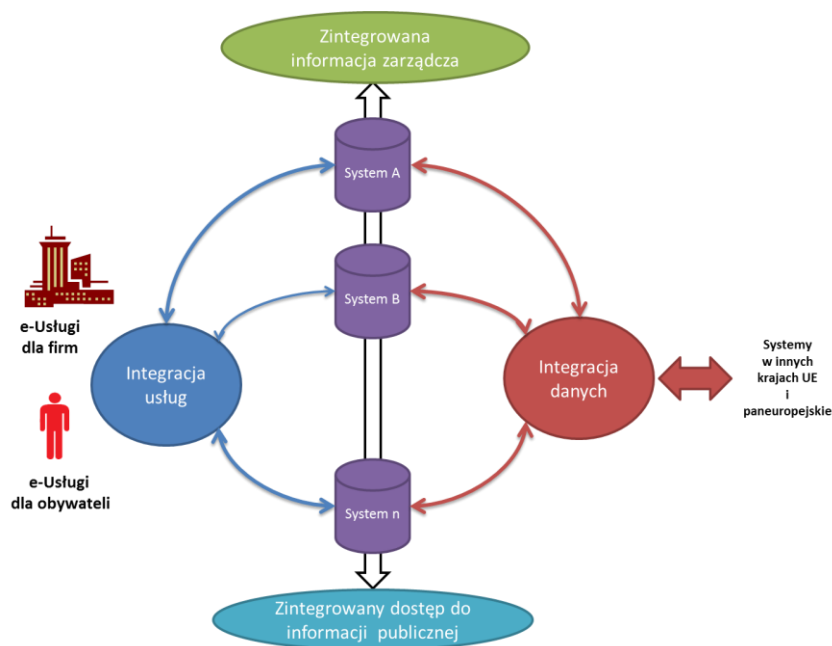
Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa ma na celu zapewnienie obywatelom, w tym przedsiębiorcom, efektywnych e-usług publicznych. Wysokiej jakości usługi mają być dostarczane przez nowoczesne rozwiązania informatyczne wspierające logiczny i spójny system informacyjny państwa, zbudowany i utrzymywany przy współpracy wszystkich resortów.

CELEM STRATEGICZNYM PROGRAMU jest zwiększenie zarówno podaży oczekiwanych przez społeczeństwo wysokiej jakości publicznych e-usług w Polsce, jak i poziomu ich wykorzystania mierzonego odsetkiem obywateli i przedsiębiorców, korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną, zgodnie z celami strategii Sprawne Państwo oraz Europejskiej Agendy Cyfrowej, z poziomu 32% w 2012 do 64% w 2020 (w przypadku obywateli) i z poziomu 90% w 2012 do 95% w 2020 (dla przedsiębiorców) roku^{24 25}

CELEM OPERACYJNYM REALIZACJI PROGRAMU jest zapewnienie interoperacyjności istniejących oraz nowych systemów teleinformatycznych administracji publicznej, przy równoczesnym eliminowaniu powielającej się funkcjonalności, co doprowadzi do stworzenia spójnego, logicznego i sprawnego systemu informacyjnego państwa, dostarczającego na poziomie wewnątrz krajowym i europejskim usługi kluczowe dla obywateli i przedsiębiorców, w sposób efektywny kosztowo i jakościowo.

5.2. Obszary działania

Zakłada się, że działania PZIP będą prowadzone w czterech obszarach: integracji usług, integracji danych, zintegrowanego dostępu do danych publicznych oraz zintegrowanej informacji zarządczej, zilustrowanych schematycznie na poniższym rysunku:



²⁴ źródło: Eurostat

²⁵ zestawienie wskaźników podstawowych i wspierających szerzej opisane w rozdziale 5.5.

A. OBSZAR INTEGRACJI USŁUG

Celem działań prowadzonych w tym obszarze jest **doprowadzenie do integracji usług elektronicznych świadczonych przez jednostki całej administracji dla obywateli i przedsiębiorstw**. W praktyce oznacza to, że klient będzie mógł zrealizować od początku do końca całą „swoją sprawę w jednym miejscu”. Działania te zakładają zarówno pełne wykorzystanie funkcjonalności platformy ePUAP (zarówno już istniejących jak i wdrażanych i planowanych), a także integrację e-usług świadczonych za pośrednictwem platform tematycznych: w zakresie zdrowia, podatków, zabezpieczenia społecznego, dostępu i wykorzystania danych przestrzennych itd., a także platform regionalnych zbudowanych przez JST.

W szczególności działanie to oznacza reorganizację procesów i przekształcenie obecnego zestawu usług publicznych w zestaw **e-usług nowej generacji**. Nowe e-usługi będą w miarę możliwości:

- **zintegrowane** - gdzie oferowana użytkownikowi usługa nowej generacji obejmować będzie kompletny zestaw spraw „elementarnych”, realizowanych obecnie przez kilka różnych urzędów i wymagających osobistego stawiennictwa lub dostarczenia dokumentów papierowych do każdego urzędu osobno;
- **uproszczone** - przebudowane tak, aby w maksymalnym stopniu skrócić obywatelowi lub przedsiębiorcy załatwianie konkretnej sprawy i usprawnić funkcjonowanie urzędu;
- **„odmiejscowione”**, czyli realizowane niezależnie od fizycznej lokalizacji podmiotu załatwiającego sprawę, w równym stopniu osoby zamieszkujące w kraju jak i obywatele pracujących za granicą (bez konieczności fizycznego stawienia się w urzędzie);
- **dostępne wieloma kanałami komunikacji elektronicznej**, w tym za pośrednictwem aplikacji mobilnych;
- **wielojęzyczne**, a więc dostępne obok języka polskiego w równoważnej formie w języku angielskim, fakultatywnie w roboczych językach UE (FR, DE), co w szczególności ułatwi ich świadczenie transgranicznie.

B. OBSZAR INTEGRACJI DANYCH

Celem działań prowadzonych w tym obszarze będzie **zapewnienie możliwości dostępu obywatela i przedsiębiorców do danych przechowywanych w związku z ich sprawami urzędowymi, we wszystkich systemach ewidencyjnych administracji publicznej, za pośrednictwem mechanizmów platformy ePUAP, a także platform tematycznych i regionalnych**. Niezbędne jest zapewnienie wysokiej interoperacyjności wszystkich systemów informatycznych oraz rejestrów publicznych, w oparciu o rejestry referencyjne zawierające aktualne dane o obywatelach, jednostkach organizacyjnych i terytorium. Na jednostki prowadzące rejestry zostanie nałożony obowiązek – a nie tylko możliwość - wzajemnej wymiany informacji, a żądanie informacji bezpośrednio od rejestrowanych podmiotów będzie możliwe tylko w przypadku, gdy dane pozyskane z innych rejestrów są niewystarczające. Zostanie zapewniona obustronna komunikacja między rejestrami wtórnymi a pierwotnymi (zasilanymi bezpośrednio na podstawie danych uzyskanych od rejestrowanych podmiotów). Rejestry wtórne będą zasilane danymi z rejestrów pierwotnych, zaś jednostki prowadzące rejestry wtórne zostaną zobowiązane do zasilania aktualnymi danymi centralnych rejestrów pierwotnych, jeżeli „przy okazji” realizacji swoich zadań uzyskują szybciej

i taniej aktualne i wiarygodne informacje. Niezbędne zmiany legislacyjne będą ujęte w projektowanej nowej ustawie o informatyzacji. Warto zaznaczyć, że z punktu widzenia usług publicznych kluczowe znaczenie ma rozwój rejestru PESEL, który powinien stanowić referencyjny zbiór danych o obywatelach, dostępny drogą elektroniczną.

Działania te stworzą warunki do zapewnienia aktualności, wiarygodności i spójności danych klientów przechowywanych w systemach ewidencyjnych i rejestrowych całej administracji publicznej oraz do pełnej realizacji usług w postaci elektronicznej bez obiegu papierowego – tam gdzie zasadne - na 4 z 5 poziomie dojrzałości²⁶. Działania te będą prowadzone z bezwzględnym zachowaniem rygorów bezpieczeństwa oraz zapewnieniem ochrony danych osobowych poprzez m.in. zarządzanie dostępem do danych przez podmioty/osoby uprawnione.

C. OBSZAR ZINTEGROWANEGO DOSTĘPU DO DANYCH PUBLICZNYCH

Celem działań prowadzonych w tym obszarze jest **przygotowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych umożliwiających praktyczną realizację zasady otwartego dostępu do danych publicznych**, zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej w zakresie tzw. powtórnego wykorzystania informacji publicznej. Rejestry państwowe, które dotychczas służyły głównie gromadzeniu danych, powinny zostać otwarte na potrzeby społeczeństwa i gospodarki i stać się podstawą świadczenia, na podstawie zawartych w nich informacji, powszechnie dostępnych, odpowiedniej jakości usług, zwłaszcza dla obywateli i przedsiębiorców. Dostęp do danych powinien być możliwy za pomocą profilu zaufanego ePUAP lub innej bezpiecznej, zgodnej z przepisami prawa, technologii, a w przypadku danych odpersonalizowanych - tam, gdzie to możliwe, powinien odbywać się bez potrzeby uwierzytelniania użytkownika.

D. OBSZAR ZINTEGROWANEJ INFORMACJI ZARZĄDCZEJ

Realizacja działań w wyżej opisanych obszarach, przygotowuje warunki konieczne do zbudowania systemu analitycznego wspierającego kierownictwo państwa w podejmowaniu optymalnych decyzji. System taki, wzorem systemów biznesowych oraz systemów informowania innych krajów UE, będzie umożliwiał tworzenie analiz, raportów i zestawień na podstawie danych gromadzonych we wszystkich jednostkach administracji i prezentował je w spójnej, jednolitej i zagregowanej formie dopasowanej do konkretnych potrzeb kierujących.

Należy podkreślić, że przedstawione tutaj działania mają charakter ramowy i będą realizowane z pełnym zachowaniem autonomii organizacyjnej i technologicznej systemów teleinformatycznych już funkcjonujących i budowanych przez poszczególne instytucje.

²⁶ Skala przyjęta przez Komisję Europejską w „e-Government Benchmarking Report 2009”

5.3. Kluczowe działania zintegrowanej informatyzacji

Kluczowe działania zintegrowanej informatyzacji, realizowane etapami, w perspektywie do 2020r., wynikające ze złożoności wzajemnych powiązań i zależności pomiędzy poszczególnymi obszarami funkcjonowania administracji, to w szczególności:

- o **osiągnięcie interoperacyjności rejestrów publicznych i innych systemów teleinformatycznych** (zgodnie z Krajowymi Ramami Interoperacyjności) i zapewnienie sprawnego korzystania z zawartych w nich danych oraz **przygotowanie z odpowiednim wyprzedzeniem podstaw prawnych** wprowadzanych rozwiązań organizacyjnych i technicznych; etapy ujęte w rozdziale 6.3.1.;
- o **utworzenie i zapewnienie sprawnego funkcjonowania ponadresortowej struktury zarządzania budową systemu informacyjnego państwa²⁷**, gdzie każdy resort/jednostka będą miały określone swoje miejsce, zakres odpowiedzialności i zadania, a koordynacja będzie prowadzona na poziomie zarządzania programem²⁸, do końca 2014 r.;
- o **zapewnienie pełnej funkcjonalnej integracji platformy ePUAP z systemami informatycznymi administracji publicznej**, na szczeblu centralnym (do 2017 r.), regionalnym (do 2019 r.) i lokalnym (do 2020 r.), ze szczególnym uwzględnieniem upowszechnienia mechanizmów identyfikacji i uwierzytelniania, **w zgodzie z procedowanymi regulacjami UE²⁹**;
- o **zapewnienie w każdym systemie administracji publicznej możliwości identyfikacji Profilem Zaufanym**, o ile jego poziom bezpieczeństwa będzie adekwatny do obszaru, w którym ma być stosowany (przy uwzględnieniu rodzaju danych przetwarzanych w systemie, w tym danych wrażliwych dot. np. pacjenta), do 2018 r., a wszystkie nowe systemy teleinformatyczne administracji publicznej będą udostępniały swe e-usługi poprzez platformę ePUAP;
- o **zbudowanie platformy integracyjnej rejestrów publicznych**, celem dostarczenia uniwersalnego systemu wymiany danych rejestrowych przechowywanych w systemach krajowych i europejskich, do 2017 r.;
- o **uruchomienie Państwowej Chmury Obliczeniowej** pozwalającej na efektywne współkorzystanie w modelu usługowym³⁰ z infrastruktury administracji (sieć, serwerownie, serwery, aplikacje, platforma ePUAP, etc.) na poziomie centralnym oraz regionalnym, realizowane etapowo do 2020 r.; etap pilotażowy do końca 2015 r. Do czasu uruchomienia Państwowej Chmury Obliczeniowej dopuszcza się prowadzenie na szczeblu resortowym

²⁷ system informacyjny państwa – rozumiany jako zbiór instytucji, jednostek organizacyjnych, zasobów, systemów informacyjnych oraz technologii informacyjno – komunikacyjnych opisujących i warunkujących funkcjonowanie określonych stosunków społecznych, prawnych, politycznych i ekonomicznych, który obejmuje:

- normy i standardy informacyjne; zasoby informacji; systemy informacyjne; instytucje informacyjne; struktury organizacyjne i urzędnicy techniczne wspierające procesy gromadzenia, przetwarzania i przekazywania informacji - źródło: J. Oleński "Infrastruktura informacyjna państwa w globalnej gospodarce", 2006 r

²⁸ program - w rozumieniu metodyki zarządzania MSP

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym (eIDAS) - zgodnie z propozycją Komisji niezbędne będzie implementowanie, w krajowych systemach teleinformatycznych, mechanizmów identyfikacji krajów członkowskich UE, które zostaną notyfikowane zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, i których poziom bezpieczeństwa jest taki sam lub wyższy w stosunku do zastosowanego rozwiązania krajowego.

³⁰ modele usługowe świadczenia usług w chmurze: IaaS – Infrastructure as a Service, PaaS – Platform as a Service, SaaS – Software as a Service

działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu infrastruktury na potrzeby budowy e-usług publicznych;

- zinwentaryzowanie zasobów teleinformatycznych jednostek administracji publicznych i utworzenie baz procedur i rejestrów, do 2015 r.;
- identyfikowanie uwarunkowań i aktualizacja ram prawnych - proces ciągły;
- **uwzględnienie międzynarodowych wytycznych dostępności WCAG 2.0** dla wszystkich platform, baz i systemów w celu umożliwienia korzystania z ich zasobów przez jak największą liczbę obywateli, do 2015 r.;
- **zapewnienie finansowania budowy rozwiązań informatycznych, ich rozwoju i utrzymania w okresie eksploatacji** – proces ciągły;
- **budowanie kompetencji cyfrowych wewnątrz administracji oraz w społeczeństwie**, w tym również inspirowanie rozwijania kompetencji pośród przedsiębiorców – proces ciągły.

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa obejmuje działania mające charakter horyzontalny lub ponadsektorowy (międzyresortowy), realizowane przez jednostki administracji publicznej. Zbudowanie i dostarczenie podstawowego zestawu usług elektronicznych zapewniających obsługę obywateli (w tym przedsiębiorców) oraz samej administracji wymaga sprawnego współdziałania różnych resortów. Konieczne są działania, które pozwolą najpóźniej do roku 2020 zbudować spójny, optymalny i zapewniający pełną gamę usług publicznych, system informacyjny państwa. Gama dostępnych usług będzie systematycznie rozszerzana w kolejnych latach, żeby osiągnąć w roku 2020 wymagane przez Komisję Europejską nasycenie, mierzone wskaźnikami ilościowymi.

5.4. Korzyści z realizacji programu

Zreformowanie, a następnie z informatyzowanie procesów w administracji i usługach publicznych, doprowadzi do zmian systemowych, które zostały określone w strategii Sprawne Państwo 2020:

1. Sprawne działanie administracji dzięki:

- przejrzystości struktur administracji publicznej,
- uporządkowaniu kompetencji organów administracji publicznej,
- sprawnym procesom wewnętrznym, przyspieszającym realizację zadań i przekładającym się na skuteczne zarządzanie jednostkami administracji publicznej,
- możliwości powszechnego korzystania z zasobów informacyjnych dzięki nowoczesnym systemom informacyjno-komunikacyjnym,
- redukcji liczby błędów wynikającej z automatyzacji przetwarzania danych.

2. Powszechna dostępność usług wysokiej jakości świadczonych przez urzędy administracji publicznej dzięki:

- współdziałaniu obywateli w kreowaniu usług publicznych,
- pokryciu zakresu najbardziej pożądanых (oczekiwanych) przez społeczeństwo usług publicznych,

- o ustandaryzowaniu usług i dostosowaniu administracji do modelu nowoczesnego zarządzania,
- o bezpośredniemu dostępowi obywateli i przedsiębiorców do danych gromadzonych przez administrację publiczną,
- o otwarciu i udostępnieniu zasobów informacyjnych niezbędnych dla różnych interesariuszy,
- o możliwości wyboru kanału komunikacji z administracją publiczną przez obywateli i przedsiębiorców,
- o dostosowaniu usług do standardów interoperacyjności oraz zasad otwartości i transparentności, w szczególności przez uwzględnienie międzynarodowych wytycznych dostępności WCAG 2.0,
- o możliwości korzystania z usług elektronicznej administracji o zasięgu paneuropejskim.

3. Redukcja kosztów:

- o po stronie obywateli i przedsiębiorców, w związku z oszczędnością czasu i wprowadzeniem elektronicznej drogi komunikacji z administracją i uproszczeniem procedur,
- o obsługi w kosztach ogółem dzięki optymalnemu wykorzystaniu sprzętu, zasobów ludzkich i finansowych, w szczególności usług infrastrukturalnych w modelu chmury obliczeniowej,
- o dzięki wprowadzeniu zintegrowanej platformy informatycznej usług publicznych,
- o dzięki poprawie relacji między wynikami a nakładami w zakresie świadczenia usług publicznych,
- o dzięki uruchomieniu Państwowej Chmury Obliczeniowej (PCO) poprzez konsolidację obciążenia i używanej przestrzeni dyskowej, serwerowej i sieciowej oraz zmniejszenie sumarycznych kosztów zakupu i utrzymania infrastruktury.

5.5. Wskaźniki

Skuteczność działań w sferze upowszechniania stosowania TIK w zakresie usług dla obywateli, w tym przedsiębiorców, świadczonych drogą elektroniczną przez administrację publiczną, mierzone będą za pomocą następujących poziomów, korespondujących ze wskaźnikami wskazanymi w **Strategii Sprawne Państwo**, celami **Europejskiej Agendy Cyfrowej (EAC)** oraz **Digital Agenda Scoreboard**. Przyjęto założenie dążenia do uzyskania dynamiki wzrostu, co najmniej takiej jak uzyskana w poprzednim okresie programowania unijnego 2007-2013. Jako poziomy referencyjne przyjęto wskaźniki uzyskane na koniec 2012 r. Dla porównania podano wskaźniki uzyskane na początku poprzedniego okresu programowania, tam gdzie dane były dostępne.

wskaźniki podstawowe:

- o **Odsetek osób korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w ciągu ostatnich 12 miesięcy**; źródło Eurostat (22% w 2008 r., 32% w 2012 r.; 64% w 2020 r.);
- o **Odsetek przedsiębiorców korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną**; źródło Eurostat (w 2012 r. 90 %, 95% w 2020 r.).

wskaźniki uzupełniające:

dot. obywateli:

- **Odsetek osób korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w ciągu ostatnich 12 miesięcy w celu wysyłania wypełnionych formularzy lub wypełniania ich w czasie rzeczywistym;** źródło Eurostat (7% w 2008 r., 11% w 2012 r.; 32% w 2020 r., zgodnie z celem określonym w EAC);
- **Odsetek internautów oceniających pozytywnie lub raczej pozytywnie sposób załatwienia sprawy urzędowej przez internet;** źródło MAC³¹ (50% w 2012 r.; 70% w 2020 r.);
- **Odsetek osób prezentujących średni lub wysoki poziom umiejętności komputerowych;** źródło Digital Agenda Scoreboard (32% w 2007 r., 41% w 2012 r.; 67% w 2020 r.);
- **Odsetek osób prezentujących średni lub wysoki poziom umiejętności internetowych;** źródło Digital Agenda Scoreboard (26% w 2007 r., 35% w 2011 r.; 50% w 2020 r.);
- **Odsetek osób umawiających się na wizytę u lekarza przez stronę internetową;** źródło Eurostat (3% w 2012 r.; 55% w 2020 r.);
- **Poziom nasycenia elektroniczną receptą;** źródło CSIOZ (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej, 80% w 2020 r.);
- **Odsetek osób uczestniczących w konsultacjach społecznych on-line lub głosowaniach przez internet w sprawach społecznych lub politycznych;** źródło Eurostat (2% w 2011 r.; 10 % w 2020 r.);
- **Odsetek obywateli posiadających Profil Zaufany lub inne powszechne i bezpieczne narzędzie identyfikacji lub/i uwierzytelniania online w kontaktach z e-administracją;** źródło MAC (1,5% w 2012 r.; 25% w 2020 r.);
- **Odsetek obywateli korzystających z udostępnionych usług publicznych na ePUAP** (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie 20% w 2020 r.).

dot. przedsiębiorców:

- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w celu odsyłania wypełnionych formularzy w formie elektronicznej;** źródło Eurostat (82% w 2012 r.; 90% w 2020 r.);
- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu do składania ofert na usługi, towary i materiały w elektronicznym systemie zamówień publicznych;** źródło Eurostat (25% w 2012 r.; 35% w 2020 r.);
- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi procedur administracyjnych (np. deklaracje podatku VAT lub deklaracje ZUS) całkowicie drogą elektroniczną;** źródło Eurostat (70% w 2012 r.; 85% w 2020 r.);
- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi więcej niż 3 procedur administracyjnych obejmujących odsyłanie wypełnionych formularzy (trzeci stopień dojrzałości);** źródło GUS (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie);

³¹ dane z badania MAC „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów w Polsce”

- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi więcej niż 3 procedur administracyjnych w pełni drogą elektroniczną (czwarty stopień dojrzałości);** źródło GUS (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie).

dot. urzędów:

- **Transgraniczne usługi publiczne: do 2015 r. dostępność w internecie wszystkich kluczowych transgranicznych usług publicznych³² (wskaźnik EAC);** źródło Eurostat (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej);
- **Odsetek dokumentów wychodzących z urzędu przy wykorzystaniu elektronicznej skrzynki podawczej w stosunku do wszystkich dokumentów wychodzących z urzędu;** źródło MAC³³ (6% w 2012 r.; 60% w 2020 r.);
- **Odsetek dokumentów wpływających do urzędu przy wykorzystaniu elektronicznej skrzynki podawczej w stosunku do wszystkich dokumentów przychodzących do urzędu;** źródło MAC³⁴ (7% w 2012 r.; 60% w 2020 r.);
- **Odsetek urzędów korzystających z systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją jako podstawowego sposobu dokumentowania** przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dla danego podmiotu; źródło MAC (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie co najmniej 10% wzrostu rocznie);
- **Odsetek urzędów, w których czynności kancelaryjne są dokumentowane w systemie tradycyjnym i są wspomagane systemem teleinformatycznym do elektronicznego zarządzania dokumentacją** (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest obniżenie wskaźnik o co najmniej 10% rocznie);
- **Udział procentowy elektronicznych pism procesowych w postępowaniu cywilnym w korespondencji wpływającej do sądu;** źródło Ministerstwo Sprawiedliwości (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie);
- **Udział procentowy elektronicznych doręczeń dokonywanych przez sądy uczestnikom postępowań sądowych i pełnomocnikom, w toku postępowania;** źródło Ministerstwo Sprawiedliwości (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie).

³² do kluczowych transgranicznych usług publicznych należą usługi mające na celu ułatwienie zamieszkania, podejmowania pracy, podróżowania, uczenia się, prowadzenia działalności gospodarczej (Komunikat prasowy KE z 14 sierpnia 2013 r. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-778_pl.htm) i uczestniczenia w przetargach publicznych ponad granicami (uzgodnienia z Konferencji Ministerialnej w Poznaniu http://www.egov2011.pl/egov2011/Borderless-e-government-services-discussed-in-Poznan,_news,print,301,2,en,0,0,-,0,0,-1,p).

³³ dane z badania MAC „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów w Polsce”

³⁴ dane z badania MAC „Wpływ cyfryzacji na działanie urzędów w Polsce”

6. Co zrobimy - kierunki interwencji

Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez podejmowanie usystematyzowanych działań w czterech następująco określonych kierunkach:

1. **ŚWIADCZENIE E-USŁUG PUBLICZNYCH** (w szczególności w zakresie: spraw administracyjnych, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, wspierania przedsiębiorczości oraz prowadzenia działalności gospodarczej i rolniczej, rozliczania podatków, zapewnienia bezpieczeństwa kryzysowego i powiadamiania ratunkowego, efektywniejszego wykorzystania danych przestrzennych i usług infrastruktury informacji przestrzennej, oraz dostarczania usług infrastrukturalnych w modelu chmury obliczeniowej);
2. **OTWARTY RZĄD I WSPIERANIE ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO** (np. otwarty rząd, ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego, nowoczesna edukacja);
3. **WYZNACZANIE STANDARDÓW I TWORZENIE WARUNKÓW DLA EFEKTYWNEJ I BEZPIECZNEJ E-ADMINISTRACJI** (w szczególności w zakresie interoperacyjności, zapewnienia bezpieczeństwa oraz narzędzi identyfikacji i uwierzytelniania);
4. **INFORMATYZACJA URZĘDÓW** (w szczególności w odniesieniu do elektronizacji obiegu dokumentów, usprawnieniu zarządzania organizacją dzięki stosowaniu dobrych praktyk zarządzania usługami informatycznymi, wykorzystaniu dostępnych technologii np. systemów klasy ERP).

6.1. Świadczenie e-usług publicznych.

Mając na uwadze preferencje obywateli w tym zakresie przedstawione w diagnozie Programu, a także kierunki rozwoju e-usług wskazywane przez Komisję Europejską, za **priorytetowe do wdrożenia należy uznać e-usługi publiczne w następujących 10 obszarach działalności administracji publicznej:**

1. **sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie;**
2. **rynek pracy, w szczególności utrata i poszukiwanie pracy;**
3. **ochrona zdrowia;**
4. **wymiar sprawiedliwości i sądownictwo;**
5. **bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe;**
6. **prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zamówienia publiczne;**
7. **rolnictwo;**
8. **rozliczanie podatków i obsługa celna;**
9. **zabezpieczenie społeczne (ubezpieczenia i świadczenia);**
10. **udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego.**

Zakłada się, iż e-usługi publiczne wdrażane będą zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym. Świadczenie e-usług publicznych nie jest jedynie zadaniem administracji publicznej. Również przedsiębiorstwa mogą podejmować się integracji e-usług w trzech wymiarach:

- **e-usługi dodane** – rozszerzenie przez biznes funkcji e-usług oferowanych przez administrację;
- **e-usługi integrowane** – łączenie e-usług publicznych pochodzących z różnych instytucji i jednostek sektora publicznego;
- **e-usługi mieszane** – łączenie e-usług publicznych z e-usługami komercyjnymi.

6.1.1. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie centralnym.

Zakłada się, iż usługi ujęte w katalogu zostaną udostępnione przez organy administracji publicznej na poziomie centralnym, a ich realizacja przez obywateli i przedsiębiorców możliwa będzie bez względu na miejsce inicjowania załatwienia danej sprawy na terenie kraju, a niektórych z nich - także transgranicznie. W tym celu nastąpi przebudowa i dostosowanie do wymagań rejestrów i systemów ewidencyjnych i zapewnienie ich referencyjności. Zmodernizowane zostaną sposoby pozyskiwania danych do rejestrów, zintegrowany obieg danych dotyczących obywatela od urodzenia do śmierci oraz zbudowane interfejsy wymiany danych pozwalające innym systemom na komunikację z systemami rejestrowymi. Biorąc pod uwagę zdiagnozowane zapotrzebowanie społeczne, w zakresie budowy usług świadczonych drogą elektroniczną przez administrację publiczną na rzecz obywateli i przedsiębiorców w perspektywie 2020 r. dokonano wyboru rekomendowanych usług do wdrożenia w pierwszej kolejności. Uwzględniono przy tym dotychczasowe zaawansowanie realizowanych projektów, skalę wykorzystania oraz generowanie konkretnej wartości dodanej dla użytkowników, następujące przykładowe e-usługi powinny być dostępne online, na odpowiednim do rodzaju usługi poziomie dojrzałości. Wskazane zostały jako **priorytetowe do wdrożenia e-usługi publiczne w 10 wyszczególnionych dalej obszarach działalności administracji publicznej**, a następnie 5 obszarach dodatkowych, które zostaną uwzględnione w miarę posiadanych środków finansowych. Ich wybór jest podyktowany stopniem zaawansowania realizowanych projektów w obszarach, które dzięki dodatkowemu wsparciu uzyskają optymalny poziom oczekiwanego przez obywateli zaawansowania.

1. Sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie:

- Udostępniane powszechnej usługi potwierdzania tożsamości w kontaktach z administracją. Profil Zaufany będzie preferowanym podstawowym narzędziem w kontaktach z systemami administracji, w szczególności za pośrednictwem urządzeń mobilnych;
- Możliwość elektronicznego wnioskowania o wydanie odpisów aktów stanu cywilnego (urodzenia, małżeństwa, zgonu); docelowo, likwidacja przepisów, z których wynika obowiązek wnioskowania o tego typu dokumenty, a w kolejnym etapie – ewentualna likwidacja aktów stanu cywilnego;
- Usługa umawiania przez internet wizyty w urzędzie w celu załatwienia danej sprawy;

- Umożliwienie w jak najszerszym zakresie, załatwiania spraw urzędowych dotyczących dowodów osobistych czy rejestracji stanu cywilnego, numeru PESEL, dowodu osobistego, zameldowania i wymeldowania na pobyt stały i czasowy niezależnie od miejsca przebywania (tzw. odmiejscowienie świadczenia usługi);
- Weryfikacja statusu prawnego dokumentów tożsamości, co wyeliminuje konieczność utrzymywania przez administrację czy przedsiębiorców własnych referencyjnych zbiorów danych uwierzytelniających danego obywatela/klienta;
- Umożliwienie przedsiębiorcom, dla których system PESEL pełni rolę „zaufanej trzeciej strony”, weryfikacji niektórych danych osób fizycznych, ze szczególnym uwzględnieniem banków i instytucji finansowych, ubezpieczycieli, firm telekomunikacyjnych, dostawców energii elektrycznej i gazu, niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej itp.;
- Usługi Business Intelligence (BI) umożliwiające dokonywanie wieloaspektowych analiz, np. zjawisk demograficznych, wykrywania anomalii w rejestrowanych danych itp.;
- Umożliwienie złożenia elektronicznych wniosków o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania i o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania;
- Umożliwienie elektronicznego złożenia zgłoszenia w sprawie głosowania korespondencyjnego;
- Elektroniczne udostępnienie rejestru wyborców i spisu wyborców.

2. Rynek pracy, w szczególności utrata i poszukiwanie pracy:

- zcentralizowane usługi dotyczące rynku pracy dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy, pracodawców i przedsiębiorców oraz publicznych służb zatrudnienia poprzez ePUP (pośrednictwo pracy);
- zapewnienie jednego punktu dostępu do wszystkich ofert pracy pochodzących z sektora publicznego;
- umożliwienie aplikowania o pracę w sektorze publicznym w formie elektronicznej (obecnie wszystkie oferty pracy zamieszczane w BIP KPRM zawierają wymóg dostarczenia dokumentów papierowych);
- przeniesienie kolejnych usług rynku pracy (poza już dostępną rejestracją osób bezrobotnych i przeszukiwaniem ofert) do internetu , a w szczególności:
 - umożliwienie pracodawcom składania ofert pracy drogą elektroniczną,
 - publikowanie informacji rankingu zawodów (zawody poszukiwane, zawody nadmiarowe),
 - publikowanie informacji statystycznej o losach absolwentów (ranking kierunków kształcenia w aspekcie skuteczności pozyskiwania zatrudnienia przez absolwentów),
 - umożliwienie składania i weryfikacji oryginalności dokumentów uprawniających cudzoziemców (spoza UE) do podjęcia pracy zarobkowej na terenie RP,
- odmiejscowienie i zautomatyzowanie algorytmicznych i rutynowych czynności realizowanych obecnie przez kadry powiatowych urzędów pracy takich jak tworzenie sprawozdań statystycznych z prowadzonych działań, naliczanie kwot świadczeń itp.

3. Ochrona zdrowia:

- **prowadzenie i zarządzanie** indywidualną dokumentacją medyczną pacjenta;
- wgląd do pełnej dokumentacji medycznej usługobiorcy w zakresie orzecznictwa, transgraniczną wymianę informacji i danych dotyczących zdarzeń medycznych oraz udostępnianie przez pacjenta lub upoważnionego przez pacjenta pracownika medycznego swojej dokumentacji medycznej poza teren kraju;
- telekonsultacje między pracownikami medycznymi w ramach wymiany dokumentacji medycznej, jak również umożliwienie wspólnego przeglądania dokumentacji w trakcie prowadzonej konsultacji oraz rejestrację na świadczenia niespecjalistyczne;
- **wystawianie przez lekarzy e-recept realizowanych przez apteki** – umożliwiających m.in. uzyskiwania online informacji o przepisanych pacjentowi lekach, czy przepisania przez lekarzy leków bez konieczności wizyty w gabinecie (w przypadku pacjentów przewlekle chorych, zażywających stale leki);
- **e-skierowania** - dające możliwość realizacji skierowania poprzez rejestrację na dalsze leczenie w wybranej placówce przez internet oraz dostęp usługodawców do przepisanych skierowań, za pośrednictwem Internetowego Konta Pacjenta.
- **e-zlecenia** - usługa dla podmiotów leczniczych pozwalająca na poprawę efektywności zaopatrzenia usługobiorców w produkty lecznicze i wyroby medyczne.
- **e-zwolnienia** (usługa zintegrowana z e-usługą świadczoną przez ZUS) – pozwoli na wyeliminowanie przesyłania przez usługodawców papierowych druków zwolnień do ZUS, a ze strony pacjenta docelowo zwolnienie z obowiązku dostarczania zwolnienia lekarskiego do swojego pracodawcy, ponadto przełoży się skrócenie czasu poświęconego na wypisywanie zwolnienia lekarskiego przez usługodawców;
- **e-rejestracja online** na wizytę do lekarza (z wykorzystaniem identyfikacji m.in. Profilem Zaufanym);
- wprowadzenie **elektronicznej karty ubezpieczenia zdrowotnego** – karta umożliwi między innymi potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz będzie służyć do potwierdzenia, iż świadczenie zostało wykonane;
- konsultacja przypadków medycznych na odległość oraz usługi telekonsultacji i telemonitoringu wraz z wymianą informacji transgranicznej, przy jednoczesnym wyborze optymalnej metody leczenia;
- informacja o dostępności leków;
- e-learning dla profesjonalistów w ochronie zdrowia, dla personelu zarządzającego usługodawców, dla obywateli z zakresu funkcjonujących w ochronie zdrowia systemów informacyjnych i informatycznych oraz dostęp do szkoleń dla obywateli z zakresu edukacji zdrowotnej;
- rozwój usług udostępnionych w ramach realizacji projektów P1 i P2, w tym m. in. e- recepta, e-skierowania, e-zlecenia, e- zwolnienia.

4. Wymiar sprawiedliwości i sądownictwo:

- Udostępnienie elektronicznego narzędzia wspomagającego pracę sądów powszechnych. Umożliwi ono **składanie pism procesowych w postępowaniu cywilnym wraz z załącznikami (dowodami) w postaci elektronicznej oraz dokonywanie doręczeń uczestnikom postępowań sądowych i pełnomocnikom elektronicznych, pism i orzeczeń w toku postępowania**. Pisma procesowe składane w postaci elektronicznej będą przetwarzane i przechowywane przez dedykowane narzędzia, natomiast pisma procesowe składane w postaci papierowej będą podlegały digitalizacji. Największym udogodnieniem dla obywateli będzie możliwość składania pism w sądzie przez internet oraz brak konieczności osobistego stawiennictwa w sądzie lub obowiązek ten zostanie ograniczony do potrzeby przeprowadzenia dowodów.
- Stworzenie elektronicznych akt sądowych i umożliwienie w pełni elektronicznego dostępu akt sprawy, zarówno dla sędziów, jak i uczestników postępowania i ich pełnomocników przez internet. Największym udogodnieniem dla obywateli będzie **możliwość zapoznania się z aktami sądowymi oraz nagraniami rozpraw (protokołami elektronicznymi) bez konieczności osobistej obecności w sądzie oraz oszczędność kosztów związanych z wydrukami, korespondencją i przejazdami**.
- Informatyzacja rozpraw sądowych polegająca na ich rejestracji audio-wideo w sprawach cywilnych, wykroczeniowych oraz na dokonywaniu czynności procesowych (np. przesłuchiwanie świadków, biegłych i stron postępowania, na odległość przy użyciu systemów do wideokonferencji). Największym udogodnieniem dla obywateli będzie **utrwalenie rzeczywistego przebiegu rozpraw i rzeczywistych (a nie dyktowanych przez sędziego) wypowiedzi świadków i uczestników postępowania oraz skrócenie czasu posiedzeń sądowych**. Wprowadzenie przesłuchań na odległość w drodze wideokonferencji spowoduje ułatwienia dla świadków i biegłych, eliminując konieczność osobistego stawiennictwa w odległym sądzie.

5. Bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe:

- **masowe powiadamianie o zagrożeniu:**
 - funkcjonalność dostępna na poziomie Centrów Zarządzania Kryzysowego (CZK). W uzasadnionych przypadkach osoba zarządzająca może podjąć decyzję o wysłaniu wiadomości (sms, mms lub przy wykorzystaniu *cell broadcast*) o zidentyfikowanym zagrożeniu do wszystkich abonentów mobilnej telefonii znajdujących się na danym obszarze,
 - informowanie obywateli przez władze publiczne w wiadomościach wysyłanych na telefony komórkowe (np. kanałem radiowym) o konkretnych zagrożeniach (np. powodzie, wichury) i zdarzeniach (np. informacja ze zdjęciem o zaginionym dziecku w galerii handlowej, do wszystkich osób przebywających w budynku),
 - informowanie obywateli za pośrednictwem naziemnej telewizji cyfrowej o lokalnych zagrożeniach;

- rozbudowa sieci teleinformatycznej OST112 oraz dziedzinowych systemów teleinformatycznych, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany informacji i współdziałania służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa;
 - rozbudowa systemu powiadamiania ratunkowego, dzięki któremu obywatel dodzwoni się do profesjonalnego operatora numeru alarmowego (112), który będzie w stanie obsłużyć zgłoszenie z każdej części kraju, korzystając z systemu teleinformatycznego wyposażonego w niezbędne nowoczesne narzędzia monitorowania i wymiany informacji; zwiększenie niezawodności działania, w taki sposób by zapewnić pełną zastępowalność centrów powiadamiania ratunkowego i odporność systemu na awarie, a także zapewnić jego efektywne działanie w sytuacji zdarzeń masowych.
 - zapewnienie równoważnych narzędzi do odbioru i zapewnienia obsługi innych numerów alarmowych, w tym numerów 997, 998, 999;
 - budowa ogólnopolskiego cyfrowego systemu łączności radiowej dla służb bezpieczeństwa publicznego;
- przyjęcie zgłoszenia (sms, faks, email, www, video monitoring, itp.);
 - **spersonalizowane zgłoszenia – tzw. „złota lista”** - funkcjonalność pozwalająca obywatelowi na zgłoszenie specjalnych danych przypisanych do konkretnego abonenta. W momencie odebrania połączenia alarmowego z danego numeru operator będzie miał dostępne dodatkowe informacje (np. osoba chora na cukrzycę, czy poruszająca się na wózku). W niektórych przypadkach np. osób głuchoniemych taka informacja może umożliwić obsługę zgłoszenia;
 - lokalizacja w terenie osób dokonujących zgłoszeń za pomocą sms, faks;
 - **powiadomienie grup ratowniczych** (sms, aplikacja) – możliwość automatycznej sygnalizacji (np. dźwiękiem) dla grup ratowniczych;
 - zabezpieczenie służb w nowoczesne narzędzia informatyczne w celu zapewnienia odpowiedniej komunikacji w czasie działań na rzecz ratowania życia, zdrowia i mienia realizowane na poziomie reagowania przez odpowiednie służby;
 - eCall- szybsza pomoc przy wypadkach drogowych, system zainstalowany w pojeździe uruchamia się w sposób automatyczny (opcjonalnie też manualnie) w momencie poważnego wypadku i przekazuje służbom ratunkowym informacje dotyczące zdarzenia, w tym jego momentu, dokładnej lokalizacji rozbitego pojazdu, a także kierunku podróży, (co ma szczególne znaczenie na autostradach oraz w tunelach);
 - **Usługa wspomagająca zarządzanie ryzykiem powodziowym** – usprawnienie funkcjonowania systemów zarządzania kryzysowego (m.in. ograniczenie strat spowodowanych zagrożeniem powodziowym, umożliwienie lepszego planowania przestrzennego i decyzji inwestycyjnych w kontekście lokalizacji);
 - **Usługa zwiększania ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych** i usprawnienie systemu przewidywania zagrożeń i zdarzeń niebezpiecznych.

6. Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zamówienia publiczne:

- **elektroniczne fakturowanie w administracji publicznej** - udostępnienie platformy umożliwiającej przedsiębiorcom wystawianie elektronicznych faktur dla administracji, a administracji odbieranie takich faktur i integrację z systemami finansowo-księgowymi;
- **komunikacja elektroniczna z podatnikiem za pomocą Portalu Podatkowego** – zapewnieni podatnikom możliwość składania i obierania dokumentów w postaci elektronicznej oraz dostęp do stanu rozliczeń i prowadzonych spraw
- obsługa prowadzenia działalności gospodarczej – rozpoczęcie reglamentowanej działalności gospodarczej (np. poprzez uzyskanie licencji, koncesji, zezwolenia, wpis do rejestru);
- **pełny elektroniczny wgląd w akta spraw podatkowych** – wprowadzenie elektronicznych wzorów raportów danych dla ksiąg podatkowych i dokumentów księgowych (w tym e-fakturowania) dla wszystkich rodzajów podmiotów gospodarczych. Rozwiązanie takie przyczyni się również do skrócenia czasu kontroli podatkowej i skarbowej oraz zmniejszy ich uciążliwość. Przedsiębiorcy zyskają także możliwość elektronicznego wglądu w akta sprawy oraz sprawnej komunikacji z organami skarbowymi;
- **komunikacja elektroniczna z podatnikiem za pomocą Portalu Podatkowego** – zapewni podatnikom możliwość składania i obierania dokumentów w postaci elektronicznej oraz dostęp do stanu rozliczeń i prowadzonych spraw;
- **pełna obsługa spraw związanych z działalnością gospodarczą** dla osób fizycznych i osób prawnych w modelu „jednego okienka/one stop shop” za pomocą punktu kontaktowego w zakresie dostępu i udzielania niezbędnych informacji, realizacji procedur administracyjnych/usług;
- **udostępnianie informacji za pomocą punktu kontaktowego** w zakresie spraw pracowników i pracodawców, problematyki konsumenckiej oraz uznawania kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do zawodów regulowanych;
- **rozwój Pojedynczego Punktu Kontaktowego o nowe funkcjonalności** (np. angielska wersja językowa, mechanizmy kreacji informacji zarządczej dotyczącej realizacji procedur administracyjnych, poszerzenie zakresu informacji dostępnych na portalu).
- **Zamówienia publiczne:**
 - usługa zamieszczania ogłoszeń w odpowiednich publikatorach, tj. Biuletynie Zamówień Publicznych, Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz stronie internetowej zamawiającego, np. w Biuletynie Informacji Publicznej;
 - generowanie przez jednostki zamawiające dokumentacji postępowań przekazywanej wykonawcom i jej udostępnienie drogą elektroniczną;
 - możliwość składania przez wykonawców wszystkich niezbędnych dokumentów wymaganych przez zamawiającego, tj. np. wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz ze wszystkimi dokumentami elektronicznymi potwierdzającymi spełnienie warunków udziału w postępowaniu;
 - złożenie przez wykonawców ofert wraz z dokumentami elektronicznymi potwierdzającymi spełnianie przez oferowane dostawy, usługi bądź roboty budowlane

postawionych przez zamawiającego warunków; miałyby być one zabezpieczone przed nieuprawnionym ich otwarciem przed upływem wyznaczonego terminu składania ofert;

- komunikacja między zamawiającym a wykonawcami; dzięki zapewnieniu weryfikacji tożsamości nadawcy oraz pochodzenia od niego przesyłanych treści zapewnione byłoby bezpieczeństwo tychże komunikacji;
- automatyczna ocena ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, w przypadku gdy możliwe będzie skwantyfikowanie wybranych warunków udziału w postępowaniu oraz kryteriów oceny ofert;
- w ramach przejrzystości procedur przetargowych przewidziano możliwość automatycznego i bieżącego dokumentowania czynności podjętych przez zamawiających i wykonawców w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, określonych w protokole postępowania;
- usługa dostępu do danych z ogłoszeń – świadczona w szczególności na rzecz wykonawców analizujących możliwość udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, wprowadzenia na rynek zamówień publicznych oferowanych przez siebie produktów lub usług, a także podmiotów pozyskujących i przetwarzających dane dotyczące systemu zamówień publicznych;
- usługa dostępu do danych z ogłoszeń – świadczona na rzecz podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji publicznej realizujących funkcje nadzorcze w stosunku do zamawiających.

7. Rozliczanie podatków i obsługa celna:

a. Rozliczanie należności podatkowych względem państwa:

- umożliwienie **przekazywania, przechowywania i przetwarzania deklaracji podatkowych i podań w postaci elektronicznej;**
- **zapewnienie elektronicznego dostępu do informacji podatkowych;**
- **umożliwienie automatycznej wymiany informacji na drodze elektronicznej** między Centralną Bazą Danych administracji skarbowej a innymi jednostkami administracji państwowej (integracja Centralnego Rejestru Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników jako rejestru referencyjnego z pozostałymi państwowymi rejestrami referencyjnymi);
- **zapewnienie dostępności usług** poprzez usługi infrastrukturalne w modelu chmury obliczeniowej.

b. Obsługa podatku akcyzowego oraz obsługa celna:

- usprawnienie kontaktów z klientem i udostępnienie lub wymiana informacji i danych (konto klienta, portal wiedzy);
- podniesienie sprawności i wydajności obsługi klienta na granicy (działanie ponadresortowe);
- podniesienie sprawności i wydajności obsługi klienta w urzędzie poprzez:

- obsługę procesów związanych z gospodarczymi procedurami celnymi - której celem jest automatyzacja czynności od objęcia towarów procedurą gospodarczą aż do zakończenia tej procedury, np. czynności wykonywane w trakcie procesu przetwarzania takie jak transfer towarów, transfer praw i obowiązków, zakończenie i rozliczenie procedury - kwit rozliczenia. Obecnie w postaci elektronicznej obsługiwane jest jedynie zgłoszenie celne do procedury, a sam proces obsługi procedury gospodarczej, w tym komunikacja z przedsiębiorcą, nie ma wsparcia elektronicznego,
- obsługę procesu zgłoszenia celnego w ramach jednego okienka,
- obsługę procesu zapotrzebowania na znaki akcyzy,
- obsługę obrotu wyrobami z zapłaconą akcyzą,
- obsługę obrotu wyrobami zwolnionymi od akcyzy (obsługa dokumentu dostawy),
- obsługę obrotu alkoholem skażonym przy użyciu uproszczonego dokumentu towarzyszącego,
- usprawnienie i zmianę sposobu zarządzania Służbą Celną.

8. Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich:

- wsparcie mieszkańców obszarów wiejskich prowadzących działalność rolniczą, przy zarządzaniu gospodarstwem rolnym, wsparcie sprzedaży bezpośredniej i rozwoju e-sprzedaży;
- usługi zapewniające wsparcie producentów rolnych i producentów żywności, w tym także usługi dotyczące wsparcia wymiany towarów rolnych i żywnościowych z zagranicą;
- usługi zapewniające wsparcie dla prowadzenia działalności gospodarczej, w zakresie produkcji, obrotu (krajowego i zagranicznego), konfekcjonowania, składowania artykułów rolno-spożywczych;
- usługi w zakresie udostępniania i przeglądania: informacji agrometeorologicznych, statystycznych, rynkowych, informacji na temat mechanizmów pomocowych i mechanizmów wsparcia, wyników badań laboratoryjnych, informacji z rejestrów publicznych dla rolników i producentów rolnych oraz przedsiębiorców;
- usługi w zakresie przekazywania i przetwarzania dokumentów, koncesji obsługiwanych przez organy administracji rolnej i rybackiej oraz obsługi procesów związanych z udzielaniem wsparcia finansowego w zakresie wniosków dotyczących wdrażania programów pomocowych współfinansowanych ze środków UE oraz mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa żywności, w szczególności na rzecz rolników i producentów rolnych, przedsiębiorców oraz obywateli;
- usługi wsparcia działań innowacyjnych, dotyczących wydajnego i zrównoważonego rolnictwa oraz rozwoju współpracy instytucji otoczenia rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich w zakresie tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych Europejskiego Partnerstwa Innowacji (EPI), poprzez Zintegrowany Elektroniczny System Doradztwa Rolniczego i Transferu Wiedzy. Usługi będą kierowane do rolników, przedsiębiorców sektora rolno-

żywnościowego, a także doradców rolnych i pracowników naukowych z obszaru badań rolniczych i pokrewnych.

9. Zabezpieczenie społeczne (ubezpieczenia i świadczenia):

- internetowe konto ubezpieczonego zintegrowane z usługami administracji publicznej (obowiązkowe ubezpieczenia społeczne);
- utworzenie na poziomie centralnym skonsolidowanego systemu informatycznego, wspomagającego gminy, powiaty i województwa w realizacji zadań z zakresu zabezpieczenia społecznego; uruchomienie takiego systemu miałyby zrationalizować w skali całego kraju wydatki na infrastrukturę techniczną, przyczynić się do standaryzacji sposobu pracy właściwych jednostek, wyeliminować problemy z dostępnością kompetentnej kadry informatycznej na poziomie gminnym (w obszarze zabezpieczenia społecznego i rodziny) oraz zwiększyć efektywność mechanizmów sprawozdawczych;
- eUsługi oparte o zintegrowany system informatyczny jednostek właściwych w zakresie zabezpieczenia społecznego (świadczenia społeczne).

10. Udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego:

a. Prezentacja i udostępnienie danych przestrzennych oraz usług krajowej infrastruktury informacji przestrzennej:

- udostępnienie usług danych przestrzennych, w tym usługa przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania danych przestrzennych (**usługi dostępne również w standardzie INSPIRE**) w tym wyszukiwanie zbiorów i usług na podstawie metadanych;
- dostęp, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania, do danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (np. Rejestr osnów, Państwowy Rejestr Granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG) wraz z adresami i ich lokalizacją przestrzenną, Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT) i Ogólnogeograficznych (BDOO), Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych (PRNG), ortofotomapa, numeryczny model terenu (NMT) i pokrycia terenu (NMPT), krajowa baza danych geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (K-GESUT), rejestry wchodzące w skład Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach (ZSiN));
- dostęp, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania, do danych przestrzennych z rejestrów krajowej infrastruktury informacji przestrzennej prowadzonych przez organy administracji inne niż służba geodezyjna i kartograficzna;
- usługa zamawiania i sprzedaży danych przestrzennych z wykorzystaniem e-PUAP;
- zgłaszanie i obsługa błędów dotyczących m. in. danych przestrzennych poprzez usługę udostępnioną przez geoportal.gov.pl - wrysowanie lokalizacji przestrzennej błędu, również z wykorzystaniem urządzeń mobilnych;
- usługa zapewniająca przedsiębiorcom możliwość zgłoszenia realizacji prac geodezyjnych i kartograficznych oraz gotowości do przekazania efektu prac i przyjęcia danych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego;

- usługi związane z hostingiem węzłów infrastruktury informacji przestrzennej na rzecz podmiotów zewnętrznych oraz realizacja usług chmury obliczeniowej dla analiz przestrzennych;
- usługa harmonizacji zbiorów danych przestrzennych do struktury zgodnej ze specyfikacjami danych **INSPIRE**;
- usługa zarządzania metadanymi poprzez centralny serwer katalogowy – tworzenie, edytowanie, walidowanie publikacja metadanych dotyczących danych przestrzennych i usług;
- dostęp do środowiska analitycznego bazującego na systemach i danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz danych i usługach infrastruktury informacji przestrzennej z wykorzystaniem modułu analitycznego Uniwersalnego Modułu Mapowego;
- dostęp, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania, do danych przestrzennych z rejestrów planów miejscowych prowadzonych przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta;
- usługa udostępniania informacji o środowisku naturalnym w tym również o zjawiskach meteorologicznych i hydrologicznych oraz zagrożeniach hydrometeorologicznych.

b. Realizacja obowiązku sprawozdawczego:

- umożliwienie wypełnienia i złożenia sprawozdań i ankiet statystycznych w postaci elektronicznej obywatelom, przedsiębiorcom, rolnikom oraz jednostkom administracji publicznej i innym podmiotom objętym obowiązkami sprawozdawczymi;
- udostępnienie mechanizmów przekazywania danych wieloma kanałami, w tym CAII/CAWI, CATI, CAPI, EDI.

c. Dostęp do informacji statystycznych:

- dostarczanie wysokiej jakości wyników informacji i metainformacji statystycznych, zgodnych z podejściem procesowym wykorzystującym generyczny model statystycznych procesów pracy (ang. Generic Statistical Business Process Model – GSBMP), będących podstawą do analiz, prognoz oraz stanowiących wsparcie informacyjne przy podejmowaniu decyzji na różnych szczeblach administracji rządowej i samorządowej oraz w biznesie, a także służących szerokim kręgom społeczeństwa aktywnie uczestniczącego w życiu społeczno-gospodarczym kraju;
- dostęp do wyników informacji statystycznych z wykorzystaniem nowoczesnych form ich prezentacji;
- dostęp do baz danych oraz umożliwienie prowadzenia samodzielnych analiz i zestawień;
- dostęp do informacji statystycznych w ujęciu przestrzennym;
- dostęp do prognoz i analiz makroekonomicznych;
- dostęp do standardów informacyjnych funkcjonujących w jednostkach administracji publicznej;

- udostępnienie systemu edukacji statystycznej popularyzującego i dostarczającego wiedzę z zakresu funkcjonowania statystyki publicznej oraz informacji o zjawiskach i procesach objętych badaniami statystycznymi;
- dostęp do archiwalnych zasobów statystyki publicznej.

d. Nauka i szkolnictwo wyższe:

- stworzenie centralnego narzędzia dostępu do informacji publicznej, zasobów naukowych i interaktywnych usług elektronicznych dla studentów, naukowców, przedsiębiorców, administracji publicznej i obywateli w zakresie szkolnictwa wyższego i działalności naukowo-badawczej;
- świadczenie usługi zdalnego ubiegania się o finansowanie nauki, przy założeniu: najwyższego stopnia transakcyjności procedury, podejścia procesowego, kompleksowej obsługi elektronicznej od złożenia wniosku, poprzez opinię recenzentów, aż po wydanie decyzji, udostępnienia wszechstronnych narzędzi uwierzytelniania tożsamości w systemie (np. przekazywanie tożsamości ePUAP albo e-podpis);
- świadczenie usługi zdalnej sprawozdawczości i centralnego zasilania bazy przez podmioty szkolnictwa wyższego, przy założeniu: najwyższego stopnia transakcyjności procedury, podejścia procesowego, całościowej obsługi elektronicznej, udostępnienia wszechstronnych narzędzi uwierzytelniania tożsamości w systemie (np. przekazywanie tożsamości ePUAP albo e-podpis).

Rekomendowane usługi z pozostałych obszarów również wymagających interwencji, w miarę posiadanych środków i zasobów, są następujące:

11. Kultura i dziedzictwo narodowe:

- usługi dostępu do informacji o zasobach kultury i dziedzictwa narodowego;
- usługi dostępu elektronicznego do zasobów kultury i dziedzictwa narodowego;
- udostępnianie internautom możliwości dodawania opisów do zasobów archiwalnych udostępnianych przez archiwa państwowe w internecie.

12. Kultura fizyczna i turystyka

- Usługa dostępu do informacji w zakresie kultury fizycznej, w tym o infrastrukturze sportowej;
- Świadczenie usług zdalnej sprawozdawczości, rejestracji i wnioskowania m.in. z wykorzystaniem narzędzi uwierzytelniania tożsamości;
- Usługa dostępu do internetowych form samokształcenia i nabywania wiedzy z obszaru kultury fizycznej (m.in. poprzez platformę e-learningową);
- Usługa dostępu do informacji turystycznej obejmująca atrakcje turystyczne, bazę noclegową i gastronomiczną oraz wydarzenia kulturalne i sportowe na wielojęzycznej platformie WWW, stacjonarnych urządzeniach prezentacyjnych (infokioskach) oraz za pomocą specjalnych aplikacji na urządzenia mobilne;
- Usługa dostępu do planowania podróży za pomocą zaawansowanego rozwiązania pozwalająca na zaplanowanie pobytu w danym regionie Polski;
- Usługa wielokanałowej infolinii turystycznej (IVR, komunikatory, e-mail).

13. Rozwój inteligentnych systemów transportowych:

- Usługa przekazywania informacji uczestnikom ruchu drogowego o warunkach ruchu na kolejnych odcinkach zaplanowanej trasy (np. stan nawierzchni, zatory drogowe, nieprzejezdność odcinka autostrady, wolne miejsca na MOP-ach, alternatywne możliwości przejazdu);
- Usługa poboru opłat za przejazd po drogach płatnych za pomocą elektronicznego systemu poboru opłat viaTOLL za przejechany dystans. Użytkownicy będą mieli możliwość rozliczenia się bezgotówkowo w sposób przedpłacony (pre-pay) lub z odroczonej płatnością (post-pay) po upływie okresu rozliczeniowego;
- Usprawnienie nadzoru nad ruchem drogowym (pełna automatyzacja działań kontrolnych) - uruchomienie zautomatyzowanego systemu nakładania kar administracyjnych za przekroczenie norm związanych z naciskiem osi lub masą sumaryczną pojazdu, rozbudowa sieci stacjonarnych urządzeń rejestrujących prędkość, uruchomienie pomiaru odcinkowego prędkości (tzw. section control), uruchomienie systemu nakładającego kary za przejazd na czerwonym świetle;
- Usługa planowania podróży z uwzględnieniem przesiadek i opóźnień pojazdów, również podróże multimodalne, poprzez portale internetowe oraz tzw. terminale pasażerskie, zlokalizowane w głównych węzłach transportowych aglomeracji miejskich;
- Usługa udostępniania informacji i danych dotyczących warunków podróżowania transportem zbiorowym, czasu odjazdu środków transportu zbiorowego oraz ich opóźnień (za pośrednictwem internetu, telefonii komórkowej i tablic informacji przystankowej);
- Udostępnianie na terenach aglomeracji miejskich informacji i danych o warunkach ruchu na sieci ulic, warunkach atmosferycznych, zdarzeniach drogowych, robotach drogowych, wolnych miejscach postojowych (za pośrednictwem internetu, telefonii komórkowej, tablic i znaków zmiennej treści umieszczanych na sieci drogowej);
- Usługa przekazywania jednolitej informacji krajowym i zagranicznym przewoźnikom kolejowym, dotyczącej warunków prowadzenia ruchu kolejowego na sieci objętej systemem ERTMS (Europejski System Zarządzania Ruchem Kolejowym);
- Udostępnianie informacji dotyczących rzeczywistych czasów przejazdu, o aktualnym położeniu ładunku, o cenie usługi transportowej, o liczbie wagonów przewożących dany towar oraz o przewoźniku wykonującym usługę transportową, itp.

14. Usługi świadczone w oparciu o centralną ewidencję kierowców (CEK) i centralną ewidencję pojazdów (CEP):

- Uzyskanie przez właściciela wszelkich danych na temat posiadanych pojazdów;
- Uzyskanie informacji o historii pojazdu przy jego zakupie;
- Uzyskanie informacji o liczbie posiadanych przez kierowcę punktów karnych;
- Uzyskanie informacji o posiadanych kategoriach uprawnień do prowadzenia pojazdami i okresach ich ważności;
- Usługa opłacenia mandatu za wykroczenie drogowe;

- Uzyskanie informacji o okresie ważności posiadanych dokumentów;
- Uzyskanie informacji o okresie obowiązywania okresu próbnego dla kierowcy;
- Usługa złożenia wniosku dotyczącego aktualizacji danych bądź wydania dokumentu drogą elektroniczną;
- Uzyskanie informacji o ośrodku szkolenia kierowców i instruktorze;
- System przypomnień i powiadomień za pośrednictwem poczty elektronicznej lub sms, np.: o zbliżającym się terminie badań technicznych, zawarcia umowy oc, ważności prawa jazdy itp.;
- Narzędzia do zaawansowanej analizy statystycznej dotyczącej, np. liczby rejestrowanych pojazdów o zadanych parametrach w danym czasie i na danym terytorium, dynamiki pierwotnego i wtórnego rynku samochodowego (rejestracje/wyrejestrowania), liczby pojazdów itp.;
- Udostępnianie danych z bazy pojazdów dotyczącej np. floty pojazdów w poszczególnych firmach na danym terytorium (usługa jest obecnie dostępna wyłącznie po złożeniu odpowiedniego wniosku);
- Udostępnienie oprogramowania interfejsowego, wraz z odpowiednią dokumentacją, które w granicach przewidzianych przepisami, bez udostępniania danych osobowych, pozwoli podmiotom trzecim rozwijać własne usługi oparte na danych z ewidencji.

Rozwój e-usług administracji publicznej nie może rozwijać się wyłącznie w odniesieniu do krajowych potrzeb i celów. E-administracja, podobnie jak wszystkie inne dziedziny, posiadają silne oddziaływania i powiązania europejskie. Istotne korzyści rozwojowe, wynikające z postępu w udostępnianiu e-usług pojawią się wraz ze zmaterializowaniem się ich transgranicznego charakteru. Agenda Cyfrowa wskazuje potrzebę określenia wspólnej listy usług transgranicznych dla krajów UE, a następnie wdrożenie tychże usług w terminie do końca 2015 roku. Finalne uzgodnienie na poziomie UE listy takich usług pozwoli adekwatnie skorygować plany wdrożenia wybranych do realizacji w wyniku PZIP usług o charakterze transgranicznym.

6.1.1.1 Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie regionalnym

Aspekt regionalny w zakresie rozwoju e-administracji jest niezwykle istotny dla programowania interwencji. Dlatego też bardzo ważnym jest, aby poprawnie zidentyfikować potrzeby JST w zakresie konkretnych e-usług. **W ramach współpracy z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu, zostanie określona linia demarkacyjna pomiędzy usługami, które oferowane będą przez urzędy centralne a tymi, które dostarcza administracja regionalna.** Współpraca z samorządami obejmie również określenie i rozgraniczenie ról i zadań administracji rządowej i samorządowej przy budowie i utrzymaniu e-usług publicznych. Dotyczyć to będzie na początku w szczególności wspólnego podejścia do opisu procesów. Z tego też względu w dokumencie brak jest wskazania podziału usług

na poszczególne jednostki terytorialne (np. województwa). Wynika to z faktu, iż celem interwencji jest zapewnianie jednolitości w zakresie e-usług dostarczanych regionalnie.

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa obejmuje zadania realizowane przy wsparciu systemów teleinformatycznych na wszystkich poziomach administracji, w szczególności przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (gminy, powiaty i urzędy marszałkowskie), wykorzystując ich dotychczasowy dorobek i uwzględniając zgłaszane potrzeby.

Należy zauważyć, że część usług na poziomie lokalnym i regionalnym (zwłaszcza świadczonych wzajemnie przez jednostki administracji w modelu A2A) będzie mogła wykorzystywać możliwości wspólnej infrastruktury obliczeniowej, oferującej zintegrowane usługi elektronicznej administracji, świadczone przez jednostki administracji publicznej.

Stworzenie tego typu wspólnej infrastruktury teleinformatycznej pozwoli uzyskać całej administracji (nie tylko samorządowej) wartość dodaną, niemożliwą do uzyskania w systemach informatycznych pojedynczego urzędu, co będzie ważnym krokiem do likwidacji szkodliwego zjawiska „silosowości” systemów polskiej administracji publicznej.

W tym kontekście wymienić należy następujące kategorie:

Usługi związane z bezpośrednią obsługą klientów urzędów (A2B i A2C) obejmujące w szczególności:

1. Deklaracje podatków lokalnych:
 - a. Deklaracja podatku od nieruchomości,
 - b. Deklaracja podatku leśnego,
 - c. Deklaracja na podatek od środków transportowych,
 - d. Deklaracja podatku rolnego;
2. Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości;
3. Obsługę płatności wykonywanych na rzecz urzędu;
4. Obsługę wniosków i wydanie decyzji w sprawie pozwolenia na budowę, zmiany pozwolenia na budowę oraz zgłoszenie robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę;
5. Obsługę innych wniosków i związanych z nim decyzji wydawanych lokalnie:
 - a. usunięcie drzew lub krzewów,
 - b. wydanie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
 - c. wyrażenie zgody na czasowe zajęcie gruntów Skarbu Państwa/Powiatu,
 - d. podział nieruchomości oznaczonej w Ewidencji Gruntów i Budynków,
 - e. udzielenie koncesji na działalność gospodarczą w zakresie wydobywania złóż kopalin,
 - f. wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej,
 - g. wydanie pozwolenia wodnoprawnego,
 - h. przyznanie dodatku mieszkaniowego,
 - b. związanych z ewidencją zabytków;
6. Sprawy związane z obsługą wyborców;
7. Ujednolicona usługa wnoszenia tzw. pisma ogólnego;
8. Elektroniczne Centrum Obsługi Obywatela zintegrowane z wielokanałowym systemem typu help-desk.

Usługi realizowane przy wykorzystaniu infrastruktury związanej z wymianą informacji pomiędzy jednostkami (A2A), co obejmuje w szczególności:

1. Hosting stron internetowych JST;
2. Użyczenie mocy obliczeniowej i przestrzeni dyskowej do wykorzystania przez jednostki do uruchamiania własnych aplikacji;
3. Stopniowe wprowadzenie jednolitego systemu adresacji poczty elektronicznej oraz wewnętrzna książka adresowa całej administracji;
4. System wewnętrznej łączności IP, wideokonferencje, wewnętrzne fora dyskusyjne;
5. Platforma szkoleń multimedialnych pozwalająca JST udostępniać opracowane przez siebie szkolenia multimedialne wybranym grupom odbiorców (eLearning);
6. Centrum SMS administracji;
7. Dostęp do aplikacji związanych z automatyzacją pracy urzędów w szczególności z:
 - a. obsługą procesów finansowo-księgowych,
 - b. obsługą spraw kadrowo-płacowych,
 - c. inwentaryzacją majątku trwałego,
 - d. elektronicznym zarządzaniem dokumentacją umożliwiającym w szczególności obsługę umów, skarg, wniosków i interwencji i innych czynności, których dokumentowanie możliwe jest w postaci elektronicznej;
8. Usługi archiwizacji:
 - a. usługa przekazywania materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej do archiwów państwowych,
 - b. usługa wspomagania procesu przekazywania materiałów archiwalnych w postaci nieelektronicznej do archiwów państwowych,
 - c. usługa zamawiania i udostępniania materiałów archiwalnych.

6.1.2. Systematyzowanie i katalog e-usług

Sprawne świadczenie usług e-administracji wymaga ich usystematyzowania i przygotowania środowiska, które pozwoli nimi zarządzać. W administracji państwowej istnieje duża różnorodność urzędów i wypełnianych przez nie zadań. Jest to wynikiem, właściwości terytorialnej, jak i przedmiotowej, jak również bardzo dużej liczby organów podległych lub nadzorowanych przez organy władzy samorządowej, a także liczne organy administracji zespolonej. Budowanie elektronicznych usług publicznych i zarządzanie nimi, co stanowi efekt procesu informatyzacji urzędów obsługujących organy władzy publicznej, jest zatem zagadnieniem złożonym, gdyż powstaje szeroka kolekcja usług publicznych, których procedury ustanawiane są w różnych aktach prawa. Sprawę dodatkowo komplikuje sytuacja spowodowana realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej przez organy jednostek samorządu terytorialnego. Ponadto, na poziomie jednostek samorządu terytorialnego wykonywane są zadania publiczne, których realizacja wynika z aktów prawa powszechnie obowiązującego na obszarze całego kraju, a których szczegółowy tryb realizacji określają przepisy prawa miejscowego, obowiązujące na obszarze działania organów, które je ustanowiły.

Niektóre z rozstrzygnięć z zakresu zadań zleconych przypisane są do organu jednostki samorządu terytorialnego, a ich obsługa jest realizowana w scentralizowanym systemie teleinformatycznym (np. decyzja o wydaniu dowodu osobistego jest w gestii wójta (organu równoważnego), a obsługa

informatyczna decyzji odbywa się w centralnym systemie, za którego działanie odpowiada minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Efektywne świadczenie usług przez administrację publiczną drogą elektroniczną wymaga:

- zidentyfikowania i opisanie procesów realizacji zadań publicznych przez organy administracji publicznej;
- udostępnienia katalogu opisów procesów wszystkim interesariuszom tych procesów, a przede wszystkim obywatelom i przedsiębiorcom;
- wskazania w katalogu usług na ePUAP usług świadczonych w ramach ww. procesów oraz odesłania do miejsca, gdzie dana usługa może zostać zainicjowana na drodze elektronicznej, ale także informację o tym, że dana usługa może być realizowana na drodze korespondencji tradycyjnej lub poprzez osobiste stawiennictwo;
- przyjęcia za zasadę, że odpowiedzialnym za udostępnienie i utrzymanie w aktualności opisu usługi w katalogu usług ePUAP jest organ administracji publicznej wskazany w przepisie prawa stanowiącym podstawę do realizacji danej usługi; każda z wyspecyfikowanych w katalogu usług powinna mieć poprawnie określonego właściciela/gospodarza odpowiedzialnego za sprawne jej działanie;
- przyjęcia za zasadę, że usługi powinny być wystawiane w systemie teleinformatycznym organu zobowiązanego do ich wystawienia (lub na ePUAP), który będzie jej właścicielem/gospodarzem odpowiedzialnym za poprawne jej działanie.

Logiczny i poprawnie usystematyzowany katalog zestandaryzowanych e-usług na ePUAP będzie warunkiem poprawnej organizacji e-administracji, a tym samym sprawnego dostępu do usług.

Katalog usług będzie zawierać odesłanie do miejsca, gdzie dana usługa może zostać zainicjowana na drodze elektronicznej, ale także informację o sposobie realizacji usługi: na drodze korespondencji tradycyjnej lub poprzez osobiste stawiennictwo. Przepis prawa musi określać odpowiedzialność właściwego organu za aktualizację opisów procesów usług publicznych. Należy przyjąć jako zasadę, że usługi, których realizacja wspomagana jest resortowym systemem centralnym powinny być udostępniane użytkownikowi przez ten system.

W przypadku, gdy usługa wynikająca z prawa powszechnego realizowana jest przez jeden z wielu podmiotów zgodnie z właściwością terytorialną miejscem wystawienia takiej usługi w postaci elektronicznej powinien być ePUAP, a odpowiedzialność za opracowanie usługi powinna spoczywać na resorcie merytorycznie odpowiedzialnym za przygotowanie przepisu prawa.

Jeżeli realizacja usługi publicznej inicjowana jest dokumentem, co, do którego istnieje ustalony wzór, to wzór elektroniczny tego dokumentu i aplikację umożliwiającą przygotowanie dokumentu według tego wzoru jest zobowiązany zamieścić na ePUAP dany resort, wskazując przy tym słownik podmiotów zobowiązanych do realizacji usługi danego rodzaju.

6.1.3. Kryteria wyboru e-usług

Perspektywa odbiorcy usług będzie kluczowa w ocenie zasadności i promocji określonych rozwiązań, w tym przyznawania funduszy publicznych na ich realizację. Rozwój e-administracji skierowany będzie na powstawanie nowych usług, których nadrzędną cechą będzie **realizacja rzeczywistych**

potrzeb obywatela i przedsiębiorcy. Potrzeby te powinny być pierwotnie poprawnie zidentyfikowane tak, aby decyzja poprzedzająca wybór premiowała rozwiązania, na które zapotrzebowanie będzie miało **charakter masowy i mogło przynieść wymierne korzyści skali** (koncepcja SOA³⁵, stanowi odnośnik do powyższych założeń). **Usługi powinny poprawiać jakość w obszarach określonych jako kluczowe w strategii Sprawne Państwo 2020**, w tym takich jak: zarządzanie finansami i rozwojem kraju, zarządzanie instytucjami publicznymi, podnoszenie efektywności systemu ochrony zdrowia, ułatwienia dla prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, efektywniejszy wymiar sprawiedliwości oraz zarządzanie i koordynacja prowadzenia spraw międzynarodowych, w tym dostępu do usług świadczonych przez konsulaty. Ponadto, decyzje w sprawie realizacji projektów będą podejmowane po przedstawieniu przez pomysłodawców analizy efektywności kosztów względem korzyści.

Jednocześnie nowo powstające usługi powinny jak najpełniej realizować pełne procesy zadań publicznych, a zatem powinny charakteryzować się w miarę potrzeb i możliwości interakcyjnością na poziomie czwartego z pięciu stopni dojrzałości e-usług - tzw. transakcja³⁶(dostęp do informacji- poziom 1, inicjowanie interakcji - 2, interakcja dwustronna – 3, transakcja – 4, usługa spersonalizowana – 5) i wykorzystywać informacje z wiarygodnych źródeł danych, tj. rejestrów referencyjnych. Budowane systemy mają zapewnić obywatelom zarówno informację o usługach jak i ich realizację.

Wartością dodaną każdej z usług realizowanych na drodze elektronicznej powinno być **uproszczenie i skrócenie całego procesu załatwienia sprawy**. Odbywać się to powinno poprzez wykorzystanie interaktywnych portali administracji umożliwiających automatyczne kierowanie do szukanej usługi lub informacji, śledzenie statusu spraw urzędowych oraz personalizację usług (dopasowanie oferty do profilu i wymagań użytkownika).

Pośród kryteriów wpływających na kolejność wyboru przedsięwzięć kluczowe znaczenie będą miały następujące aspekty:

1. Realizacja strategii, programów unijnych i wsparcie implementacji regulacji unijnych do prawa krajowego.
2. Realizacja strategii, programów krajowych, i wspierających polskie prawo.
3. Realizacja zadań własnych resortów, jednostek samorządu terytorialnego.

6.1.4. Monitorowanie e-usług

Z uwagi na przyjęte podejście usługowe w informatyzowaniu administracji, gdzie poziom parametrów dostarczanej usługi decyduje o zaspokojeniu, bądź niezaspokojeniu, wymagań, a tym samym o satysfakcji użytkowników (obywateli, przedsiębiorców oraz urzędników administracji) zostanie ustanowiony system monitorowania usług e-administracji.

Wszystkie istotne parametry usług elektronicznych będą monitorowane okresowo, w cyklu rocznym oraz w trybie losowym pod względem zgodności z zadeklarowanymi wskaźnikami. Monitorowanie jakości usług e-administracji pozostanie w gestii MAC, albo wskazanego przez MAC podmiotu.

³⁵ **Architektura oparta na usługach** (ang. *Service-Oriented Architecture, SOA*)

³⁶ Skala przyjęta przez Komisję Europejską w „e-Government Benchmarking Report 2009”

Ocena poziomu świadczenia usług będzie uwzględniać uwagi zgłaszane przez organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz indywidualnych użytkowników. Wynik oceny jakości usług będzie brany pod uwagę przy formułowaniu wniosków o wprowadzenie zmiany. Po podjęciu decyzji przez struktury zarządcze stosowne zmiany będą wprowadzane w życie w ramach projektów dostarczających usługi.

Określony w wyniku monitorowania poziom wykorzystania przez obywateli rozwiązań wdrożonych przez administrację publiczną będzie wyznacznikiem skuteczności i efektywności realizowanych przedsięwzięć.

6.2. Otwarty rząd i wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Szerokie wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych stwarza nowe możliwości otwierania się administracji publicznej na jej otoczenie, angażowania obywateli w rozwiązywanie problemów oraz wzrost przejrzystości władzy. Jawność, rozliczalność, efektywność działań oraz współpraca z obywatelami są wyróżnikami podejścia określanego mianem otwartego rządu, które coraz bardziej zyskuje na znaczeniu. Wprowadzanie zasad otwartego rządu zostało bardziej szczegółowo opisane w strategii Sprawne Państwo 2020. W tym dokumencie skupiamy się na informatycznych podstawach usług dla większej otwartości. Warunkiem wstępnym komunikacji z obywatelami (w tym konsultowania z nimi decyzji lub aktów prawnych) jest dostarczenie im adekwatnej informacji zarówno o funkcjonujących jak i proponowanych rozwiązaniach (politykach publicznych, regulacjach, decyzjach etc.) – stąd duże znaczenie proaktywnej i przejrzystej komunikacji za pomocą stron internetowych czy BIP³⁷ów.

Istotne jest również w tym kontekście wzmocnienie możliwości dwustronnej komunikacji i możliwości angażowania się obywateli online. Im większy dostęp obywateli do internetu i możliwość angażowania się sieci, tym większego znaczenia nabiera otwieranie zasobów i informacji publicznej i tym łatwiej wykorzystać potencjał otwartego rządu.

6.2.1. Otwarta komunikacja i proces legislacyjny, konsultacje i współpraca przy tworzeniu prawa.

Wzrost liczby aktywnych internautów oraz szybki rozwój i olbrzymia popularność narzędzi społecznościowych oznaczają, że administracja publiczna powinna wykorzystywać szanse wynikające z nowych sposobów komunikacji i możliwości angażowania obywateli. Zaangażowanie obywateli w rządzenie oznacza przejście od jednostronnego informowania obywateli do partycypacyjnych form komunikacji jak choćby konsultowanie decyzji, współdecydowanie, aż po nawet przekazanie pełni władzy podejmowania decyzji w określonych kwestiach w ręce obywateli.

Aktywne uczestnictwo obywateli w tworzeniu prawa jest bardzo istotnym elementem procesu legislacji. Odzwierciedleniem tego podejścia jest m.in. przyjęty przez Radę Ministrów w styczniu 2013 roku program „Lepsze Regulacje 2015”. Dzięki temu, że mogą się oni wypowiedzieć w ramach konsultacji społecznych, regulacje są bardziej dopracowane.

³⁷ BIP – Biuletyn Informacji Publicznej

Projekty informatyczne z obszaru legislacji mają za zadanie uczynić proces tworzenia prawa bardziej przejrzystym i przystępnym, gdyż podstawą dla konsultacji i współpracy jest przejrzystość. Z drugiej strony mają zapewnić techniczną możliwość szybkiego i sprawnego angażowania się obywateli.

Dalsze rozwijanie możliwości konsultowania aktów prawnych on-line pozwoli na szersze zaangażowanie obywateli w obszarach, które ich dotyczą lub interesują. Istotną grupą są również przedsiębiorcy, którzy będą mogli za pośrednictwem portalu internetowego zgłaszać obciążenia regulacyjne wpływające niekorzystnie na prowadzenie działalności gospodarczej. System konsultacji on-line sprawi, że będą one przebiegały sprawniej i w sposób bardziej przejrzysty niż obecnie. Na początku, budowany system obejmie prawo tworzone w ramach budującej go instytucji. Docelowo, zaplanowane jest wprowadzenie go w całej administracji.

W ramach działań prowadzących do wdrożenia konsultacji on-line zakłada³⁸:

- utworzenie ogólnodostępnej platformy internetowej³⁹, na której umieszczane będą projekty aktów prawnych oraz inne propozycje programów i działań podejmowanych przez administrację publiczną (adres ogólnodostępnej strony internetowej winien zostać podany do publicznej wiadomości i szeroko rozpropagowany);
- rozszerzenie dostępu dla innych jednostek centralnych;
- rozszerzenie dostępu dla jednostek samorządu terytorialnego;
- organizację kampanii informacyjnych mających na celu zachęcenie obywateli i grup społecznych do korzystania z systemu konsultacji i analizy obowiązującego prawa.

Kolejnym z działań przewidzianych w Programie „Lepsze regulacje na lata 2012-2015” jest budowa systemu *e-RPL*⁴⁰, którego celem jest cyfryzacja i integracja całości rządowego procesu legislacyjnego. Zgodnie z założeniami, system *e-RPL* będzie platformą cyfrową służącą tworzeniu i uzgadnianiu rządowych projektów aktów prawnych o jednolitym standardzie, zgodnym z wymogami publikacji w dziennikach urzędowych i Krajowymi Ramami Operacyjności. Narzędzie będzie dostępne dla całej administracji rządowej i zostanie powiązane z systemem e-Rada Ministrów budowanym przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (KPRM) oraz wskazanym wyżej systemem konsultacji on-line.

Dopełnieniem powyższych systemów będzie Publiczny Portal Informacji o Prawie⁴¹, który pozwoli na swobodny i łatwy dostęp do obowiązujących zasobów prawnych i orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, wraz ze stanem ich wykonalności. Ponadto w portalu będą znajdowały się szczegółowe informacje o procesie stanowienia prawa i możliwościach udziału w nim obywateli.

Każda instytucja we własnym zakresie powinna zapewnić, aby strony internetowe były czytelne dla obywatela, i gwarantowały dostęp do najważniejszych dla niego informacji. Strony muszą też być dostosowane do użytku przez niepełnosprawnych, tj. spełniać standard WCAG 2.0.

Docelowo, zakłada się udostępnienie SSDIP⁴² - bezpłatnego narzędzia umożliwiającego zakładanie i prowadzenie stron podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej - BIP. Korzystanie z SSDIP wiązać się będzie z oszczędnością dla urzędów oraz ułatwieniami dla obywatela. Stosowanie SSDIP umożliwi

³⁸ Strategia Sprawne Państwo 2020.

³⁹ Pilotażem i oceną funkcjonowania platformy zajmuje się Ministerstwo Gospodarki.

⁴⁰ Tworzeniem systemu zajmuje się RCL przy współpracy KPRM i Ministerstwa Gospodarki

⁴¹ Pilotażem i oceną funkcjonalności systemu zajmuje się RCL

⁴² Scentralizowany System Dostępu do Informacji Publicznej

ujednoczenie wyglądu stron podmiotowych BIP dla poszczególnych kategorii instytucji wykonujących zadania publiczne. Oznacza to np., iż biuletyn każdej gminy będzie miał jednakowe menu przedmiotowe. Analogicznie będzie w przypadku innych podmiotów, np. starostw, urzędów wojewódzkich, ministerstw. Ponadto, jest to narzędzie, które pozwoli usprawnić mechanizmy gromadzenia, udostępniania i prezentacji informacji publicznych podmiotów mających ustawowy obowiązek prowadzenia stron podmiotowych BIP. SSDIP umożliwi wyszukiwanie informacji publicznych wśród wszystkich jednostek posiadających strony podmiotowe BIP w ramach SSDIP. Tym samym obywatele znajdą szybciej interesujące ich informacje na stronach podmiotowych BIP m.in. urzędów, sądów, czy szkół. Jednocześnie nastąpi rozszerzenie wachlarza usług elektronicznych dostępnych na platformie ePUAP (w tym: dostęp do informacji publicznej, zamówień publicznych, naboru na wolne stanowiska pracy w administracji).

6.2.2. Dostępność informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystywania

W ostatnich latach ilość informacji tworzonej w postaci elektronicznej przez podmioty publiczne rośnie w ogromnym tempie, w szczególności od kiedy przedsięwzięcia w dziedzinie digitalizacji z wielokrotności dorobek cyfrowy wchodzący w zakres domeny publicznej. Możliwość ponownego wykorzystywania informacji, tak w wymiarze technicznym, jak i prawnym to ogromna szansa dla rozwoju szerokiej gamy komercyjnych i niekomercyjnych usług cyfrowych. Potrzeba poprawy dostępności informacji sektora publicznego jest widoczna w dokumentach na poziomie krajowym oraz unijnym, np. w znowelizowanej dyrektywie 2003/98/WE ws. ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, czy nowelizacji ustawy o dostępie do informacji publicznej, która weszła w życie 29 grudnia 2011 r.

Strategia Sprawne Państwo wskazuje, że działania w zakresie zapewnienia dostępności i możliwości ponownego wykorzystywania danych publicznych powinny koncentrować się na: utworzeniu repozytorium danych publicznych, zidentyfikowaniu danych do udostępnienia w repozytorium, wdrożeniu standardów gwarantujących przydatność i możliwość wykorzystania danych, w szczególności możliwości odczytu maszynowego oraz ich dostępność dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Przyjęta w dn. 21 czerwca 2013 r. przez Radę Unii Europejskiej nowelizacja dyrektywy 2003/98/WE wprowadziła ogólną zasadę, zgodnie z którą wszystkie dokumenty udostępniane przez organy sektora publicznego mogą być ponownie wykorzystane do celów komercyjnych lub niekomercyjnych. W miarę możliwości dokumenty powinny być udostępniane w powszechnie stosowanych formatach umożliwiających odczyt maszynowy. Zakres podmiotowy dyrektywy został ponadto rozszerzony na biblioteki, muzea oraz archiwa. Celem tej zmiany ma być stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi usług świadczonych w skali całej Unii.

INFORMACJA PUBLICZNA

Aby realizować politykę otwartego rządu, wprowadzone zostaną powszechnie obowiązujące standardy udostępniania informacji przez administrację. Zapewnią one łatwość dostępu, interaktywność, możliwość samodzielnego przetwarzania i przeszukiwania informacji publicznej, a także wykorzystywanie zaawansowanych metod porządkowania informacji (takich jak mashup⁴³, opisywanie metadanymi).

⁴³ Mashup – strona internetowa zawierająca aplikacje on-line z różnych źródeł.

Utworzone zostanie **Centralne Repozytorium Informacji Publicznej (CRIP)** – katalog, poprzez który udostępniane będą zasoby informacyjne. Pod pojęciem zasobów informacyjnych należy rozumieć informacje, które mają szczególne znaczenie dla rozwoju innowacyjności i rozwoju społeczeństwa informacyjnego. W ich przypadku przydatność, użyteczność i efektywność wykorzystania zależy od trybu ich przygotowania i udostępnienia, który powinien zostać określony przez odpowiednie przepisy wykonawcze do ustawy. Repozytorium będzie udostępniać informacje publiczne w sposób skoordynowany, zapewniający ich maszynowy odczyt, przeszukiwalność, aktualność oraz możliwość jak najszerzego wykorzystywania. CRIP udostępniać będzie ustalony zbiór funkcji (tzw. API), dzięki któremu twórcy aplikacji będą mogli tworzyć wartość dodaną w oparciu o zasoby dostępne w repozytorium. Zasoby informacyjne będą udostępniane w CRIP proaktywnie w formatach umożliwiających odczyt maszynowy, co zmniejszy liczbę wniosków o udostępnienie w celu ponownego wykorzystywania.

Doświadczenia państw tworzących repozytoria lub katalogi danych pokazują, że do najbardziej przydatnych, i przez to udostępnianych w pierwszej kolejności, należą: dane przestrzenne, dane demograficzne, wyniki wyborów, dane o produkcji i zużyciu energii, dane budżetowe i podatkowe, dane o działalności gospodarczej, dane o ochronie i zanieczyszczeniu środowiska, dane zdrowotne, dane prawne, dane edukacyjne.

CRIP zapewni będzie wygodny dostęp z jednego miejsca do zasobów informacyjnych z wielu różnych obszarów i w ten sposób uzupełniać, a nie zastępować już funkcjonujące portale dostępne, które mogą oferować użytkownikom bardziej zaawansowane kryteria oraz narzędzia wyszukiwania. W tym celu przewiduje się wykorzystanie już funkcjonujących repozytoriów utrzymywanych w ramach infrastruktury teleinformatycznej gestorów danych. Ponieważ nie wszystkie podmioty posiadają własne repozytoria, CRIP będzie także oferować możliwość umieszczania w nim zasobów informacyjnych. Projektowana architektura CRIP nie powinna wykluczać możliwości wykorzystywania go w przyszłości do udostępniania innych treści niż tylko informacja publiczna.

ZASOBY MUZEÓW, BIBLIOTEK ORAZ ARCHIWÓW

Obecnie prowadzone są prace nad implementacją zmienionej dyrektywy 2003/98/WE. Rozszerzenie jej zakresu przedmiotowego o muzea, biblioteki oraz archiwa oznacza, iż zasoby tych instytucji, których prawa własności intelektualnej nie należą do osób trzecich, poddane cyfryzacji będą mogły podlegać ponownemu wykorzystywaniu, o ile instytucje posiadają do nich prawa własności intelektualnej. Celem tej zmiany ma być stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi usług świadczonych w skali całej Unii, a zbiory dziedzictwa kulturowego wraz z powiązanymi z nimi metadanymi stanowią potencjalną podstawę treści cyfrowych w zakresie produktów i usług oraz mają ogromny potencjał w dziedzinie innowacyjnego ponownego wykorzystywania w takich sektorach jak edukacja i turystyka.

Nie można jednak zapominać, że digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego nie służy wyłącznie celom gospodarczym. Nie do przecenienia jest jej rola zarówno w procesie edukacji (wzbogacanie treści nauczania, inspiracja działalności twórczej, wykorzystanie zdigitalizowanych zasobów kultury do rozwoju oferty e-learningowej) jak i dla rozwoju społecznego i integracji społecznej (wzmacnianie tożsamości wspólnot lokalnych przez dostęp do historycznych danych źródłowych dotyczących np. poszczególnych miejscowości, obszarów lub grup społecznych, powstawanie e-społeczności skupionych wokół różnorodnych tematów stanowiących ich pasję). Pozostaje także kwestia konieczności digitalizacji jako „moralnego obowiązku państw europejskich” w celu umożliwienie

przyszłym pokoleniom czerpanie z dotychczasowego dorobku kulturowego (za opracowaniem „Nowy Renesans”, opublikowane przez grupę analityczną ds. umieszczenia europejskiego dziedzictwa kulturowego w internecie „Comité des Sages”).

Powszechny elektroniczny obieg informacji, wiedzy w obszarze kultury będzie wymagał wsparcia instytucji publicznych. Będzie się to wiązać z przeformulowaniem misji i sposobów działania istniejących instytucji. Po części będą one funkcjonować w sposób wirtualny, jako usługi sieciowe, ale będą też obecne lokalnie, w fizycznej publicznej przestrzeni. Instytucje te nie będą punktami dostępu, lecz lokalnymi centrami budowania kompetencji i wspólnego wykorzystywania technologii cyfrowych. Będą również miały aspekt edukacyjny – uzupełniając formalną edukację cyfrową będą pozwalały rozwiązywać różne formy wykluczenia cyfrowego. Rolę takich centrów będą mogły pełnić między innymi nowoczesne lokalne biblioteki.

6.2.3. Wsparcie innowacyjnych metod podnoszenia umiejętności cyfrowych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej.

Podnoszenie kompetencji cyfrowych społeczeństwa jest silnie akcentowane w Europejskiej Agencji Cyfrowej. W ramach nowoczesnej edukacji przygotowującej do nowych wyzwań w z informatyzowanym świecie, nauczyciele i uczniowie będą świadomie korzystać z technologii cyfrowych. Tak rozumiana edukacja będzie umożliwiać dostęp do wiedzy i informacji, ich krytyczną weryfikację, a także innowacyjne i przedsiębiorcze działania, które będą pomocne również na rynku pracy. Dużą rolę w upowszechnianiu informacji o dostępnych treściach cyfrowych w ramach edukacji formalnej będzie pełnił szkoła. Przewiduje się upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających u uczniów postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji oraz umiejętności korzystania z podstawowych usług dostępnych w sieci. Do całego procesu trzeba podchodzić wielowymiarowo i kompleksowo. Jeśli chcemy, żeby dzieci rozważnie i z pożytkiem dla siebie korzystały z dostępnych zasobów cyfrowych to należy przygotować nauczycieli do pracy w cyfrowej szkole, czyli takiej, która lepiej realizuje swoją wizję i misję wykorzystując TIK, a rezultaty interwencji powinny być mierzone efektywnością i skutecznością uczenia się i nauczania.

Prowadzony w roku szkolnym 2012-2013, wspólnie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej (MEN) i Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji (MAC), pilotaż programu rządowego **Cyfrowa Szkoła** jest pierwszym krokiem w kierunku tych zmian. W ramach zapewniania łatwiejszego dostępu do cyfrowych form edukacji MEN planuje systemowe wdrożenie **e-podręczników**, a biblioteki szkolne są wskazywane jako najbardziej predysponowane do pełnienia funkcji szkolnych repozytoriów cyfrowych zasobów edukacyjnych oraz kulturowych, zarówno dla uczniów, jak i dla nauczycieli. Ponadto, zarówno MEN oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) rozwijają bazy informacyjne dotyczące szkolnictwa (**System Informacji Oświatowej MEN** oraz **POL-on MNiSW**).

Podnoszeniu kompetencji będą służyć programy edukacyjne zapobiegające wykluczeniu cyfrowemu, funkcjonujące jako elementy edukacji nieformalnej. Przykładami skutecznych inicjatyw w tym zakresie są program **Latarnicy Polski Cyfrowej** oraz **Koalicja Dojrzałość w Sieci**, które promują wzajemne uczenie się technologii informacyjno-komunikacyjnych, jednocześnie aktywizując społeczności lokalne w tym zagrożone wykluczeniem cyfrowym. Również **Program Rozwoju Bibliotek** umożliwia pełniejsze wykorzystanie potencjału sieci bibliotek publicznych w podnoszeniu

umiejętności cyfrowych obywateli. Biblioteki publiczne jako wielofunkcyjne, multimedialne centra dostępu do wiedzy, informacji i aktywnych form uczestnictwa w kulturze, pozwalają spełniać indywidualne aspiracje, aktywizować lokalną działalność społeczną i kulturalną wykorzystując technologie cyfrowe. Wspierane będą cele zainicjowanego przez MAC i wspartego patronatem Prezydenta RP **Szerokiego Porozumienia na rzecz Umiejętności Cyfrowych** poszukującego synergii inicjatyw, promującego najlepsze doświadczenia upowszechniania edukacji, partycypacji cyfrowej oraz podnoszenie kompetencji specjalistów w dziedzinie teleinformatyki. Porozumienie nawiązuje do celów utworzonej w marcu 2013 r. przez Komisję Europejską Grand Coalition for Digital Jobs oraz wydanego Manifestu w sprawie Umiejętności Cyfrowych będących instrumentami wsparcia Europejskiej Agendy Cyfrowej. W ślad za inicjatywą KE Polska mianowała **Lidera Cyfryzacji** (w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji). Działa on w sieci narodowych Digital Champions, której zadaniem jest m.in. stworzenie operacyjnego kanału wymiany informacji oraz doświadczeń realizacyjnych działań Europejskiej Agendy Cyfrowej związanych z wykorzystywaniem internetu a także doradzania rządowi w zakresie rozwoju i poprawy jakości usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną.

Przewidywane działania w ramach wsparcia nowoczesnych form podnoszenia umiejętności cyfrowych w ramach edukacji formalnej i nieformalnej:

- **podnoszenie kompetencji kadr nauczających** (nauczyciele, bibliotekarze, szkoleniowcy, animatorzy kultury, , opiekunowie pracowni itd.) poprzez rozwój odpowiednich kierunków i profilowanie szkolnictwa wyższego oraz kształcenia ustawicznego, a także zapewnienie certyfikacji e-nauczycieli;
- **opracowanie, rozwijanie i propagowanie form i metod wykorzystania TIK w procesie nauczania we wszystkich kierunkach i na wszystkich szczeblach kształcenia** (także w ramach edukacji szkolnej), w tym zwiększenie dostępności multimedialnych zasobów edukacyjnych i kulturowych, tworzenie portali edukacyjno-kulturowych;
- **wsparcie innowacyjnego zastosowania TIK w edukacji** poprzez rozwój szkolnej infrastruktury teleinformatycznej, oprogramowania, elektronicznych zasobów edukacyjno-kulturowych oraz nowoczesnych pomocy dydaktycznych (rozwój oferty e-learningowej);
- **wsparcie w ramach ogólnorządowych projektów i inicjatyw – zadań związanych dostępem do szerokopasmowego internetu;**
- **rozwijanie kompetencji cyfrowych osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym**, kształcenie edukatorów w tym zakresie, rozwój programu Latarnicy Polski Cyfrowej⁴⁴, rozszerzenie zasięgu oddziaływania modelu wykorzystywanego w Programie Rozwoju Bibliotek (zgodnie z rekomendacją Międzyresortowego Zespołu ds. Realizacji Programu „Polska Cyfrowa” z 6 września 2011 roku);
- **podnoszenie poziomu kompetencji cyfrowych wśród ogółu społeczeństwa poprzez stworzenie trwałego mechanizmu podnoszenia kompetencji cyfrowych przez całe życie, opartego na sieci bibliotek publicznych, szkolnych i innych publicznych punktów dostępu do internetu**, pełniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów do prowadzenia szkoleń i kształcenia ustawicznego w tym zakresie;

⁴⁴„**Latarnicy Polski Cyfrowej**” – lokalni liderzy, entuzjaści edukacji cyfrowej, wytypowani w ramach „Programu Polska Cyfrowa Równych Szans” podnoszącego kompetencje cyfrowe pokolenia 50+. Program jest finansowany w ramach „Projektu systemowego – działania na rzecz rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu”, Działanie 8.3 Programu Innowacyjna Gospodarka, którego realizatorem jest **Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji**. Projekt, realizowany od listopada 2011 r., potrwa do połowy 2014 roku.

- **promocja prowadzonych działań wśród osób wykluczonych cyfrowo** (osoby niepełnosprawne, osoby starsze, osoby gorzej wykształcone, mieszkańcy obszarów wiejskich i peryferyjnych), jak również opracowanie atrakcyjnej oferty szkoleń i treści edukacyjnych nakierowanych na potrzeby tych grup społecznych, zachęcanie pracodawców do inwestowania w umiejętności informatyczne pracowników, udostępnianie treści o charakterze edukacyjnym i kulturowym, utworzonych w ramach finansowania publicznego, rozwój i promocję nauczania na odległość (e-learning), jako metody samokształcenia w oparciu o publicznie dostępne treści;
- **wsparcie profilowania struktury kierunków studiów oraz programów nauczania** (zarówno w zakresie nauk ścisłych i technicznych, jak humanistycznych i kreatywnych) w celu zapewnienia kadr niezbędnych dla nowoczesnej gospodarki, w tym sektora TIK;
- **wspieranie kształcenia specjalistów w zakresie technologii teleinformatycznych i ich zastosowań;**
- **podniesienie poziomu wiedzy kadr instytucji sektora badawczo-rozwojowego w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych** w szczególności w zakresie technologii przyszłości: chmur obliczeniowych, internet rzeczy, semantyka, multimedia, projekty inteligentnej energetyki, transportu, zarządzania miastami;
- **wsparcie rozwoju systemów zarządzania uczelniami;**
- **zwiększanie dostępności zasobów naukowych i treści edukacyjnych** poprzez wdrażanie rozwiązań typu „Open Access” dla materiałów utworzonych w ramach finansowania publicznego.

6.3. Wyznaczanie standardów i tworzenie warunków dla efektywnej i bezpiecznej e- administracji

Dostarczanie usług elektronicznych wymaga dysponowania środowiskiem teleinformatycznym o określonych cechach, bądź zamówienia gotowych usług u wyspecjalizowanych dostawców. W każdym przypadku obowiązywać będą wzajemnie przenikające się wymagania dla systemów teleinformatycznych odnośnie do interoperacyjności, bezpieczeństwa (w tym usług zaufania), technologii i potencjału instytucjonalnego. Konieczność spełnienia tych wymagań przez systemy administracji państwowej wynika częściowo z przepisów, a częściowo jest pochodną stosowanych metod zarządzania i ogólnie przyjętych reguł, a nade wszystko stanowi racjonalną przesłankę efektywnego świadczenia usług publicznych na poziomie satysfakcjonującym obywateli.

6.3.1. Interoperacyjność

Zapewnienie interoperacyjności tj. zdolności współdziałania różnych systemów teleinformatycznych jest jednym z podstawowych warunków uzyskania sprawności przez system informacyjny państwa. Dokumentem konstytuującym osiągnięcie interoperacyjności systemów informacyjnych realizujących zadania publiczne, budowanych przez różne podmioty jest wspomniane wcześniej rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12.04.2012 r. w *sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych* (Dz. U 2012 poz. 526). Zgodnie z przepisami zawartymi w tym akcie prawnym, aby osiągnąć interoperacyjność na poziomie organizacyjnym, semantycznym i technologicznym, niezbędne jest podjęcie określonych działań, zarówno przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, jak i przez pozostałe organy podmiotów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem organów prowadzących rejestry zawierających dane referencyjne. Jednocześnie,

nałożono wymaganie odnośnie projektowania wszystkich nowopowstających systemów teleinformatycznych, aby były projektowane z uwzględnieniem przepisów ww. rozporządzenia.

Zadania w obszarze interoperacyjności będą realizowane w trzech etapach: krótkookresowe, średniookresowe i długookresowe. Czas realizacji liczony będzie od daty przyjęcia dokumentu PZIP przez Radę Ministrów. Inicjatywa w tej dziedzinie będzie należała do Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, natomiast w przypadku każdego działania zostanie wskazana odpowiedzialna instytucja.

DZIAŁANIA KRÓTKOOKRESOWE (6 MIESIĘCY)

1. Powołanie przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji, międzyresortowego zespołu do spraw osiągnięcia interoperacyjności mającego za zadanie koordynację przedsięwzięć z zakresu osiągnięcia interoperacyjności.
2. Opublikowanie schematów struktur danych cech informacyjnych podstawowych obiektów opisywanych w rejestrach publicznych.
3. Opublikowanie informacji o sposobie identyfikacji osób fizycznych nieposiadających numeru PESEL oraz podmiotów innych niż osoby fizyczne nieposiadających nadanego numeru REGON.
4. Zidentyfikowanie rejestrów publicznych zawierających dane referencyjne niezbędne do realizacji procedur administracyjnych i uzyskanie od podmiotów publicznych prowadzących te rejestry zasad tworzenia identyfikatorów obiektów innych niż osoba, podmiot i obiekt przestrzenny oraz struktur danych cech informacyjnych.

DZIAŁANIA ŚREDNIOOKRESOWE (12 MIESIĘCY)

5. Wykonanie i udostępnienie w ePUAP repozytorium interoperacyjności.
6. Opracowanie założeń dla krajowego systemu autoryzacji dostępu do danych rejestrowych i jego powiązanie z systemami zapewniającymi rozliczalność w systemach rejestrowych poprzez pozyskiwanie informacji o odbiorcach danych pozyskiwanych z tych rejestrów.
7. Identyfikacja procedur administracyjnych, w których w celu realizacji dyspozycji art. 220 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (kpa) (Dz. U. 1960 Nr 30, poz. 168 z późn. zm.) niezbędny jest dostęp do danych rejestrowych, identyfikację zakresu danych dla każdej z procedur i określenie wymagań dla usług rejestrowych.
8. Zgłaszanie przez podmioty publiczne prowadzące rejestry publiczne do repozytorium interoperacyjności opisów istniejących usług sieciowych.
9. Opracowanie możliwych do ponownego wykorzystania systemów zarządzania usługą wraz z dokumentacją i udostępnienie tych systemów podmiotom publicznym prowadzącym rejestry publiczne.
10. Opracowanie reużywalnej metodyki oraz wzorcowej dokumentacji systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji wraz z dokumentacją i udostępnienie tych systemów podmiotom publicznym prowadzącym rejestry publiczne. Zakłada się, przy tym wykorzystanie doświadczeń instytucji posiadających certyfikowane systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji.

DZIAŁANIA DŁUGOOKRESOWE

11. Wykonanie krajowego systemu autoryzacji dostępu do danych rejestrowych i jego powiązanie z systemami zapewniającymi rozliczalność w systemach rejestrowych.
12. Dostosowanie struktury informacyjnej rejestrów do wymagań przepisów rozporządzenia.
13. Dostosowanie portali informacyjnych podmiotów publicznych do wymagań WCAG 2.0.
14. Implementacja usług rejestrowych w rozproszonej architekturze SOA zidentyfikowanych w działaniu wskazanym w pkt. 7 i zgłaszanie opisów tych usług do repozytorium interoperacyjności.
15. Przeprowadzenie prac porządkujących rejestry publiczne tak, aby możliwe było odwoływanie się do danych stanowiących dane referencyjne.

Rozpatrując warianty porządkowania sytuacji w zakresie rejestrów publicznych rozważany jest powrót do koncepcji **Platformy Integracyjnej Rejestrów Publicznych** wypracowanej w poprzednich latach, która nie doczekała się rozwinięcia i realizacji. Podjęte zostały już w tym zakresie działania międzyresortowe mające na celu opracowanie realistycznej koncepcji, która po akceptacji przez KRMC będzie realizowana w formule projektu ponadresortowego.

W ramach działań prowadzących do porządkowania rejestrów publicznych oraz usprawnienia korzystania ze zgromadzonych danych przewiduje się powołanie Rady Gestorów Rejestrów Publicznych, złożonej z przedstawicieli instytucji centralnych, w tym co najmniej: Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Zdrowia, Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy koordynującej roli Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji. Rada będzie podejmować decyzje dotyczące atrybutów krytycznych, rejestrów krytycznych i sposobu funkcjonowania Platformy Integracyjnej, za pośrednictwem której będą docelowo udostępniane dane rejestrowe. Zgodnie z pierwotnym zamysłem zakłada się, że Platforma Integracyjna będzie komponentem ePUAP.

Platforma Integracyjna adresowałaby zagadnienia dostępu do szeroko rozumianych zasobów informacyjnych państwa i ich ponownego wykorzystania - z określeniem zasad takiego dostępu, a także podmiotów uprawnionych do realizacji określonych działań w obrębie rejestrów. Założeniem takiego modelu jest zapewnienie interoperacyjności, rozliczalności, anonimizacji, subsydiarności oraz transparentności dostępu do zgromadzonych danych.

Dzięki uzgodnionym schematom oraz protokołom komunikacyjne zmiany w rejestrach - np. w wyniku nowelizacji ustaw - będą skutkowały jedynie koniecznością dokonania zmian w komunikacji ePUAP ze modyfikowanym rejestrem. W związku z tym odbiorcy zewnętrzni danych z rejestrów nie będą musieli dokonywać żadnych dodatkowych zmian w procedurze dostępu do rejestrów, ani w infrastrukturze informatycznej służącej do uzyskiwania takich informacji.

Ponadto, w zgodzie z zaleceniami płynącymi z *Ustawy o dostępie do informacji publicznej*, Platforma Integracyjna zapewniła będzie jednolity mechanizm naliczania i pobierania opłat za dostęp do wybranych zasobów informacyjnych państwa. Dzięki takiemu rozwiązaniu nie będzie konieczne

ponoszenie kosztów budowy rozwiązań obsługujących transakcje przez podmioty udostępniające te zasoby. Koncepcja Platformy Integracyjnej została przedstawiona w załączniku 8 do PZIP.

6.3.2. Bezpieczeństwo teleinformatyczne

Środowisko, w którym są wytwarzane i udostępniane usługi elektroniczne musi gwarantować szeroko pojęte bezpieczeństwo na każdym etapie budowy usług oraz bezpieczne z nich korzystanie. Oznacza to konieczność zadbania o bezpieczeństwo systemów teleinformatycznych już na etapie ich budowy, a następnie o wdrożenie reguł bezpiecznej ich eksploatacji i stosownie procedur bezpieczeństwa przez administratorów i użytkowników.

Uregulowanie kwestii bezpieczeństwa informacji w sieciach i systemach teleinformatycznych uwzględnione zostało w art. 18 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. *o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne* (Dz. U. z 2005 r. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.), w którym zawarte jest upoważnienie dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia na wniosek ministra właściwego do spraw informatyzacji w zakresie:

- minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych,
- minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej,
- Krajowych Ram Interoperacyjności.

W dniu 16 maja 2012 r. zostało opublikowane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. *w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych* (Dz. U. 2012 poz. 526).

ZARZĄDZANIE PRAWAMI DOSTĘPU DO DANYCH REJESTROWYCH

Jednym z najistotniejszych problemów w zarządzaniu bezpieczeństwem informacji jest **zapewnienie skutecznego mechanizmu zarządzania prawami dostępu do informacji i monitorowanie tego dostępu**. W ramach ePUAP dostępny będzie ogólnokrajowy system zarządzania uprawnieniami dostępu do informacji zawartej w rejestrach publicznych. Będzie on umożliwiał z jednej strony sprawne nadawanie i odbieranie uprawnień referentom spraw wymagających dostępu do informacji, z drugiej zaś strony zapewniający skuteczny nadzór podmiotów publicznych prowadzących poszczególne rejestry publiczne nad udostępnieniami informacji z rejestrów, nad którymi sprawują pieczę. System ten zapewni ochronę przed nieuprawnionym dostępem do danych obywateli i przedsiębiorców, umożliwiając równocześnie wszystkim zainteresowanym wgląd do danych, które ich dotyczą. Budowa takiego systemu wymaga działań na wielu poziomach interoperacyjności, w tym na poziomie prawnym, organizacyjnym, semantycznym i technologicznym. Podstawą funkcjonowania takiego systemu zarządzania uprawnieniami dostępu do informacji zgromadzonej w rejestrach publicznych jest konieczność wprowadzenia mechanizmów elektronicznej identyfikacji użytkowników. Powyższe wymaga ścisłego powiązania z procesowym podejściem do realizacji usług świadczonych przez administrację publiczną. Wdrożenie mechanizmów wiąże się z budową odpowiedniej struktury organizacyjnej, umocowanej w taki sposób aby móc zarządzać usługami uwierzytelniania i autoryzacji oraz je udostępniać. Struktura ta może pełnić rolę ogólnopolskiego

operatora usług elektronicznych administracji publicznej, nie tylko tych związanych z bezpieczeństwem, ale również innych usług specjalizowanych świadczonych drogą elektroniczną np. płatności elektroniczne.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Zasady polityki bezpieczeństwa i świadczenia usług w systemach teleinformatycznych komunikacji ponadgranicznej z innymi administracjami są wdrażane we współpracy z organizacjami międzynarodowymi, w ramach których funkcjonują. Przykładem mogą być usługi związane z obsługą tranzytu towarów w obrocie towarowym krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego z pozostałymi krajami (system NCTS) oraz w europejskim systemie nadzoru nad obrotem towarami akcyzowymi (system EMCS). W obu przypadkach obowiązują jednolite mechanizmy bezpieczeństwa wdrożone przez służby celne wszystkich krajów.

Ze względu na dużą dynamikę wzrostu liczby i rodzajów zagrożeń bezpieczeństwa, a także na częsty ponadgraniczny ich charakter, istotne jest aby z jednej strony wykorzystywać doświadczenie krajowych ośrodków badawczych, a z drugiej otworzyć się na współpracę w ramach Unii Europejskiej, a nawet szerszą w wymiarze międzynarodowym. Wdrażanie systemów zarządzania bezpieczeństwem sieci, usług i informacji może być wspierane doświadczeniem innych bardziej zaawansowanych krajów, jak również poprzez współpracę z Europejską Agencją ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (European Network and Information Security Agency - ENISA) oraz uczestnictwo w inicjatywach wspierających współpracę pomiędzy administracjami krajów członkowskich UE – takich jak Europejskie forum państw członkowskich (European Forum of Member States – EFMS).

Działania w celu zapewnienia odpowiednich parametrów bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych i ochrony danych w systemach administracji powinny uwzględniać powstające dyrektywy, komunikaty, strategie i dokumenty programowe opracowywane przez Komisję Europejską, takie jak Europejska Agenda Cyfrowa, komunikaty dotyczące ochrony teleinformatycznej infrastruktury krytycznej, dyrektywa ochrony prywatności czy strategia dotycząca chmur obliczeniowych w odniesieniu do systemów administracji państwa.

6.3.3. Ochrona cyberprzestrzeni

We współczesnym świecie sieci i systemy komputerowe wykorzystywane przez administrację, różne sektory gospodarki oraz użytkowników końcowych tworzą tak zwaną cyberprzestrzeń, której ochrona jest jednym z zadań i obowiązków wszystkich uczestników obszaru komunikacji elektronicznej.

W celu ustalenia standardów bezpieczeństwa i polityki bezpieczeństwa dla rządowych stron WWW w styczniu 2012 r. Przewodniczący Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji powołał *Zespół zadaniowy do spraw ochrony portali rządowych*. W wyniku badania przeprowadzonego przez Zespół stwierdzono, że większość portali internetowych w domenie GOV.PL jest prowadzonych przez podmioty zewnętrzne. Oznacza to, że kwestie bezpieczeństwa oraz działania na wypadek sytuacji kryzysowych powinny być uregulowane w szczegółowych zapisach umów związanych z powierzeniem prowadzenia stron WWW tym podmiotom. Wiąże się to z koniecznością określenia i stosowania wymagań jakościowych z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa i ciągłości działania. Zespół zarekomendował, co następuje:

- osiągnięcie minimalnego akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa dla serwerów GOV.PL w poszczególnych instytucjach,

- zdefiniowanie rodzajów serwisów i odpowiadających im wymagań w zakresie dostępności, integralności i poufności.

Zostały też przygotowane wytyczne w zakresie ochrony portali informacyjnych administracji publicznej, które zawierały propozycję działań na wypadek cyberataku.

Działania w zakresie monitorowania stanu bezpieczeństwa i reagowania na zagrożenia i incydenty podejmowane są także przez *Rządowy Zespół Reagowania na Incydenty Komputerowe CERT.GOV.PL*, który istnieje od lutego 2008 r. i funkcjonuje w ramach Departamentu Bezpieczeństwa Teleinformatycznego Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Podstawowym zadaniem Zespołu jest zapewnianie i rozwijanie zdolności jednostek organizacyjnych administracji publicznej do ochrony przed zagrożeniami cyberprzestrzeni, ze szczególnym uwzględnieniem ataków ukierunkowanych na infrastrukturę obejmującą systemy i sieci teleinformatyczne, których zniszczenie lub zakłócenie może stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, dziedzictwa narodowego oraz środowiska w znacznych rozmiarach, albo spowodować poważne straty materialne, a także zakłócić funkcjonowanie państwa.

Z uwagi na powszechność rozwiązań korzystających z sieci (internetu) ochrona cyberprzestrzeni będzie mieć kluczowe znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa w korzystaniu z e-usług, w tym e-administracji na obszarze kraju. Obserwuje się wzrost zagrożeń dla systemów teleinformatycznych, a odpowiedzialność za bezpieczeństwo teleinformatyczne rozkłada się na wszystkich uczestników obiegu informacji.

Niezbędne jest, zatem skoordynowanie działań, które umożliwią szybkie i efektywne reagowanie na ataki wymierzone przeciwko systemom teleinformatycznym i oferowanym przez nie usługom. Mając powyższe na uwadze opracowano dokument pt. **„Polityka Ochrony Cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej”**, który został przyjęty przez Radę Ministrów w czerwcu 2013 r. Polityka adresowana jest do wszystkich użytkowników cyberprzestrzeni w obrębie Państwa i poza jego terytorium, w miejscach gdzie funkcjonują przedstawiciele RP (placówki dyplomatyczne, kontyngenty wojskowe). Polityka obowiązuje administrację rządową, a w przypadku pozostałych jednostek jest rekomendowana do stosowania. Podmiotem koordynującym realizację Polityki, w imieniu Rady Ministrów, jest minister właściwy ds. informatyzacji, który przy pomocy Zespołu odpowiedzialnego za przygotowywanie rekomendacji z zakresu wykonania i koordynacji wszelkich działań związanych z bezpieczeństwem CRP - zapewni koordynację i spójność działań podejmowanych w celu zapewnienia bezpieczeństwa CRP.

W zakresie realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem CRP Rządowy Zespół Reagowania na Incydenty Komputerowe CERT.GOV.PL. pełnić będzie rolę głównego zespołu CERT w obszarze administracji rządowej i obszarze cywilnym. Podstawowym zadaniem jest zapewnianie i rozwijanie zdolności jednostek organizacyjnych administracji publicznej Rzeczypospolitej Polskiej do ochrony przed cyberzagrożeniami, ze szczególnym uwzględnieniem ataków ukierunkowanych na infrastrukturę obejmującą systemy i sieci teleinformatyczne, których zniszczenie lub zakłócenie może stanowić zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi, dziedzictwa narodowego oraz środowiska w znacznych rozmiarach, albo spowodować poważne straty materialne, a także zakłócić funkcjonowanie państwa.

Analogicznie, w obszarze militarnym, rolę taką pełni „Resortowe Centrum Zarządzania Bezpieczeństwem Sieci i Usług Teleinformatycznych. Administracja rządowa musi być coraz lepiej zabezpieczona. W każdym urzędzie ma być wyznaczony pełnomocnik ds. bezpieczeństwa cyberprzestrzeni. Wzmocnione mają być zespoły odpowiedzialne za reagowanie na cyberataki. W ramach Polityki budowana będzie płaszczyzna współpracy w tej dziedzinie zarówno pomiędzy

administracją i przedsiębiorstwami a także obywatelami, definiowane będą oraz koordynowane odpowiednie działania. Ustanowiony zostanie Krajowy System Reagowania na Incydenty Komputerowe. Szacowanie ryzyka związanego z funkcjonowaniem cyberprzestrzeni jest kluczowym elementem procesu bezpieczeństwa cyberprzestrzeni, determinującym i uzasadniającym działania podejmowane w celu jego obniżenia do akceptowalnego poziomu.

W celu osiągnięcia akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa, zakłada się, iż każda jednostka administracji rządowej, w terminie do 31 stycznia każdego roku będzie przekazywać do ministra właściwego ds. informatyzacji sprawozdanie podsumowujące wyniki szacowania ryzyka (wg wzorca opracowanego przez ministra właściwego ds. informatyzacji). Sprawozdanie powinno zawierać ogólne dane dotyczące rodzajów ryzyka, zagrożeń i słabych punktów zdiagnozowanych w każdym z sektorów, w których poszczególne instytucje działają i za które odpowiada. W sprawozdaniu winny być przedstawione także informacje o sposobach postępowania z ryzykiem.

Minister właściwy ds. informatyzacji we współpracy z zaangażowanymi instytucjami określi również jednolitą metodykę przeprowadzania analiz ryzyka. Istnieje konieczność, aby używanie tej metodyki było docelowo obligatoryjne dla instytucji administracji rządowej.

Zalecane jest w tym dokumencie, aby Rządowy Zespół Reagowania na Incydenty Komputerowe CERT.GOV.PL przedstawił ministrowi właściwemu ds. informatyzacji, opracowane katalogi zawierające specyfikację zagrożeń oraz możliwych podatności godzących w bezpieczeństwo cyberprzestrzeni.

Wdrożenie dokumentu pozwoli na opracowanie docelowych wytycznych do realizacji szacowań ryzyka oraz szablonów sprawozdań zawierających ogólne dane dotyczące rodzajów ryzyka, zagrożeń oraz słabych punktów stwierdzonych w każdym z sektorów gospodarki RP w odniesieniu do zadań konstytucyjnych realizowanych w oparciu o POGRP.

Infrastruktura teleinformatyczna POGRP musi być chroniona przed atakami z cyberprzestrzeni, zniszczeniem, uszkodzeniem i dostępem osób nieuprawnionych.

6.3.4. Identyfikacja elektroniczna i usługi zaufania

Realizacja usług administracji publicznej wymaga sprawnego mechanizmu identyfikacji użytkowników i zastosowania przyjaznych dla użytkownika, ale jednocześnie bezpiecznych, mechanizmów uwierzytelnienia, odpowiednich do ryzyk właściwych dla danej usługi, ze szczególnym uwzględnieniem ryzyk związanych z ochroną prywatności.

Według aktualnego stanu prawnego elektroniczna identyfikacja w systemach teleinformatycznych jest możliwa z wykorzystaniem bezpiecznego podpisu elektronicznego i profilu zaufanego ePUAP. Przewiduje się, że wprowadzenie dowodu osobistego z warstwą elektroniczną zawierającego klucze kryptograficzne będzie jednym z narzędzi umożliwiających obywatelom elektroniczną identyfikację w systemach administracji państwowej. Problematyką elektronicznej identyfikacji zajmuje się międzyresortowy Zespół do spraw metod uwierzytelnienia powołany przez Przewodniczącego Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji. Do zadań Zespołu należy analiza obecnie stosowanych metod uwierzytelniania w systemach administracji publicznej oraz określenie wymagań, co do sposobu uwierzytelniania w systemach teleinformatycznych podmiotów realizujących zadania publiczne w zależności od rodzaju systemu i roli w systemie osoby uwierzytelniającej się. Struktura Zespołu umożliwi podjęcie prac nad narodowym identyfikatorem, który mógłby jednoznacznie identyfikować obywatela w kontaktach zarówno z administracją publiczną jak i podmiotami

komercyjnymi. Uwzględniając postęp prac na szczeblu unijnym, Zespół do 2014 r., określi wymagany poziom bezpieczeństwa dla konkretnych kategorii usług, a następnie wypracuje rekomendacje wdrożeniowe w tym zakresie.

Z uwagi na fakt, że Profil Zaufany ePUAP jest bezpłatnym, wygodnym narzędziem identyfikacji użytkowników w systemach teleinformatycznych, które nie wymagają podwyższonego poziomu bezpieczeństwa będzie on rozwijany i pozostanie nadal powszechnie dostępnym sposobem identyfikacji i uwierzytelnienia. **W wyniku prac rozwojowych platformy ePUAP zostanie zwiększony poziom bezpieczeństwa profilu zaufanego, udostępnione będą nowe metody udostępniania hasła (np. sms) oraz zwiększona zostanie dostępność punktów zakładania profilu zaufanego dla obywateli. Rozważane jest również wdrożenie, w oparciu o ePUAP, zintegrowanego systemu uwierzytelniania, wykorzystującego wymienione powyżej metody. Pozwoli to na dostarczenie jednolitych, ustandaryzowanych i w pełni bezpiecznych usług uwierzytelniania dla systemów administracji publicznej.** Wsparciem dla prowadzonych prac jest przygotowana i przyjęty przez rząd projekt nowelizacji ustawy o wykonywaniu zadań publicznych drogą elektroniczną.

Obecnie w UE trwają intensywne prace nad projektem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym, w których Polska bierze udział. Z uwagi na charakter przygotowywanego aktu normatywnego będzie on miał bardzo istotne znaczenie dla spraw dotyczących obszaru e-administracji. Ostateczny kształt tej regulacji będzie znany za kilka miesięcy, niemniej wiadomo już, że ustanowi on jednolite ramy dla podpisu elektronicznego i systemu identyfikacji elektronicznej w skali ogólnoeuropejskiej.

6.3.5. Technologia

Dostępne technologie informacyjno-komunikacyjne w zasadniczy sposób wpłyną na funkcjonowanie administracji publicznej, umożliwiając różne metody komunikacji z obywatelami, zwiększając dostęp do rozwiązań mobilnych w skali całego kraju, zapewniając odmiejszczenie świadczonych usług, umożliwiając dostosowanie usług świadczonych przez administrację publiczną do zindywidualizowanych potrzeb poszczególnych obywateli lub ich grup. TIK umożliwią również rewolucję w obsłudze osób niepełnosprawnych (poprzez upowszechnienie obsługi elektronicznej, usunięcie barier wynikających z ograniczeń ruchowych, obsługa osób niedowidzących, obsługa osób niedosłyszących).

Konstruując PZIP należy mieć na uwadze, że administracja nie może być wyspą izolowaną od otoczenia barierami technologicznymi. Rewolucja w obszarze wykorzystania technologii komunikacyjnych i informacyjnych, której rezultatem był dynamiczny rozwój rozwiązań elektronicznego biznesu i elektronicznej bankowości, wymusza stosowanie takich samych metod i form świadczenia usług przez administrację. Rodzaj technologii powinien być dostosowany do wymagań i skali przedsięwzięcia. Szybki postęp technologiczny sprawia bowiem, że urządzenia w krótkim czasie starzeją się technologicznie i przestają spełniać rosnące wymagania oraz w przypadku przewymiarowania rozwiązania trudno jest uzyskać korzystny współczynnik zwrotu inwestycji współczynnik. Dlatego też kierunki zmian technologii informacyjno-komunikacyjnych powinny być śledzone z dużą uwagą przy definiowaniu i konstruowaniu projektów informatycznych w administracji publicznej.

Autorzy raportu OECD „The OECD Technology Outlook 2010”, a także firmy badawczej jak IDC są zgodni, że w okresie 2015-2020 pojawią się nowe pod względem jakości formy świadczenia usług

elektronicznych. Będzie to rezultat masowego upowszechnienia takich technologii szerokopasmowej transmisji danych jak m.in. telefonia mobilna 4G, sieci przewodowe NGN/NGA (w tym cyfrowy przekaz radiowy i telewizyjny). Rezultatem będzie zmniejszanie się roli infrastruktury na rzecz outsourcingu mocy obliczeniowych, czyli tzw. chmury obliczeniowej. Rynek serwerów będzie się kurczył powoli, ponieważ gigantyczny przyrost ilości danych będzie wymagał coraz szybszych serwerów, większych pamięci i wydajniejszej sieci: IDC szacuje ilość informacji i danych cyfrowych na Ziemi w 2020 r. na 35 ZB (zetabajtów), podczas gdy w 2009 r. było to zaledwie 0,8 ZB. Dodatkowo, mniejsze wydatki na serwery i desktopy będą rekompensowane np. poprzez znaczący wzrost sprzedaży urządzeń przenośnych takich jak tablety czy smartfony, a także nowych mobilnych urządzeń komunikacyjnych wykorzystujących np. możliwości elastycznych wyświetlaczy OLED. IDC szacuje, że do 2015 r. średnioroczna stopa wzrostu dla takich urządzeń wyniesie 18,4%.

W sferze oprogramowania również spodziewany jest rozwój rynku. Przewidywana przez IDC średnioroczna stopa wzrostu rynku oprogramowania do 2015 r. wyniesie 5,6%, jednak dużo wyższy wzrost jest szacowany w zakresie oprogramowania oferowanego w modelu usługowym SaaS (ang. software-as-a-service). Najnowszy raport IDC przewiduje, że rynek tego oprogramowania, dostępnego „z chmury” zwiększy się do 2015 r. o 25,3%. Tym samym zakup dostępu do aplikacji w coraz mniejszym stopniu będzie obciążał budżety inwestycyjne instytucji, a coraz bardziej operacyjne. Rozwój rynku usług informatycznych w najbliższych latach będzie odpowiedzią na dynamicznie zmieniające się potrzeby użytkowników. Zaobserwujemy wzrost udziału usług IT w całkowitej wartości rynku informatycznego, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

Mając na względzie efektywność wydatkowania dostępnych funduszy publicznych, tam, gdzie to okaże się zasadne zostanie **zastosowana technologia chmury obliczeniowej** (np. chmura dla JST). Wydaje się, że podejście takie pozwoli konsolidować inwestycje w budowę infrastruktury teleinformatycznej w sektorze publicznym. Innym, równie istotnym aspektem technologicznym, który powinien być brany pod uwagę jest wykorzystanie modelu open source przy budowie rozwiązań dla potrzeb administracji publicznej. **W sferze rozwoju protokołów sieciowych wszystkie projektowane systemy będą uwzględniały wprowadzanie najnowszej wersji protokołu internetowego IPv6 (Internet Protocol version 6).**

6.3.6. Zarządzanie Infrastrukturą

Państwo jest właścicielem znacznych zasobów infrastruktury technicznej, która była rozbudowywana na różnych etapach transformacji. Składają się na nią serwerownie wraz z systemami komputerowymi i sieci telekomunikacyjne. Ze zrozumiałych względów zasoby te są niejednolite pod względem technicznym. Z uwagi na różny charakter podmiotów, które nimi dysponują (urzędy i instytucje rządowe, jednostki samorządu terytorialnego, spółki skarbu państwa) i formy własności, wspólne korzystanie z dostępnych zasobów wymaga wyjaśnienia i jednoznacznego określenia warunków, na jakich może to się odbywać. Dotychczasowe próby w tym zakresie wskazują, że określenia warunków rozliczalności i wzajemnego regulowania należności za użytkowanie infrastruktury stwarza spore problemy i może wymagać zmiany przepisów regulujących sposób użytkowania infrastruktury.

Wspólne wykorzystanie dostępnych zasobów i wzajemne świadczenie sobie usług (udostępnianie mocy obliczeniowej oraz elementów sieci) pozwoliłoby na zwiększenie stopnia ich wykorzystania oraz podniesienie poziomu bezpieczeństwa systemu informacyjnego. Działania te początkowo mogą być

podejmowane bilateralnie, ale najlepszy efekt będzie możliwy do uzyskania, gdy uwzględną się zasoby największych resortów i instytucji oraz tych, które prowadzą działalność na terenie całego kraju.

W tym celu **zostanie dokonana inwentaryzacja zasobów infrastruktury**, albo uzupełnienie zgromadzonej już wiedzy w tym zakresie. W trakcie prac nad optymalizacją wykorzystania istniejących i planowaniem budowy nowych sieci szerokopasmowych w Polsce uwzględnione zostaną w szczególności wszystkie znane i realnie dostępne zasoby infrastrukturalne, które były wytworzone z wykorzystaniem środków publicznych. Przewiduje się, że prace te będą zakończone do końca III kwartału 2014 r.

Kolejnym krokiem będzie **opracowanie koncepcji zarządzania infrastrukturą teleinformatyczną**. Koncepcja powinna uwzględniać włączenie do wspólnie zarządzanych zasobów również nowo budowanych urządzeń i obiektów. **Prace nad koncepcją będzie koordynować Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji wspólnie z MSW, ze względu na fakt, że służby resortu spraw wewnętrznych posiadają największe doświadczenie w zarządzaniu rozproszoną infrastrukturą teleinformatyczną.**

WYKORZYSTANIE PRZETWARZANIA W CHMURZE OBLICZENIOWEJ

Stosunkowo nowym zagadnieniem z punktu widzenia infrastruktury teleinformatycznej jest skorzystanie z możliwości, jakie niesie wykorzystanie technologii, czy też raczej biznesowej formy udostępniania zasobów w chmurze obliczeniowej.

W MAC zostało wszczęte postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego pt. **„Ekspertyza możliwości wykorzystania usług przetwarzania w chmurze w sektorze administracji publicznej.”** Jakkolwiek korzyści ze stosowania chmury obliczeniowej wydają się bezsporne, to niezbędne jest określenie, w których obszarach działalności zastosowanie chmury przyniesie największe efekty, a w przypadku, których chmura nie powinna być stosowana np. ze względów bezpieczeństwa. W ramach ekspertyzy zbadane zostaną też wszechstronnie uwarunkowania prawne stosowania chmury obliczeniowej w administracji państwowej oraz uwzględnione prace prowadzone z inicjatywy instytucji Unii Europejskiej. **Wynik ekspertyzy dostarczy wytycznych i będzie stanowił podstawę do zastosowań chmury obliczeniowej w administracji państwowej w szerokim zakresie.**

Mając na uwadze duże zróżnicowanie w dysponowaniu dostępem do nowoczesnej infrastruktury teleinformatycznej pomiędzy JST, zainicjowane zostały w MAC prace umożliwiające dostarczanie najbardziej potrzebnych usług elektronicznych dla JST funkcjonujących w chmurze obliczeniowej, w tym systemy elektronicznego zarządzania dokumentacją, systemy klasy ERP usprawniające zarządzanie urzędami, systemy elektronicznego obiegu dokumentów i inne systemy wspomagające działanie urzędów. Na potrzeby samorządów zostanie przygotowany (we współpracy z przedstawicielami JST) i będzie sukcesywnie rozwijany, pakiet najbardziej potrzebnych usług, udostępnianych im w modelu biznesowym chmury obliczeniowej, zarówno typu IaaS, PaaS, jak i SaaS. Zwłaszcza ten ostatni model właśnie przez najmniejsze JST byłby najprawdopodobniej najbardziej poszukiwany. Działania te przyczynią się do ujednoczenia stosowanych rozwiązań informatycznych w całej administracji i upowszechnienia dobrych praktyk.

Planowana jest budowa **Państwowej Chmury Obliczeniowej (PCO)**, która posłuży instytucjom administracji państwowej, jako środowisko techniczne do budowy, testowania i uruchamiania aplikacji o węższym zakresie zastosowania wytwarzanych w celu świadczenia usług, czy też wspierania działalności podstawowej.

Polska obserwuje strategiczne kroki podejmowane przez Komisję Europejską w zakresie zastosowania chmury obliczeniowej do świadczenia usług e-administracji i uczestniczy w podejmowanych działaniach (prace European Cloud Partnership od listopada 2012 r.). Powinno to doprowadzić do opracowania modelu prywatnej chmury obliczeniowej administracji publicznej z uwzględnieniem różnych poziomów tejże chmury i procesu przechodzenia od obecnego modelu infrastruktury technologii informacyjno-komunikacyjnych, do rozwiązań z zastosowaniem chmury oraz z uwzględnieniem trwałości projektów realizowanych w obecnym okresie programowania UE.

Oczekuje się, że w wyniku prac podjętych z inicjatywy Komisji Europejskiej w latach 2013-2014 zostaną uporządkowane i dopracowane normy dotyczące bezpieczeństwa, interoperacyjności, przenoszenia danych i ich ponownego użycia, ochrony danych osobowych i systemów certyfikacji w zakresie chmury obliczeniowej. Poza tym, sformułowane zostaną bezpieczne i uczciwe warunki umowne o gwarantowanym poziomie usług w chmurze obliczeniowej (Service Level Agreement - SLA) w umowach zawieranych między dostawcami usług w chmurze a profesjonalnymi użytkownikami takich usług.

We współpracy ze środowiskiem dostawców ma być zainicjowane wypracowanie wspólnych wymogów obowiązujących przy zamówieniach publicznych dotyczących chmury obliczeniowej. Wypracowane regulacji prawnych i procedur zastosowania technologii chmury obliczeniowej pozwoli na bezpieczne jej stosowanie, zapewniając ochronę danych wrażliwych, w tym danych osobowych. **Wypracowana zostanie strategia, elastycznie dostosowywana do rozwoju technologicznych rozwiązań oraz zaawansowania prac na poziomie unijnym.**

6.3.7. Informacja zarządcza

Działania podejmowane w ramach PZIP zapewnią warunki konieczne do budowy **Systemu Informowania Kierownictwa Państwa**. System taki, wzorem systemów biznesowych oraz systemów informowania innych krajów UE, będzie umożliwiał tworzenie analiz, raportów i zestawień na podstawie danych gromadzonych we wszystkich jednostkach administracji i prezentował je w spójnej, jednolitej i zagregowanej formie dopasowanej do konkretnych potrzeb kierujących, w tym administracji samorządowej. System taki będzie wspomagał podejmowanie decyzji przez Kierownictwo Państwa poprzez dostarczanie syntetycznych informacji, które zostały zagregowane przez system a także informacji alarmowych o istotnych odchyleniach w danym obszarze zarządczym.

Generowanie stosownych raportów o charakterze zarządczym powinno być przewidziane na etapie projektowania systemu teleinformatycznego, obsługującego dziedzinę działalności i pozwalać na monitorowanie zjawiska, czy też wspomaganego procesu. Zależnie od dziedziny istotne mogą być różne parametry: np. rozkład geograficzny zjawiska i jego przebieg w czasie, liczba użytkowników korzystających z danych usług w rytmie dziennym, tygodniowym albo miesięcznym, struktura wiekowa użytkowników i wiele innych. Analiza zjawisk może być wykorzystana do precyzyjnego planowania niezbędnych zasobów dostosowywania ich do potrzeb regionalnych i dostarczania w odpowiedniej ilości, czasie i miejscu. Analiza informacji zarządczej pochodzącej z systemów może przyczynić się do optymalizacji kosztów ponoszonych przez państwo niemal w każdej dziedzinie działalności.

6.3.8. Standardy zarządcze

W celu zapewnienia skutecznej realizacji celów zdefiniowanych w ramach PZIP koniecznym staje się wskazanie właściwych metod skutecznego zarządzania informatyzacją. W tym celu niezbędne jest określenie **wspólnych standardów zarządczych dla administracji publicznej**, które będą stosowane w procesie informatyzacji.

Wprowadzone jednolite standardy zarządcze dla administracji publicznej w tym zakresie będą dotyczyły trzech wybranych obszarów realizacji projektów informatycznych:

1. obszar zarządzania portfelem, programami i projektami:

- określenie zalecanych uznanych metodyk zarządzania programami/projektami jako wymogu dla wszystkich przedsięwzięć informatyzacyjnych w administracji publicznej;
- określenie właściwych reguł portfelowego zarządzania programami/projektami informatyzacyjnymi w administracji publicznej, w tym określenie reguł priorytetyzacji projektów;
- koordynację i regularny nadzór nad realizacją projektów w ramach Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji;
- określenie jednolitej oraz elastycznej polityki zatrudnienia w administracji publicznej, która byłaby w stanie podołać wyzwaniom wynikającym z realizacji zadań w trybie projektowym, w szczególności w zakresie zapewnienia odpowiedniego stanu zatrudnienia wykwalifikowanej kadry oraz zachowania ciągłości i stabilności zespołów projektowych oraz ich odpowiedniego umocowania;
- wprowadzenie zaleceń dotyczących realizacji projektów w podziale na etapy z wyznaczeniem kamieni milowych, które pozwolą na stopniową realizację projektu. Takie podejście pozwoli na odbieranie poszczególnych usług/funkcjonalności w trakcie realizacji projektu, znacząco zmniejszając ryzyko niezrealizowania projektów w pełnym zakresie oraz w zakładanym terminie;
- określenie sposobów kwantyfikacji efektywności projektu (relacji nakładów do efektów), która pozwoli ocenić korzyści wynikające z wdrażanych systemów w stosunku do kosztów poniesionych na ich realizację oraz wprowadzenie obowiązku szacowania kosztów funkcjonowania i utrzymania systemu i wymaganych szkoleń dla użytkowników już na etapie przygotowania projektu;
- opracowanie zaleceń pozwalających na elastyczne i efektywne wprowadzenie mechanizmów legislacyjnych umożliwiających efektywne wdrażanie projektów oraz ich produktów. Proces legislacyjny powinien być prowadzony równoległe z realizacją projektu tak aby po wdrożeniu projektu nie było ograniczeń prawnych uniemożliwiających korzystanie z poszczególnych rozwiązań projektowych;
- wdrożenie od początku realizacji programu systemu monitorowania projektów w szczególności obejmującego nadzór nad realizacją kamieni milowych, zmianami w harmonogramach, zarządzaniem ryzykiem;

- zapewnienie odpowiednich kryteriów wyboru projektów, odnoszących się m.in. do dokonania analizy kosztów i korzyści oraz komplementarności z celami i usługami realizowanymi w ramach innych projektów.
2. **obszar procesu wytwarzania oprogramowania aplikacyjnego:**
- określenie wspólnego, spisanego i uznanego procesu wytwórczego, który zapewni prawidłowe opracowanie wymagań dla rozwiązań IT, szybką identyfikację odpowiednich obszarów zmiany, łatwiejsze ich wprowadzanie i wdrażanie produkcyjne, a także umożliwi efektywniejsze wykorzystanie własnych zespołów wytwórczych lub interakcji z wykonawcami zewnętrznymi i podniesie jakość udostępnianych usług aplikacyjnych.
3. **obszar zarządzania wdrożonymi usługami IT:**
- określenie modelu usługowego świadczenia usług informatycznych na rzecz służb merytorycznych (jednostek organizacyjnych administracji publicznej wykonujących zadania ustawowe) oraz klientów administracji (obywateli, przedsiębiorców), przy jednoczesnym zapewnieniu mechanizmów doskonalenia wewnętrznych obszarów IT organizacji (organów administracji publicznej) poprzez budowanie i porządkowanie procesów zarządczych. Powyższe działanie będzie wspierane uznaną metodyką zarządzania usługami informatycznymi jednolitą dla całej administracji publicznej;
 - określenie mechanizmów zapewniających zabezpieczenie zasobów kadrowych oraz finansowych służących utrzymaniu rezultatów oraz produktów projektów poprzez wypracowanie narzędzia zapewniającego trwałość projektów w aspekcie instytucjonalnym i finansowym w dłuższej perspektywie.

Wprowadzenie jednolitych standardów zarządczych wpłynie bezpośrednio na poprawę skuteczności i efektywności projektów realizowanych w ramach procesu informatyzacji zgodnie z PZIP, a także za sprawą wprowadzenia jednolitej terminologii pozwoli na skuteczną komunikację pomiędzy tymi projektami i instytucjami zaangażowanymi w ich realizację.

Określenie właściwych standardów zarządczych i wskazanie metodyk je wspierających nastąpi w ramach koordynacji i wsparcia wdrożenia PZIP, za które odpowiedzialne będzie centrum kompetencyjne elektronicznej administracji umiejscowione w MAC.

6.3.9 Mechanizmy zarządcze i kontrolne

Skuteczność mechanizmów zarządczych i kontrolnych jest w dużej mierze zależna od jednoznaczności i jednolitości procedur obowiązujących w procesie wdrażania projektów informatycznych, w tym finansowanych ze środków unijnych. Równie ważne jest możliwe wczesne reagowanie na potencjalne zagrożenia i ich minimalizacja.

W związku z powyższym planowane są następujące działania mające na celu optymalizację procesów zarządczych i kontrolnych:

- Stosowanie przy realizacji projektów informatycznych *Podręcznika antykorupcyjnego dla urzędników* opracowanego przez CBA;
- Wprowadzenie spójnego systemu kontroli ex-ante zamówień publicznych planowanych do udzielenia;

- Realizacja projektu systemowego, którego celem będzie wsparcie zarządzania, działania doradcze, analiza zagadnień wykraczających zakresem poza poszczególne projekty oraz zapewnienie możliwości współpracy poszczególnych zespołów projektowych;
- Wprowadzenie spójnych procedur kontrolnych obowiązujących wszystkie instytucje posiadające uprawnienie kontrolne wobec realizowanych projektów, ze ściśle określonym zakresem przedmiotowym kontroli.

6.4. Informatyzacja urzędów

SYSTEMY USPRAWNIAJĄCE ZARZĄDZANIE, ELEKTRONICZNY OBIEG DOKUMENTÓW

Oczekiwane efekty informatyzacji, tj. osiągnięcie sprawnej w skali masowej obsługi klienta administracji – obywatela, w tym przedsiębiorcy, można uzyskać wyłącznie wówczas, gdy zostanie z informatyzowana praca samych urzędów. Służy temu **wdrażanie różnej klasy systemów, poczynając od elektronicznych systemów zarządzania dokumentacją, poprzez systemy przepływu pracy (ang. workflow) aż do systemów klasy ERP usprawniających zarządzanie urzędami.**

Każdy urząd obsługujący organ władzy publicznej powinien wdrożyć **system elektronicznego zarządzania dokumentacją**, wspomagający jego pracę, który będzie posiadał możliwość monitorowania przebiegu procesu zarówno dla potrzeb nadzoru wewnątrz urzędu, jak też zapewnienia poprzez sieć wgląd w akta sprawy, a także śledzenia przebiegu załatwiania sprawy.

Mając na celu uproszczenie i usprawnienie pracy urzędów **dążyć się będzie do zapewnienia interoperacyjności równoległe funkcjonujących rozwiązań, a jeśli to będzie uzasadnione merytorycznie i ekonomicznie, do ich ujednoczenia. Obsługa funkcji pomocniczych (sprawy finansowe, kadry, płace itp.) różnych jednostek wchodzących w skład administracji zespolonej na obszarze województw będzie stopniowo centralizowana, co przyczyni się do usprawnienia zarządzania zasobami i obniżenia kosztów.** Projekt umownie nazwany **EWA (Efektywna Wojewódzka Administracja)**, pozwoli na usprawnienie administracji wojewódzkiej przez lepsze zarządzanie dokumentami oraz mocniejszą kooperację instytucji, na które mają wpływ wojewodowie.

Z myślą o najmniej zasobnych samorządach, których nie stać na zbudowanie i utrzymanie warstwy technicznej dla usług elektronicznych **zostanie opracowane i udostępnione wspomniane wcześniej rozwiązanie funkcjonujące w obrębie chmury obliczeniowej, umożliwiające obsługę jednostki samorządu terytorialnego w niezbędnym zakresie.**

ZAPEWNIENIE EFEKTYWNEJ KOMUNIKACJI

Jednym z aspektów informatyzacji urzędów jest **zapewnienie efektywnej komunikacji pomiędzy uczestnikami e-administracji**, w taki sposób, aby możliwa była realizacja usług świadczonych drogą elektroniczną. Powinnością podmiotu zobowiązanego jest **udostępnianie elektronicznej skrzynki podawczej (ESP) o ustalonym standardzie.** Niezbędne jest też szersze wdrożenie mało jeszcze popularnego **mechanizmu komunikowania się obywateli z urzędami oraz urzędów pomiędzy sobą z wykorzystaniem ESP.** Ponieważ w administracji publicznej nie mniej niż 70% pism wnoszonych jest w postaci nieustrukturyzowanej, udostępniony zostanie formularz pisma ogólnego do zastosowania w załatwianiu różnych spraw nieujętych w schematach.

W ramach prac standaryzacyjnych wprowadzona zostanie uniwersalna konstrukcja adresu pocztowego umożliwiająca szybkie skonstruowanie listy adresowej urzędów oraz zostanie

udostępniony rejestr oficjalnych adresów pocztowych urzędów, tak, aby można było tworzyć dowolne listy adresowe do oficjalnej korespondencji.

Osobnym zagadnieniem, jeśli chodzi o efektywną komunikację, pozostaje kwestia budowy cyfrowego systemu łączności radiowej dla służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa. Należy rozważyć konieczność budowy tego typu rozwiązania.

SYSTEMY PANEUROPEJSKIE

Rozpatrując kwestie informatyzacji urzędów polskiej administracji nie sposób pominąć ważnego aspektu dołączenia systemów polskich urzędów do systemów ogólnoeuropejskich za pośrednictwem paneuropejskiej sieci s-TESTA, którą ze względu na swój zakres, zasięg i rodzaj świadczonych usług należy traktować, jako sieć referencyjną dla wewnętrznych sieci administracji krajów UE.

Sieć wydzielona Wspólnot Europejskich **s-TESTA** (secured TransEuropean Services for Telematics between Administrations) jest medium zapewniającym bezpieczne i efektywne usługi transmisji danych pomiędzy jednostkami administracji krajowych i systemami paneuropejskimi. **Zakres usług sieci s-TESTA** jest obecnie (rok 2013) następujący:

- Na bazie sieci s-TESTA funkcjonuje około 30 paneuropejskich systemów, w tym wydzielona sieć wirtualna (VPN) wykorzystywana przez systemy Schengen: SIS II i VIS;
- S-TESTA umożliwia przekazywanie informacji niejawnych pomiędzy Komisją Europejską i Agencjami Europejskimi (do poziomu Zastrzeżone – EU RESTRICTED) – za pośrednictwem wydzielonego VPN;
- Plany rozwojowe zakładają, że do 2015 roku s-TESTA stanie się jedyną, wewnętrzną wydzieloną platformą komunikacyjną Wspólnot, która będzie wykorzystywana przez wszystkie systemy instytucji wspólnotowych przysyłające dane, których nie można wymieniać przez internet.

Dlatego też w ramach wdrożenia Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa zostanie uwzględniony aspekt skutecznego i bezpiecznego połączenia polskich urzędów z systemami paneuropejskimi.

6.4.1. Kompetencje w administracji publicznej

Przewiduje się stałe doskonalenie umiejętności cyfrowych wśród kadry administracji rządowej i samorządowej przez wdrożenie systemu kształcenia ustawicznego oraz weryfikacji kompetencji informatycznych osób nowo zatrudnianych. Ponadto **zostanie wprowadzone rozwiązanie systemowe w zakresie podnoszenia kompetencji i wsparcia merytorycznego jednostek administracji publicznej wszystkich szczebli, dotyczącego efektywnego wykorzystania TIK w administracji** (metod rozwoju i utrzymania systemów teleinformatycznych, wdrażania usług elektronicznych, organizowania wsparcia użytkowników, zarządzania projektami informatycznymi, integracji i interoperacyjności), tak aby zapewnić koordynację prowadzonych działań.

Promowane będzie i stanie się standardem szkolenie z zarządzania projektami i programami dla uczestników programu informatyzacji, w szczególności ekspertów dziedzinowych (biznesowych), co już obecnie stopniowo staje się stałym i powszechnym elementem szkolenia kadry nieinformatycznej w instytucjach państwowych. Przyczyni się to do ułatwienia komunikacji pomiędzy wszystkimi

członkami zespołów projektowych oraz zespołów odpowiedzialnych za utrzymanie systemów teleinformatycznych reprezentujących stronę użytkowników (specjalistów dziedzinowych), służby wsparcia (np. finanse) i informatyków.

Szkolenia użytkowników systemów, w tym urzędników w zakresie usług uruchamianych w każdym projekcie, będą prowadzone w ramach projektów oraz rutynowej działalności szkoleniowej.

Pracownicy urzędów muszą nie tylko sami sprawnie korzystać z dostępnych narzędzi informatycznych, ale też powinni potrafić wspomagać obywateli, którzy chcieliby skorzystać z usług elektronicznych udostępnionych w sieci oraz umieć ich do tego zachęcić.

Kontynuowany będzie, podjęty przez MAC, projekt „**Nowoczesne kadry polskiej teleinformatyki administracji publicznej, narzędzia wymiany doświadczeń i podnoszenia kompetencji**” adresowany do kierowników oraz personelu komórek informatycznych w urzędach. Posłuży on do podniesienia kwalifikacji kadry informatycznej, ale też do rozpowszechniania dobrych praktyk w oparciu o przykłady rozwiązań zbudowanych i funkcjonujących z powodzeniem w administracji. Stanowił on będzie forum dyskusji oraz wypracowywania wzorcowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych uwzględniających stale zmieniające się otoczenie technologiczne procesów informatyzacji. Upowszechnione będą standardy kompetencyjne specjalistów TIK w oparciu o model e-Competence Framework 2.0.

W ramach działań prowadzących do zbudowania logicznego i spójnego systemu informacyjnego zostanie opracowany program szkoleniowy obliczony na wdrożenie podejścia procesowego przeznaczony dla kierowników instytucji i kluczowych ekspertów biznesowych ze wszystkich obszarów działania administracji. Umiejętność identyfikacji, opisu i optymalizacji procesów wewnętrznych – w pierwszej kolejności, a następnie tych przebiegających przez różne resorty, czy instytucje, pozwoli docelowo uprościć obieg informacji i obniżyć koszt informatyzacji.

Należy zaznaczyć, że utrzymanie i aktualizacja modeli procesowych i architektury systemu informacyjnego będzie zadaniem ciągłym, co wiąże się z koniecznością jego uwzględnienia w zakresie działalności komórek zarządczych w resortach. Niektóre resorty podejmują już działania mające na celu szeroko pojęte podnoszenie kompetencji swojej kadry. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na model budowy kompetencji informatycznych przyjęty przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, przedstawiony w pozytywnie zaopiniowanym przez Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji dokumencie „Projekty Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w obszarze rejestrów państwowych i teleinformatyki. Nowe podejście”.

7. Model współpracy w ramach programu informatyzacji

Osiągnięcie pożądanego kształtu systemu informacyjnego wymaga przekrojowego, skoordynowanego działania przy aktywnym uczestnictwie wszystkich resortów i organizacji samorządowych. Chodzi przy tym o integrację, synergię i ukierunkowanie aktywności na osiągnięcie określonego, wymiernego poziomu usług w każdej dziedzinie zaspokajających potrzeby użytkowników, czyli obsługi społeczeństwa.

Minister Administracji i Cyfryzacji, jako właściwy dla działu informatyzacja inicjuje i koordynuje w administracji rządowej działania o zasięgu krajowym związane z informatyzacją oraz w niezbędnym zakresie współpracuje z agendami Unii Europejskiej.

Minister Administracji i Cyfryzacji jest Przewodniczącym Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji, który pełni kluczową rolę w procesie informatyzacji administracji. KRMC inicjuje i opiniuje projekty dokumentów rządowych w zakresie związanym z informatyzacją administracji publicznej, rozwojem społeczeństwa informacyjnego, rozwojem infrastruktury teleinformatycznej i zastosowaniem technologii informacyjnych, w tym również projekty krajowych dokumentów strategicznych lub planistycznych, związanych z wykorzystaniem funduszy europejskich przeznaczonych na ww. cele. Komitet opiniuje dokumentację projektów informatycznych przewidywanych do realizacji w administracji rządowej, których wartość przekracza 5 mln zł.

Stosownie do potrzeb, KRMC powołuje Zespoły zadaniowe do analizy sytuacji i wypracowania rekomendacji w wybranych obszarach dotyczących tematyki, którą się zajmuje. Ustanowione zostały zespoły ds. architektury systemu informacyjnego państwa oraz ds. metod uwierzytelniania.

Istotnym organem opiniodawczo-doradczym w przedmiotowym obszarze jest Rada Informatyzacji działająca przy ministrze właściwym do spraw informatyzacji. Nie bez znaczenia pozostaje także rola innych ciał kolegialnych o charakterze społecznym, takich jak właściwe branżowo izby lub stowarzyszenia.

W ramach działań prowadzących do porządkowania rejestrów publicznych oraz usprawnienia korzystania ze zgromadzonych danych przewiduje się powołanie Rady Gestorów Rejestrów Publicznych, która będzie podejmować decyzje dotyczące danych referencyjnych i rejestrów zawierających dane referencyjne. Rada będzie również decydować o planach rozwoju rejestrów publicznych, pracach standaryzacyjnych i sposobie funkcjonowania Platformy Integracyjnej za pośrednictwem, której będą docelowo udostępniane dane rejestrowe, a także dbać o spójność słowników.

W ramach prac nad wdrożeniem podejścia procesowego zostanie wypracowany model organizacyjny współpracy międzyresortowej dla usług, których wytworzenie będzie wynikiem procesów ponadsektorowych. W praktyce oznaczać to będzie powołanie zespołu międzyresortowego, gdzie lider i zarazem koordynator działań zostanie wskazany przez właściciela usługi zgodnie z ustawą o działach administracji. W przypadku trudności z jednoznacznym wskazaniem właściciela zostanie on wyznaczony przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji. Niektóre złożone procesy o charakterze ponadsektorowym zostały już zidentyfikowane podczas warsztatów międzyresortowych.

Tabela zawierająca przykładowe przedsięwzięcia przewidujące ponadresortowy model współpracy znajduje się w załączniku 4.

Z uwagi na istotną rolę Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji oraz Władzy Wdrażającej Projekty Europejskie w procesach decyzyjnych i monitorowaniu programów i projektów finansowanych z funduszy strukturalnych, w modelu organizacyjnym współpracy zostaną uwzględnione ww. jednostki.

Istotnym elementem architektury korporacyjnej państwa jest Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej, która będzie realizowała część zadań związanych z zarządzaniem administracją publiczną w Polsce. Modernizacja i rozbudowa ePUAP stwarza wiele nowych możliwości wymiany informacji zarówno na linii obywatel – urząd, jak i pomiędzy poszczególnymi urzędami administracji publicznej. Przewiduje się zaprojektowanie kampanii informacyjnej dotyczącej upowszechnienia stosowania rozwiązań dostępnych na platformie ePUAP, co powinno ułatwić skorelowanie możliwości/funkcji jakie będzie udostępniała ta platforma z oczekiwaniami, zarówno samej administracji jak i tworzącego się popytu na e-usługi ze strony społeczeństwa.

Rozwój ePUAP będzie przeprowadzony w oparciu o agregację potrzeb/wymagań ze strony urzędów, które chcą lub będą musiały w przyszłości integrować swoje istniejące systemy teleinformatyczne z tą platformą. W tym celu powołana zostanie Rada Użytkowników ePUAP składająca się z przedstawicieli poszczególnych resortów.

Budując spójny system informacyjny państwa należy uwzględnić funkcje, potrzeby oraz zasoby innych instytucji, które znajdują się poza administracją publiczną, natomiast odgrywają ważną rolę w funkcjonowaniu państwa, np. Narodowy Bank Polski, Kancelaria Sejmu, Kancelaria Prezydenta. Ze względu na konieczność usprawnienia współpracy pożądane będzie stosowanie przez te instytucje tych samych standardów i ram interoperacyjności.

Kluczowym ośrodkiem koordynacji i wsparcia wdrożenia PZIP będzie centrum kompetencji elektronicznej administracji umiejscowione w MAC.

Przy określeniu formuły funkcjonowania centrum będą wykorzystane sprawdzone w wielu krajach UE wzorce (np. rozwiązania austriackie, belgijskie - dokładnie w taki sposób funkcjonuje agencja FedICT, duńskie, hiszpańskie, estońskie, szwedzkie, w tym agencji VINNOVA i słoweńskie). Nadzór nad funkcjonowaniem centrum kompetencji elektronicznej administracji pełniłby minister właściwy do spraw informatyzacji.

Główne zadania centrum pogrupowane w obszary kompetencji zostały przedstawione w tabeli:

Obszar kompetencji	Zakres
Rozwój Elektronicznej Administracji	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie prac studialnych nad opracowaniem spójnego modelu systemu informacyjnego państwa i koordynacja współpracy w tym zakresie w ramach administracji; • Opracowanie zasad zarządzania funkcjonującą w państwie infrastrukturą teleinformatyczną i jej współdziałania w aspekcie współpracy różnych ośrodków obliczeniowych i infrastruktury sieciowej administracji publicznej w ramach systemu

	<p>informacyjnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w opracowywaniu studiów wykonalności projektów pod względem zgodności z modelem systemu informacyjnego; • Prowadzenie prac badawczych i rozwojowych w zakresie elektronicznej administracji publicznej we współpracy z uczelniami i jednostkami badawczo-rozwojowymi a także, jeśli zasadne wspólnych przedsięwzięć PPP realizowanych z przedsiębiorcami i NGO; • Utrzymywanie modelu procesowego systemu informacyjnego państwa; • Dbalność o zgodność komponentu informatycznego Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa w obszarze eGovernment z modelem systemu informacyjnego.
Wiedza o e-Administracji	<ul style="list-style-type: none"> • Gromadzenie i udostępnianie jednostkom administracji wiedzy o projektach i systemach informatycznych realizowanych we wszystkich jednostkach administracji; • Prowadzenie szkoleń, seminariów i warsztatów poświęconych systemom informatycznym dla administracji państwowej.
Metodyki, Standardy, Jakość	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzorowanie wdrażania KRI – zapewnianie wytycznych i wsparcia w tym obszarze; • Opracowywanie i aktualizacja wytycznych dot. architektury systemów informacyjnych administracji publicznej; • Opracowywanie wytycznych w zakresie metodyk zarządzania i zachowania jakości projektów informatycznych.
Projekty Teleinformatyczne Administracji	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie koordynacji projektów ponadsektorowych i horyzontalnych z obszaru eGovernment; • Wsparcie projektów sektorowych i samorządowych o istotnym znaczeniu dla państwa.

Poza wyżej wyszczególnionymi zadaniami centrum będzie współpracować z szeroko rozumianym sektorem e-commerce oraz sektorem elektronicznych usług finansowo – płatniczych, w szczególności

e-banking'u oraz będzie korzystać z ich doświadczeń. Zakładanym efektem działania tego typu zespołu będzie osiągnięcie efektu synergii, jeśli chodzi o poprawę jakości i kierunek rozwoju usług świadczonych drogą elektroniczną przez administrację oraz w niezbędnym zakresie uzyskanie interoperacyjności tych usług pomiędzy administracją i sektorem prywatnym.

Istotnym czynnikiem, który przyczyni się do usprawnienia realizacji PZIP będzie współpraca ze środowiskiem dostawców rozwiązań i technologii TIK. Potencjalnym dostawcom będą przedstawiane koncepcje przewidywanych działań i wdrożeń w celu zasięgnięcia opinii i wywołania dyskusji dotyczącej prezentowanej tematyki. Takie podejście pomoże z jednej strony zweryfikować możliwości realizacji rozwiązań proponowanych przez administrację, a z drugiej powinno podnieść jakość składanych ofert, gdyż większość wymagań będzie znana oferentom z wyprzedzeniem w stosunku do daty ogłoszenia zamówienia publicznego.

Kontynuowane będą konferencje i seminaria poświęcone tematyce uznanej wspólnie przez administrację i organizacje branżowe sektora TIK za istotną z punktu widzenia informatyzacji. W ramach tych spotkań dokonuje się transfer wiedzy z sektora prywatnego do administracji, a są one również okazją do poznania przez firmy uwarunkowań, w jakich funkcjonuje administracja państwowa.

MONITOROWANIE REALIZACJI PROGRAMU

Realizację Programu Zintegrowanej Informatyzacji, zgodnie z właściwością, będzie monitorował Minister Administracji i Cyfryzacji. Z uwagi na ogólnopolski zasięg programu i jego znaczenie z punktu widzenia cyfrowego rozwoju kraju w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji zostanie wyodrębniona komórka organizacyjna, która będzie monitorować stopień realizacji celów programu i oceniać osiągnięte korzyści, badać postęp poszczególnych projektów oraz identyfikować ryzyka, również te wynikające ze wzajemnych powiązań projektów. Wnioski z monitorowania będą przekazywane Radzie Programu. Dane niezbędne do monitorowania będą gromadzone w specjalnie w tym celu utworzonym rejestrze dostępnym dla uczestników struktur zarządczych Programu. Dane te będą wprowadzane przez zespoły projektowe w miarę postępów w projektach. Regularny przegląd wyników monitorowania (co 2 miesiące) przez Radę Programu pozwoli na reagowanie z wyprzedzeniem na pojawiające się ryzyka i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Monitorowaniu podlegać będą:

- zgodność struktury zarządzającej projektem ze stosowaną metodyką,
- harmonogram realizacji tj. zgodność terminów osiągnięcia etapów projektu z założonymi,
- zgodność zakresu dostaw tj. produktów, usług, funkcjonalności z założeniami projektu,
- poziom wydatkowania budżetu projektów w odniesieniu do harmonogramu wydatków,
- postęp w przygotowaniu podstaw prawnych rozwiązań (jeśli zasadne),
- mechanizmy koordynacji różnych projektów realizowanych w ramach całego programu,
- stopień realizacji celów programu,
- postęp w osiągnięciu zaplanowanych korzyści programu.

Monitorowaniu będą podlegać zmiany w otoczeniu administracji. W przypadku wystąpienia istotnych zmian mogących mieć wpływ na Program będzie on podlegać modyfikacji i aktualizacji. Zakłada się, że krytyczny przegląd działań Programu pod kątem konieczności wprowadzenia zmian będzie dokonywany w cyklach 2-letnich.

Postęp prac w realizacji PZIP będzie przedstawiany dwa razy w roku na posiedzeniu KRMC.

8. Zmiany prawne w obszarze informatyzacji

Cel zmian prawnych.

Do osiągnięcia celów określonych w PZIP niezbędne jest zapewnienie odpowiednich ram prawnych umożliwiających wprowadzenie w życie nowych rozwiązań. Planowane zmiany determinowane są dużym oczekiwaniem społecznym dotyczącym wprowadzenia usprawnień w zakresie funkcjonowania e-administracji i rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Nadrzędnym celem procesu zmian legislacyjnych w obszarze informatyzacji jest stworzenie podstaw prawnych dla funkcjonowania spójnego i jednolitego systemu informacyjnego państwa, uwzględniającego wszystkie podmioty realizujące zadania publiczne, ukierunkowanego na efektywne świadczenie usług na rzecz obywateli, przedsiębiorców i cudzoziemców.

Osiągnięciu wskazanego celu służy aktualnie procedowana przez MAC nowelizacja ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw, której projekt został przyjęty przez RM w dniu 30 lipca 2013 r. Projektowane przepisy ukierunkowane są na ułatwienie kontaktu obywatela, przedsiębiorcy i cudzoziemca z administracją publiczną i sądami administracyjnymi oraz zwiększenie liczby oraz jakości usług świadczonych drogą elektroniczną. Projekt nowelizacji ustawy obejmuje swoim zakresem zmiany na gruncie ustawy o informatyzacji (...), Kodeksu postępowania administracyjnego, Ordynacji podatkowej oraz ustawy Prawo o postępowaniu sądów administracyjnych.

Ponadto, konieczne będzie także przeprowadzenie analizy obowiązujących przepisów prawa w celu ustalenia poziomu elektronicznej wszystkich procedur realizowanych przez organy administracji publicznej oraz wskazania niezbędnych zmian prawnych ukierunkowanych na ich uproszczenie i elektroniczność. Powyższe będzie służyło wyeliminowaniu z poszczególnych procedur barier prawnych uniemożliwiających wykorzystywanie środków komunikacji elektronicznej w kontaktach obywatela i przedsiębiorcy z organami administracji publicznej (np. wyeliminowanie z aktów prawnych słów nierekomendowanych z punktu widzenia realizacji procedur administracyjnych drogą elektroniczną np. „na piśmie”, „papierowo”, „do wglądu”, „oryginał”, „poświadczona kopia”, „poświadczony tłumaczenie”; usunięcie przepisów prawa stanowiących o wymogu opatrywania dokumentów pieczęciami organów administracji publicznej lub innych podmiotów).

Ustawa o wykonywaniu zadań publicznych drogą elektroniczną.

Kolejnym etapem prac w ww. zakresie będzie opracowanie nowej ustawy, która w sposób kompleksowy będzie regulowała kwestie prawne związane z wykonywaniem zadań publicznych drogą elektroniczną. Jej podstawowym celem będzie zapewnienie możliwości elektronicznego, zdalnego dostępu do danych umożliwiających obywatelom samodzielne przeprowadzenie procedur administracyjnych i sądowych, które ich dotyczą, a upoważnionym pracownikom podmiotów publicznych prostszego sposobu realizacji powierzonych im zadań, dzięki stworzeniu systemu elektronicznego dostępu do danych znajdujących się w rejestrach państwowych, potrzebnych do załatwienia określonych spraw przez obywateli i przedsiębiorców.

Planowane do wprowadzenia w drodze ustawy o wykonywaniu zadań publicznych drogą elektroniczną zmiany prawne będą dotyczyły w szczególności następujących rozwiązań:

1. **ustalenie zasad dostępu do referencyjnych rejestrów państwowych w celu wykorzystania przez organy wydające decyzje administracyjne zawartych w nich danych zamiast danych z dostarczanych przez obywateli odpisów aktów, kopii dokumentów i zaświadczeń stanowiących poświadczenie danych niezbędnych do dokonywania czynności przed organami administracji publicznej;**
2. **zdefiniowanie w jednym akcie prawnym i ujednolicenie wszystkich pojęć istotnych z punktu widzenia procesów informatyzacji** tak, aby nie zachodziła potrzeba definiowania ich w innych aktach prawnych dotyczących wykonywania zadań publicznych drogą elektroniczną;
3. **pełne zrównanie formy dokumentu elektronicznego z formą pisemną**, w szczególności poprzez wprowadzenie definicji dokumentu, uzyskanie równoważności pomiędzy dokumentem w postaci papierowej oraz dokumentem w postaci elektronicznej, zrównanie podpisu własnoręcznego z podpisem elektronicznym zapewniającym identyfikację osoby podpisującej i integralność dokumentu elektronicznego;
4. **wprowadzenie zasady, że obywatele oraz przedsiębiorcy mogą, wedle własnego wyboru, realizować swoje wszystkie prawa i obowiązki na drodze elektronicznej** (odstępstwa muszą posiadać gruntowne i racjonalne uzasadnienie);
5. **uregulowanie kwestii wnoszenia opłat za czynności administracyjne podczas załatwiania spraw drogą elektroniczną** przez wprowadzenie odrębności wysokości opłat za poszczególne czynności w przypadku ich realizacji na drodze elektronicznej;
6. **określenie zasad przetwarzania przez administrację publiczną w Polsce swoich danych w chmurze obliczeniowej.**

„Mapa drogowa” zmian prawnych w obszarze informatyzacji

Zakłada się, iż każdy akt prawny będzie przygotowywany zgodnie z „Mapą drogową” zmian prawnych w obszarze informatyzacji, która stanowi wytyczne dla projektów aktów prawnych związanych z udostępnianiem usług publicznych drogą elektroniczną przez organy administracji publicznej i organy władzy sądowniczej. (Załącznik 7). Celem dokumentu jest zapewnienie, aby procedowane i wprowadzane zmiany prawne były ukierunkowane na ułatwianie kontaktów obywateli z administracją publiczną i upraszczanie procedur administracyjnych możliwych do realizacji drogą elektroniczną.

Działania i zmiany legislacyjne w zakresie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania dla transakcji elektronicznych na rynku

W aspekcie planowanych zmian legislacyjnych nie można pominąć rozwiązań opracowywanych i wprowadzanych na poziomie unijnym. Projektowane rozporządzenie w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku ma uchylić dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/93/WE w sprawie wspólnotowych ram prawnych dla podpisów elektronicznych i wraz z pakietem nowych decyzji Komisji Europejskiej zastąpić

w zakresie objętym regulacją ustawodawstwo państw członkowskich. Nowy akt prawny wprowadzi następujące rozwiązania:

1. uporządkuje warstwę pojęciową w obszarze usług zaufania i wspólnotowe wymogi dla kwalifikowanych usług podpisu elektronicznego oraz usług służebnych podpisu elektronicznego;
2. podpis elektroniczny będzie podpisem wyłącznie osób fizycznych;
3. dla osób prawnych przeznaczone będzie nowe narzędzie - pieczęć elektroniczna - w tym również pieczęć z certyfikatem kwalifikowanym;
4. przewiduje wprowadzenie kwalifikowanych usług uwierzytelnienia witryn internetowych;
5. utrzymuje krajowy nadzór nad świadczeniem usług kwalifikowanych, ale wymogi i sposób realizacji nadzoru określone zostaną na poziomie wspólnotowym;
6. w odniesieniu do środków elektronicznej identyfikacji przewiduje mechanizm dobrowolnej notyfikacji.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady będzie stosowane bezpośrednio w krajowym porządku prawnym jako prawo Unii Europejskiej. Wprowadzenie ww. rozwiązań prawnych w sposób istotny może przyczynić się do ułatwienia świadczenia e-usług przez polską administrację.

Polska już obecnie uczestniczy w wypracowywaniu przez Komisję Europejską rozwiązań prawnych regulujących działania związane z informatyzacją i zamierza brać aktywny udział w tych pracach współpracując, gdzie zasadne, ze środowiskiem polskich dostawców rozwiązań.

9. Kluczowa rola Jednostek Samorządu Terytorialnego w realizacji programu

Większość, bo około 70% spraw związanych z obsługą obywateli, a tym samym usług, realizowanych jest przez JST. W wyniku inicjatyw podejmowanych przez szeroko rozumianą administrację samorządową (w szczególności samorządów wojewódzkich i większych miast na prawach powiatów) zostało opracowanych i wdrożonych szereg rozwiązań informatycznych, niejednokrotnie zaawansowanych technicznie, które w różnym stopniu spełniają dostrzeżone lokalnie oczekiwania i potrzeby, jeśli chodzi o usługi e-administracji dla społeczeństwa. Funkcjonują one w środowisku infrastruktury teleinformatycznej, zbudowanej także przez regiony stosownie do zidentyfikowanych potrzeb i dostępnych zasobów.

W ramach realizacji Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa zostaną podjęte działania mające na celu wykorzystanie dorobku JST w dziedzinie informatyzacji. W zależności od uwarunkowań formalnoprawnych może to polegać na wykorzystaniu wprost (za zgodą właścicieli) modułów oprogramowania obsługującego określoną funkcjonalność, albo opisów procedur opracowanych w jednostce samorządowej.

Docelowo, zainicjowana już współpraca pomiędzy ekspertami MAC i samorządów, ma doprowadzić do opracowania jednolitego katalogu usług oraz integracji platform regionalnych z ePUAP. JST nie posiadające zasobów na dokonanie zakupu, uzyskają możliwość skorzystania z infrastruktury i rozwiązań, które będą udostępnione w wyniku realizacji projektu „Informatyzacja JST z wykorzystaniem technologii przetwarzania w chmurze obliczeniowej”.

Powielaniu rozwiązań ma zapobiec zebranie i analiza informacji o funkcjonujących w JST aplikacjach informatycznych ukierunkowanych na usługi e-administracji i działalność wspierającą – określenie stanu posiadania.

Istnieje zamiar i potrzeba wykorzystania wiedzy i doświadczenia ekspertów z JST przy realizacji wszystkich projektów, w wyniku, których świadczone będą usługi e-administracji oraz interakcji systemów centralnych i regionalnych. Szczególnie cenna jest tutaj znajomość użytkownika końcowego – obywatela/przedsiębiorcy, jego oczekiwań i wymagań, który kontaktuje się bezpośrednio z JST. Z tego względu administracja samorządowa będzie współautorem tych wymagań, jak również zapewni weryfikację ich spełnienia w wytworzonych rozwiązaniach.

Jednym z obszarów usług, które będą udostępnione w wyniku realizacji projektu „Informatyzacja JST z wykorzystaniem technologii przetwarzania w chmurze obliczeniowej” będą rozwiązania informatyczne ułatwiające obsługę podatków lokalnych.

Podatki i opłaty lokalne, są jednym z najistotniejszych źródeł finansowania usług publicznych świadczonych przez polskie gminy na rzecz społeczności lokalnej. Dlatego też, podstawowym zadaniem realizowanym przez system jest skuteczne identyfikowanie, pobieranie i ewidencjonowanie podatków. Przygotowane rozwiązania umożliwią innowacyjne podejście do ustalania (wymiaru) i egzekwowania (windykacja) zobowiązań podatkowych.

10. Finansowanie

Osiągnięcie celów programu rozwoju, jakim jest PZIP wymaga przeznaczenia na jego realizację odpowiednich środków finansowych. Z uwagi na charakter tego programu jego finansowanie muszą zapewnić środki publiczne pochodzące z budżetu UE, budżetów resortów oraz na poziomie regionalnym z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Struktura finansowania w ramach wsparcia regionalnego zakłada zaangażowanie środków pochodzących z regionalnych programów operacyjnych (współfinansowanych przez UE), jak i budżetów lokalnych jednostek samorządu terytorialnego tj. gmin oraz powiatów. Oszacowanie nakładów niezbędnych do realizacji PZIP w pełnym zakresie, wymaga podziału jego zadań na dwie grupy: e-usługi publiczne oraz pozostałe obszary objęte zakresem tego programu: informatyzacji urzędów, projektów ponadresortowych, budowy otwartego rządu.

Głównym źródłem sfinansowania budowy systemów zapewniających dostęp do kluczowych e-usług administracji publicznej zidentyfikowanych w PZIP będzie Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC). Podstawę oszacowania skali środków finansowych koniecznych dla realizacji celów PZIP, a przedstawionych w niniejszym dokumencie, stanowiła indykatywna lista przedsięwzięć zgłoszonych przez organy administracji publicznej, poddana wstępnej ocenie na etapie tworzenia PZIP oraz PO PC.

Priorytetowe obszary do realizacji e-usług, wyodrębniono po dokonaniu weryfikacji zgłoszonych przedsięwzięć pod względem ich zgodności z celami PZIP, stopniem przygotowania do realizacji oraz poprawności założeń projektowych. Realizacja wyselekcjonowanych na tym etapie projektów, zapewniających dostęp do większości e-usług publicznych rekomendowanych przez PZIP oraz przedsięwzięć ponadsektorowych, wymagać będzie nakładów finansowych w wysokości około 5 mld zł, w tym 80% na budowę systemów dostarczających e-usługi dla obywateli i przedsiębiorców, a pozostałe 20% tej kwoty przeznaczone zostanie na sfinansowanie niezbędnego uzupełnienia szeroko rozumianej infrastruktury teleinformatycznej.

Szacując środki potrzebne na realizację usług w perspektywie roku 2020, trzeba mieć także na uwadze, że zgłoszone projekty nie zagospodarują wszystkich rekomendowanych e-usług publicznych wskazanych w PZIP. Ponadto na tym etapie zaawansowania prac, trudno jest precyzyjnie określić wielkość przedsięwzięć ponadsektorowych, mających bezpośredni lub pośredni wpływ na osiągnięcie zakładanego poziomu informatyzacji usług publicznych w kluczowych obszarach oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu koordynacji i współpracy ponadresortowej. Dotyczy to w szczególności zapewnienia bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, horyzontalnego uporządkowania rejestrów publicznych (w tym rejestrów referencyjnych) oraz optymalizacji inwestycji w infrastrukturę publiczną związaną z technologiami przetwarzania i przechowywania danych poprzez wykorzystanie modelu opartego na chmurze obliczeniowej. Po dokonaniu oszacowania na tym etapie wydatków niezbędnych do realizacji wyżej wskazanych przedsięwzięć ponadsektorowych ocenia się, że ich koszt może wynieść około 500 mln zł.

Pozostałe obszary ujęte w PZIP dotyczą budowy otwartego rządu oraz informatyzacji urzędów. Z uwagi na zróżnicowany stopień zaawansowania urzędów w procesie informatyzacji orientacyjnie przewiduje się, że nakłady w tym obszarze nie powinny przekroczyć 200 mln zł. Inwestycje na budowę otwartego rządu szacuje się na kwotę około 100 mln zł.

Źródła finansowania PZIP:

1. Środki publiczne (krajowe i unijne) w ramach 2 osi PO PC (1,1 – 1,25 mld euro).
2. Środki publiczne (krajowe i unijne) zaangażowane na poziomie regionalnym (szacunkowa kwota około 1,25 mld zł).

Środki przeznaczone na utrzymanie rezultatów projektów oraz dostosowywanie systemów informatycznych do zmian prawnych, technologicznych i organizacyjnych zachodzących w otoczeniu, powinny pochodzić z bieżących wydatków wszystkich zainteresowanych resortów w ramach corocznego budżetu. Różnica pomiędzy nakładami niezbędnymi na realizację PZIP a środkami przewidzianymi na realizację POPC oraz programów regionalnych pokryta będzie ze środków budżetów resortów i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

11. Podsumowanie

W niniejszym dokumencie przedstawiony został cel, jakim jest dostarczenie usług elektronicznych społeczeństwu, w tym przedsiębiorcom, aby ułatwić im funkcjonowanie we współczesnym świecie, zaoszczędzić ich czas i zapewnić komfort załatwiania spraw – z dowolnego miejsca i w dowolnym czasie. Usługi te zostaną wypracowane przez jednostki administracji państwowej odpowiedzialne za daną sferę działalności, wytworzone w systemach teleinformatycznych wspierających funkcjonowanie systemu informacyjnego państwa i udostępnione w sieci – internecie. Zakłada się, że system informacyjny będzie logiczny i spójny – stopniowo optymalizowany funkcjonalnie w wyniku wdrożenia zarządzania procesowego w kluczowych jednostkach administracji państwowej.

Osiągnięciu tak postawionego celu możliwe będzie jedynie w warunkach budowania harmonijnego postępu we wszystkich resortach i ścisłej ich współpracy w ramach określonych struktur organizacyjnych. Wyszczególnione zostały niezbędne warunki powodzenia programu informatyzacji w zakładanym kształcie: zapewnienie interoperacyjności, bezpieczeństwa, kompetencji, podstaw prawnych, odpowiedniego zastosowania nowoczesnej technologii oraz finansowania nie tylko budowy rozwiązań technicznych, ale także utrzymania przez cały okres eksploatacji.

Sprawne państwo, aby mogło efektywnie spełniać swoje funkcje, powinno zapewnić wysoką jakość usług administracji publicznej, która może być osiągnięta między innymi dzięki cyfryzacji. Budowanie i udostępnianie społeczeństwu e-usług przyczyniać się będzie do tworzenia spójnego i efektywnego systemu informacyjnego państwa, którego zbudowanie jest naszym celem.

Powyższy cel zostanie osiągnięty, jeśli zostaną stworzone ku temu odpowiednie warunki, jeśli zostaną dokonane odpowiednie zmiany w otoczeniu prawnym i proceduralnym, które inicjujemy i będziemy koordynować. Niezbędne są też zmiany w mentalności urzędników. I właśnie te idee – uproszczenia procedur, transformacji otoczenia prawnego z opartego na papierowym obiegu informacji do elektronicznego - przekładające się na konkretne ułatwienia dla obywateli i przedsiębiorców, wpisujące się również w proces zmian systemowych, związanych z wdrażaniem Europejskiej Agendy Cyfrowej i budowie jednolitego rynku cyfrowego - przyświecają temu programowi.

Wskazane mechanizmy i działania są konieczne dla rozwoju e-administracji i e-gospodarki. Stanowią one dowód zmian, jakie zachodzą w sposobie podejścia administracji do obywatela. Efektem zmian ma być zwiększenie liczby i jakości usług świadczonych drogą elektroniczną, a także ich dostępności dla zainteresowanych podmiotów, jak również przyspieszenie realizacji czynności w ramach prowadzonych postępowań, zaoszczędzenie czasu wcześniej poświęcanego na osobiste stawiennictwo w urzędzie oraz oszczędności finansowe dla obywatela, wynikające z załatwiania spraw drogą elektroniczną.

Realizacja PZIP pozwoli na zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój sektora usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną oraz poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej, a także wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce i poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw. Prowadzić będzie do zwiększenia satysfakcji obywateli i przedsiębiorców w zakresie jakości i szybkości kontaktów z administracją, a także wzrostu wiedzy i zaangażowania obywateli i przedsiębiorców w sprawy publiczne oraz tworzenie rozwiązań dla sfery publicznej.

Załącznik 1. Tabela 1 Etap przygotowania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa

Rok	2013 r.				2014 r.			
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
Zadania								
Zadanie 1 Przygotowanie pierwszej wersji PZIP								
Z 1.1 Przygotowanie wstępnej wersji PZIP								
Z 1.2 Konsultacje PZIP (międzyresortowe, społeczne, z przedstawicielami JST)								
Z 1.3 Zatwierdzenie PZIP przez właściwe komitety oraz przyjęcie uchwały RM								
Zadanie 2 Prace nad nowelizacją ustawy o informatyzacji								
Z 2.1 Opracowanie nowelizacji ustawy								
Z 2.2 Akceptacja projektu nowelizacji przez RM								
Z 2.3 Proces legislacyjny w parlamencie								
Z 2.4 Wejście nowelizacji w życie								
Zadanie 3 Przygotowanie PO Polska Cyfrowa								
Z 3.1 Opracowanie kolejnych wersji projektu PO Polska Cyfrowa z uwzględnieniem PZIP								
Z 3.2 Konsultacje społeczne propozycji PO Polska Cyfrowa								
Z 3.3 Zatwierdzenie PO Polska Cyfrowa przez RM								

Rok	2013 r.				2014 r.			
Kwartał	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
Zadania								
Zadanie 4 Przygotowanie uzupełnionej wersji PZIP								
Z 4.1 Aktualizacja i uzupełnienie PZIP zgodnie z ewentualną korektą w wyniku oficjalnej oceny KE pod kątem spełnienia warunku ex ante 2.1.								
Z 4.2 Weryfikacja propozycji projektów kluczowych z jednostek administracji rządowej i JST								
Z 4.3 Konsultacje PZIP z samorządami i jednostkami administracji rządowej								
Z 4.4 Przyjęcie PZIP przez Radę Ministrów								
Zadanie 5 Organizacja wdrożenia PZIP								
Z 5.1 Organizacja Biura Programu operacyjnie zarządzającego realizacją PZIP								
Z 5.2 Weryfikacja i uspoźnienie informacji o realizowanych i planowanych projektach informatycznych jednostek administracji (centralnej i samorządowej)								
Z 5.3 Uzupełnienie Linii Współpracy o zapisy dot. PZIP								
Z 5.4 Zatwierdzenie uzupełnionej Linii Współpracy								
Z 5.5 Działania promocyjne i informacyjne nt. PZIP								
Z 5.6 Nadzór nad wdrażaniem PZIP								

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 2. Tabela 2 Etap wdrażania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zadania								
Zadanie 1 I Etap wdrożenia PZIP								
Z 1.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w pierwszej wersji PZIP								
Z 1.2 Przegląd wyników wdrożenia								
Z 1.3 Ocena wyników wdrożenia I etapu w kontekście realizacji PO Polska Cyfrowa i RPO								
Z 1.4 Wprowadzenie korekt do zapisów PZIP								
Z 1.5 Przyjęcie przez RM modyfikacji PZIP								
Zadanie 2 II Etap wdrożenia PZIP								
Z 2.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w drugiej wersji PZIP								
Z 2.2 Przegląd wyników wdrożenia								
Z 2.3 Ocena wyników wdrożenia II etapu w kontekście realizacji PO Polska Cyfrowa i RPO								
Z 2.4 Wprowadzenie korekt do zapisów								
Z 2.5 Przyjęcie przez RM modyfikacji PZIP								
Zadanie 3 Zamykanie PZIP								
Z 4.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w trzeciej wersji PZIP								

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zadania								
Z 4.2 Zamykanie projektów PZIP								
Z 4.3 Przegląd ex-post wyników wdrożenia PZIP								
Z 4.4 Ocena wyników realizacji PZIP przez Radę Ministrów								

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 3. Przegląd wybranych, już dostępnych, usług e-administracji (na dzień 31.09.2013r.)

W każdym z obszarów działalności państwa zostały zbudowane usługi elektroniczne. Stopień ich złożoności jest bardzo zróżnicowany, odpowiednio do obsługiwanych procesów. Fakt ich udostępnienia przez administrację świadczy o dokonaniu rozpoznania przez odpowiedzialne jednostki administracji państwowej i jest odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczne. Dokonując przeglądu kluczowych usług e-administracji, należy wyszczególnić szereg już dostępnych w czasie rzeczywistym. Obszerniejsze wyszczególnienie zostało zawarte w Strategii Sprawne Państwo oraz Raporcie „Państwo 2.0”.

1. Sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie:

- **Potwierdzanie tożsamości obywateli w elektronicznych kontaktach z administracją** – bezpłatny profil zaufany ePUAP - spełnia funkcje podobne do oferowanych komercyjnych podpisów elektronicznych. Posługując się nazwą użytkownika (login), hasłem oraz adresem poczty elektronicznej, można załatwiać wiele spraw administracyjnych za pośrednictwem internetu (np. wnoszenie pism, wniosków i zapytań) zarówno oferowanych na poziomie centralnym, jak i lokalnym. Większość województw zbudowała regionalne platformy usług. Na platformach tych szczególnie tam, gdzie prężnie działają lokalne władze samorządowe, dostępne są liczne usługi elektroniczne. Usługi te są dostępne lokalnie, chociaż dostęp do nich jest w wielu przypadkach możliwy po uwierzytelnieniu się za pomocą profilu zaufanego;
- „odmiejscowienie” obsługi obywatela w zakresie dotyczącym składania wniosku i wydawania dokumentu paszportowego;
- usługa elektronicznego sprawdzania statusu realizacji złożonego przez obywatela wniosku paszportowego;
- usługa elektronicznej weryfikacji dokumentu: prawo jazdy, dowód rejestracyjny;
- poprzez **platformę regionalną** (np. Wrota Podlasia czy Wrota Małopolski) na poziomie samorządowym dostępne usługi np. Elektroniczna Skrzynka Podawcza; składanie tzw. „pism ogólnych” (skarg i wniosków); obsługa spraw obywatelskich i dotyczących ewidencji ludności; ewidencja kierowców i pojazdów; składanie wniosków o pozwolenie na budowę, obsługa kultury i turystyki; obsługa organizacji imprez.

1. Rynek pracy, w szczególności utrata i poszukiwanie pracy:

- a) **rejestracja bezrobotnych i osób poszukujących pracy** (za pośrednictwem zintegrowanego systemu informatycznego Urzędów Pracy SYRIUSZ std);
- b) **usługa wyszukiwania standardów kwalifikacji zawodowych, modułowych programów szkoleń zawodowych oraz informacji o zawodach udostępniana w internecie.**

2. Ochrona zdrowia:

- **możliwość elektronicznego sprawdzenia prawa pacjentów do świadczeń opieki zdrowotnej** – w recepcji szpitala czy przychodni (dzięki systemowi eWUŚ – elektronicznej Weryfikacji Uprawnień Świadczeniobiorców), uporządkowanie systemu potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej i poprawa wymiany informacji między NFZ a rejestrami ZUS i KRUS, odciążenie pacjentów (zwolnienie z obowiązku noszenia dokumentów papierowych – wystarczy numer PESEL po okazaniu przez pacjenta dokumentu tożsamości) i lekarzy (oprócz prostej metody obsługi pacjentów uzyskanie gwarancji zapłaty za świadczenie udzielone pacjentowi, którego prawo zostało potwierdzone elektronicznie. Ryzyko ponoszenia kosztów świadczeń udzielonych osobie nieubezpieczonej ponosi NFZ, a nie świadczeniodawca);
- **udostępnianie przedsiębiorcom w czasie rzeczywistym usług i zasobów cyfrowych** rejestrów medycznych, elektroniczna rejestracja i aktualizacja danych rejestrowych, pobieranie wypisów i zaświadczeń drogą elektroniczną przez firmy i instytucje publiczne, dwustronna wymiana dokumentów elektronicznych pomiędzy przedsiębiorcami i organami rejestrowymi w obszarze rejestrów podmiotowych, możliwość śledzenia stanu realizacji wniosków, automatyczne potwierdzanie odbioru dokumentu;
- **udostępniania on-line usług rejestru zakładów opieki zdrowotnej – e-RZOZ** (obecnie Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą), który umożliwia tworzenie wniosków o wpis podmiotu do rejestru, tworzenie wniosków o wpis zmian w rejestrze, tworzenie wniosków o wykreślenie podmiotu z rejestru, wysyłanie drogą elektroniczną podpisanego wniosku elektronicznego, pobieranie zaświadczeń, przechowywanie i późniejszy dostęp do wniosków roboczych oraz wniosków podpisanych i wysłanych drogą elektroniczną.

3. Wymiar sprawiedliwości i sądownictwo:

- **dostęp do Krajowego Rejestru Sądowego** na terenie całego kraju (np. wyszukiwanie zarejestrowanych podmiotów, składanie wniosków o rejestrację, wydanie odpisów, zaświadczeń, informacji, kopii dokumentów);
- **dostęp do informacji z Monitora Sądowego i Gospodarczego;**
- przekazywanie informacji z **Krajowego Rejestru Karnego do Krajowego Rejestru Sądowego** - zwalniającego obywatela z obowiązku dostarczania zaświadczenia o niekaralności – Krajowy Rejestr Karny jest dostępny dla urzędników (*usługa dostępna od 15 stycznia 2013 r.*);
- **wgląd do Ksiąg Wieczystych** – dzięki zastąpieniu rejestrów papierowych elektronicznymi zapisami w systemie teleinformatycznym, obywatele otrzymali wgląd do ksiąg wieczystych bez konieczności wizyty w sądzie;
- usługa **Elektronicznego Postępowania Upominawczego (e-sąd)**, jako odrębne postępowanie, mające charakter wezwania do zapłaty w sprawach nieskomplikowanych i niewymagających przeprowadzenia postępowania dowodowego. Akta danej sprawy prowadzone są w systemie teleinformatycznym e-sądu;
- **Portal Informacyjny** - udostępnianie wiedzy na temat działalności polskiego wymiaru sprawiedliwości i wydawanych orzeczeń sądów powszechnych;
- **portale publikacji orzeczeń sądów powszechnych (Portale Orzeczeń)** ułatwią i przyspieszą dostęp uprawnionym podmiotom do informacji w sprawach toczących się przed sądami oraz

wszystkim zainteresowanych udostępnią informacje na temat wydawanych wyroków w danym sądzie (*usługa w przygotowywaniu, planowane do wdrożenia na koniec 2014 r.*).

4. Bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe:

- o obsługa wywołań na numer 112 (wraz z lokalizacją miejsca zgłoszenia) oraz udostępnienie infrastruktury do komunikacji pomiędzy służbami odpowiedzialnymi za ratownictwo i bezpieczeństwo publiczne (do systemu dołączane są kolejne centra powiadamiania ratunkowego).

5. Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zamówienia publiczne:

- o **rejestracja i dokonywanie zmian dot. działalności gospodarczej osób fizycznych poprzez portal CEIDG w ciągu 15-30 min.** (np. możliwość założenia, zmodyfikowania, zawieszenia, wznowienia oraz zakończenia działalności gospodarczej);
- o **rejestracja spółki z o.o. w KRS w ciągu 1 dnia roboczego (s24)** na podstawie elektronicznie składanego wniosku wraz z dokumentem umowy spółki wypełnionym zgodnie z ustawowym wzorcem;
- o **obsługa składanych wniosków do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON:** np. nadanie numeru REGON; elektroniczna obsługa wydawania zaświadczeń; wpis o zmianę, likwidację jednostki, zawieszenie, wznowienie;
- o **obsługa sprawozdawczości statystycznej** związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym komunikacja z klientem Głównego Urzędu Statystycznego drogą elektroniczną;
- o obsługa spraw związanych z gospodarką i przedsiębiorczością na poziomie samorządowym poprzez **platformę regionalną** (np. Wrota Podlasia czy Wrota Małopolski);
- o **usługi aukcji i licytacji elektronicznych** zgodnie z Prawem Zamówień Publicznych;
- o **obsługa komunikacji z Krajową Izbą Odwoławczą poprzez skrzynkę podawczą** - sprawy odwoławcze (zamówienia publiczne).

6. Prowadzenie działalności rolniczej:

- o składanie przez rolników wniosków o dopłaty;
- o dostęp do: wyników badań dotyczących rolnictwa, wyników notowań cen artykułów rolno-spożywczych oraz informacji na temat prawidłowego sprawowania obrotu, handlu, przetwarzania, transportowania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego;
- o dostęp do interaktywnych materiałów szkoleniowych z różnych dziedzin w systemie e-learningu;
- o obsługa spraw dotyczących rolnictwa i leśnictwa na poziomie samorządowym poprzez **platformę regionalną** (np. Wrota Podlasia czy Wrota Małopolski).

7. Rozliczanie podatków i obsługa celna:

- a) **Rozliczanie należności podatkowych względem państwa:**

- **rozliczenie podatku od osób fizycznych** poprzez e-Deklaracje - udogodnienie dla milionów podatników rozliczających się dorocznie w ramach PIT (powszechna dostępność e-formularzy, przyjazna dla użytkownika metoda identyfikacji i autoryzacji);
- **rozliczenie podatku od osób prawnych** poprzez e-Deklaracje – udogodnienie dla przedsiębiorców składających prawnie wymagane deklaracje w trakcie całego roku podatkowego (np. przyjmowanie drogą elektroniczną deklaracji i podań; wysyłanie przez administrację podatkową potwierdzeń o złożonych deklaracjach; dostęp podatnika do elektronicznej informacji o złożonych przez siebie deklaracjach; obsługa spraw na drodze elektronicznej, dwustronna komunikacja elektroniczna z podatnikiem; udostępnienie ogólnej i dedykowanej informacji podatkowej na portalu podatkowym).

b) Obsługa podatku akcyzowego oraz obsługa celna:

- **umożliwienie przedsiębiorcom dokonania i rozliczenia drogą elektroniczną większości operacji związanych z obrotem towarowym z zagranicą, w tranzycie i obrocie towarami akcyzowymi (e-Cło)**, w tym usprawnienie i uproszczenie formalności, naliczanie i obsługa poboru należności celnych i podatkowych w obrocie z zagranicą, rejestracja podmiotów gospodarczych dokonujących obrotu towarowego na obszarze UE; nadawanie tym podmiotom i utrzymywanie unikalnego numeru identyfikacyjnego EORI; udostępnianie na potrzeby operacyjnych systemów celnych danych nt. każdego podmiotu; obsługa deklaracji przywózowej i wywózowej w procedurze uproszczonej; obsługa zgłoszenia wywózowego; dostarczanie w formacie XML aktualnej taryfy celnej dla przedsiębiorców; informacja o aktualnej taryfie celnej; obsługa dokumentu ADT - przemieszczania wyrobów akcyzowych w procedurze zawieszonoego poboru akcyzy;
- w pełni zelektronizowana obsługa obrotu towarowego w tranzycie, gdzie ze względu na długość zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej Polska obsługuje znaczną część przemieszczającego się przez nią strumienia towarów przy zastosowaniu tej procedury celnej (przykład usługi transgranicznej).

8. Zabezpieczenie społeczne (ubezpieczenia i świadczenia):

- **usługi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** oferowane w postaci elektronicznej, dystrybuowane różnymi kanałami dostępowymi dla osób prywatnych lub przedsiębiorców: np. składanie wniosków i dokumentów oraz zadawanie pytań poprzez internet, jak również zapewnienie klientom dostępu do danych zapisanych na ich indywidualnych kontach w ZUS w tym możliwość wglądu do stanu składek emerytalnych przekazanych przez płatnika;
- **udostępnienie przez ZUS tzw. urzędomatów** - infrastruktury ułatwiającej obywatelom dostęp do Platformy Usług Publicznych - dedykowanej głównie klientom nieposiadającym komputera z łączem internetowym, umożliwiającej dostęp do usług oferowanych przez portal informacyjny za pośrednictwem wielofunkcyjnych samoobsługowych urzędzeń informacyjnych;
- obsługa wniosków składanych przez beneficjentów świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego (dzięki systemowi @ Empatia – usługa w trakcie realizacji);
- usługa elektronicznej rejestracji ośrodków oraz organizatorów turnusów rehabilitacyjnych (w ramach systemu Emp@tia - system w trakcie budowy);

- o obsługa wniosków składanych przez beneficjentów pomocy społecznej (dzięki systemowi Emp@tia – usługa w trakcie realizacji).

9. Udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego:

a) Prezentacja i udostępnianie danych przestrzennych oraz usług krajowej infrastruktury informacji przestrzennej:

- o usługa przeglądania, wyszukiwania i pobierania (również w standardzie INSPIRE) – danych pochodzących z rejestru osnów, Państwowego Rejestru Granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju wraz z adresami i ich lokalizacją przestrzenną, Bazy Danych Obiektów Topograficznych i Ogólnogeograficznych, Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych, ortofotomapy, numerycznego modelu terenu i pokrycia terenu przy użyciu narzędzi Geoportal.gov.pl – np. udostępnienie danych na temat konkretnych budynków czy działek (uzbrojenie, położenie względem dróg i cieków wodnych, obszarów chronionych czy zagrożonych powodzią, itp.);
- o usługa zamawiania i sprzedaży danych z zasobu PZGiK;
- o usługa komunikacji elektronicznej wykonawcy robót geodezyjnych z ośrodkiem dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- o dostęp do środowiska analitycznego bazującego na systemach i danych Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego oraz danych i usługach infrastruktury informacji przestrzennej z wykorzystaniem modułu analitycznego Uniwersalnego Modułu Mapowego.

b) Prezentacja i udostępnianie danych statystycznych i danych rejestrowych:

- o usługi w zakresie statystyki Systemu Informacyjnego Statystyki Publicznej realizowanego przez GUS:
 - udostępnienie danych katalogu jednostek terytorialnych kraju (TERC), miejscowości (SIMC) i ulic (ULIC) w postaci plików XML;
 - udostępnianie danych z rejestru urzędowego REGON;
 - Portal Informacyjny GUS (PI GUS) - kanał udostępniania wynikowych informacji statystycznych w postaci plików i stron HTML;
 - dostęp do Baz Danych o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz stanie środowiska dla województw, powiatów oraz gmin;
 - Portal Geostatystyczny - udostępnienie wyników spisów powszechnych w przestrzeni z wykorzystaniem różnych metod prezentacji kartograficznej;
 - udostępnienie systemu edukacyjnego do popularyzacji i dostarczeniu wiedzy z zakresu funkcjonowania statystyki publicznej, informacji o zjawiskach i procesach objętych badaniami statystycznymi, oraz wspierającego edukację statystyczną.

c) Nauka i szkolnictwo wyższe:

- o świadczenie usługi zdalnej sprawozdawczości, raportowania i kontroli przez podmioty szkolnictwa wyższego, bez konieczności użycia zaawansowanych narzędzi informatycznych i opcjonalną możliwością powiązania z wewnętrznymi systemami uczelni;
- o częściowa obsługa elektroniczna procesu ubiegania się o finansowanie nauki, tj. m.in. bez możliwości zdalnej sprawozdawczości i rozliczania dofinansowania ani korzystania z zaawansowanych narzędzi informatycznych, czy powiązania z innymi systemami.

Załącznik 4. Przykładowe przedsięwzięcia przewidujące ponadresortowy model współpracy

l.p	Nazwa projektu	Oferowane usługi	Powiązania międzyresortowe projektu	Korzyści
1	Elektroniczne Biuro Podawcze (E.B.P.) - MS	<p>1. Umożliwienie korzystania z zalet komunikacji elektronicznej pomiędzy stronami wszystkich cywilnych postępowań sądowych, przy zachowaniu zasad ogólnych procedury cywilnej, niezależnie od tego, czy w tych postępowaniach przewidziano drogę elektroniczną w rozumieniu obowiązujących obecnie przepisów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ePUAP; • profil zaufany; • CEIDG; • PESEL; • REGON; • Zintegrowany System Informacji o Nieruchomościach; • Krajowy Rejestr Sądowy; • Centralna Baza Danych Ksiąg Wieczystych; • rejestr zastawów; • bazy zawodowych pełnomocników prowadzone przez korporacje prawnicze; • Elektroniczne postępowanie upominawcze, portale orzeczeń, portale dostępne sądów powszechnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Umożliwienie obywatelom korzystającym z komunikacji elektronicznej dostępu do wymiaru sprawiedliwości.
2	Informatyzacja Zamówień Publicznych w Polsce – Budowa Centralnego Systemu Informatycznego eZamówień (CSI eZamówienia) - UZP	<p>1. Tworzenie przez zamawiających pełnej dokumentacji postępowań i jej udostępnienie wykonawcom drogą elektroniczną;</p> <p>2. Składanie przez wykonawców wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz z wszystkimi dokumentami elektronicznymi niezbędnymi do potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ePUAP – w zakresie autoryzacji i uwierzytelnienia i systemu płatności; <p>powiązania bezpośrednio lub pośrednio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CEIDG - w zakresie pozyskiwania informacji dot. wpisu do ewidencji; • KRS - w zakresie pozyskiwania informacji dot. reprezentacji i statusu 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie przejrzystości wydatkowania środków publicznych; – Oszczędność w wydatkowaniu środków publicznych; – Szybszy dostęp obywateli do rezultatów udzielonych zamówień dzięki poprawie efektywności procesów udzielania zamówień

		<p>3. Składanie przez wykonawców ofert wraz z dokumentami elektronicznymi niezbędnymi do potwierdzenia spełnienia przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań zamawiającego wraz z jednoczesnym zabezpieczeniem przed nieuprawnionym ich otwarciem przed upływem wyznaczonego w postępowaniu terminu składania ofert;</p> <p>4. Bezpieczna komunikacja pomiędzy zamawiającym, a wykonawcami, zapewniająca weryfikację tożsamości nadawcy oraz pochodzenia od niego przesyłanych treści;</p> <p>5. Automatyczna ocena wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz ofert;</p> <p>6. Automatyczne, bieżące i przejrzyste dokumentowanie przebiegu postępowania, zapewniające możliwość odtworzenia czynności w postępowaniu podejmowanych przez zamawiającego i wykonawców.</p>	<p>podmiotu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • KRK - w zakresie pozyskiwania informacji dot. niekaralności; • NIP i REGON - w zakresie pozyskiwania informacji dot. NIP i REGON; • PRG – w zakresie danych adresowych oraz granic jednostek podziałów terytorialnych kraju; • ZUS - w zakresie pozyskiwania informacji dot. statusu ubezpieczonego; • PESEL2 - w zakresie pozyskiwania informacji dot. danych personalnych; • Platformy Aukcji i Licytacji Elektronicznych prowadzone przez Urząd Zamówień Publicznych w zakresie dot. udzielenia zamówień publicznych w jednym z tych trybów; • System Biuletynu Zamówień Publicznych w zakresie dot. publikacji ogłoszeń; • Strony Biuletynu Informacji Publicznej Zamawiających w zakresie 	<p>publicznych.</p>
--	--	--	--	---------------------

			<p>dot. pozyskiwania informacji o zamówieniu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dziennik Urzędowy Unii Europejskich w zakresie dotyczącym publikacji ogłoszeń. 	
3.	Platforma e-fakturowania dla sfery finansów publicznych - MG	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formularze pozwalające na wystawienie przez małych i średnich przedsiębiorców faktur elektronicznych dla wszystkich podmiotów realizujących zamówienia publiczne zgodnych ze standardami unijnymi; 2. Interfejs dla innych systemów teleinformatycznych (API), zgodne ze standardami interoperacyjności pozwalający na przesłanie przez przedsiębiorcę i odebranie przez podmiot realizujący zamówienia publiczne e-faktury; 3. Możliwość weryfikacji prawidłowości e-faktury; 4. Repozytorium informacji w zakresie elektronicznego fakturowania; 5. Powiązanie z dostępnymi bazami i katalogami kontaktowymi sfery finansów publicznych (w celu ułatwienia wyboru odbiorcy faktury); 6. Wymiana faktur elektronicznych z podobnymi systemami innych Państw Członkowskich i organów Unii Europejskiej; 7. Wymiana informacji i statystyk z krajowymi systemami teleinformatycznymi władz publicznych (m.in. skarbowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Powiązanie z systemami teleinformatycznymi wszystkich podmiotów realizujących zamówienia publiczne; • Wymiana informacji i statystyk z krajowymi systemami teleinformatycznymi władz publicznych (m.in. skarbowych, celnych i statystycznych, UZP). 	<ul style="list-style-type: none"> – Implementacja celu Aktu o jednolitym rynku 2; – Długofalowe oszczędności kosztów po stronie przedsiębiorców i podmiotów realizujących zamówienia publiczne; – Zwiększenie dostępności przejrzystości informacji w zakresie wykonania budżetu państwa, danych skarbowych, celnych i statystycznych itp.

		celnych i statystycznych, UZP).		
4	EPK – Pojedynczy Punkt Kontaktowy z DU. Portal Doing Business. Elektronizacja zdarzeń życiowych i procesów związanych z DG - MG	<p>1. Usługa informacyjna dla użytkowników z Polski i innych Państw Członkowskich UE w zakresie działalności gospodarczej, praw i obowiązków pracowników i pracodawców, spraw związanych z uznawaniem kwalifikacji w ramach zawodów regulowanych oraz zagadnień konsumenckich</p> <p>2. Usługa realizacji procedur i wymiany informacji (workflow) związanych z działalnością gospodarczą z systemami teleinformatycznymi elektronicznej administracji w kraju (w szczególności z ePUAP i systemami do obsługi osób prawnych), innych Państw Członkowskich i organów Unii Europejskiej;</p> <p>3. Usługa wsparcia dla użytkowników portalu (HelpDesk) co najmniej w dwóch językach polskim i angielskim;</p> <p>4. Dostępność informacji i formularzy co najmniej w dwóch językach – polskim i angielskim;</p> <p>5. Wsparcie dla obsługi elektronicznej interesantów za pomocą sieci infokiosków i punktów instytucji zewnętrznych;</p> <p>6. Usługa płatności elektronicznych – przelewy i karty płatnicze (w zależności od funkcji oferowanych przez platformę ePUAP);</p> <p>7. Usługa obsługi podpisów elektronicznych i innych systemów identyfikacji, autoryzacji, podpisu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powiązanie ze wszelkimi niezbędnymi systemami teleinformatycznymi organów właściwych (władz publicznych i innych instytucji), zgodnie z zakresem działania punktu kontaktowego • Powiązanie z systemami teleinformatycznymi organów innych Państw Członkowskich i Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – Umożliwienie użytkownikom uzyskania informacji, wsparcia i realizacji procedur w jednym miejscu w modelu „one stop shop” wspartym przez kreatory i systemy ekspertowe – Umożliwienie administracji dostępu do informacji zarządczej w zakresie statystyk realizacji procedur, ich analiz i modelowania – Uproszczenie i elektronizacja procedur administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą – Łatwiejszy dostęp do aktualnych informacji dotyczących przepisów prawa i sposobu realizacji procedur administracyjnych związanych z działalnością gospodarczą – Poprawa działania organów administracji i zmniejszenie obciążeń biurokratycznych dla przedsiębiorców – Poprawa jakości obowiązującego (dzięki uproszczeniom) i stanowionego

		<p>elektronicznego oraz sfederowanej tożsamości (w zależności od funkcji oferowanych przez platformę ePUAP);</p> <p>8. Uporządkowanie opisów i realizacji usług według sytuacji/spraw życiowych według cyklu życia przedsiębiorstwa;</p> <p>9. Wsparcie realizacji usług przez kreatory i system ekspertowy ułatwiających i przyspieszających wygenerowanie dokumentu elektronicznego;</p> <p>10. Zintegrowany system statystyk, raportów i analiz pozwalający śledzić wykonywanie procedur w poszczególnych właściwych organach dla celów reengineeringu (uproszczenia) procesów i procedur;</p> <p>11. Narzędzia do modelowania procedur i procesów administracyjnych w notacji BPMN z wraz z możliwością konwersji warstwy wykonywalnej silnika procesowego;</p> <p>12. Realizacja usługi możliwości umówienia się przez przedsiębiorców do urzędu we własnej sprawie;</p> <p>13. Stale aktualizowane informacje podane prostym i zrozumiałym językiem;</p> <p>14. Analiza i propozycje standaryzacji oraz uproszczeń procedur administracyjnych w zakresie działalności gospodarczej .</p>		<p>prawa</p>
5	<p>Budowa Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach – Faza II (ZSIN -) - GUGiK</p>	<p>1. Umożliwienie notariuszom przekazywania do ZSIN wyciągów z aktów notarialnych w postaci standardowych plików elektronicznych, umożliwiających automatyzację procesu aktualizacji baz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • NKW; • PESEL (poprzez PESEL-Net); • TERYT; • REGON; 	<p>– Oszczędność czasu beneficjentów (osób fizycznych, przedsiębiorców, jednostek administracji publicznej) związana z możliwością</p>

		<p>danych systemów EGiB i NKW;</p> <p>2. Udostępnianie podmiotom, tj. notariusze, komornicy, banki, informacji o nieruchomościach pochodzących z systemów zintegrowanych w ramach ZSIN;</p> <p>3. Umożliwienie dokonywania transakcji kupna-sprzedaży nieruchomości poprzez synchronizację modeli danych pomiędzy EGiB i NKW, a także standaryzację struktury aktu notarialnego w postaci elektronicznej;</p> <p>4. Generowanie i przekazywanie zawiadomień o zmianach danych EGiB w postaci dokumentów elektronicznych do: sądów prowadzących księgi wieczyste, organów podatkowych oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa;</p> <p>5. Generowanie zawiadomień o nowych wpisach w księgach wieczystych (KW) oraz przekazywanie tych zawiadomień w postaci dokumentów elektronicznych do EGiB;</p> <p>6. Dokonywanie przez sądy prowadzące KW sprawdzeń poprawności danych zawartych we wnioskach o wpis do KW z</p>	<ul style="list-style-type: none"> • KSEP; • PRG (realizowany w ramach projektu TERYT2); • ePUAP, • EPN; • Geoportal. 	<p>załatwienia spraw urzędowych przez internet;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szybki, uproszczony dostęp obywatela i przedsiębiorcy do aktualnej i wiarygodnej informacji o nieruchomościach (usprawnienie procesów decyzyjnych i inwestycyjnych); – Podniesienie jakości usług świadczonych przez administrację publiczną poprzez bezpośredni dostęp do zaktualizowanej informacji o nieruchomościach; – Poprawa konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój sektora usług publicznych świadczonych online oraz poprawa dostępu do baz danych rejestrów publicznych; – Usprawnienie procesów decyzyjnych przedsiębiorców dzięki możliwości uzyskania pełnej informacji o nieruchomościach;
--	--	--	--	--

		<p>danymi EGiB;</p> <p>7. Udostępnianie organom administracji publicznej zintegrowanych zbiorów danych EGiB, niezbędnych do realizacji ich ustawowych zadań publicznych, dotyczących w szczególności badań statystycznych, spisów powszechnych, prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON), prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT), planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, środowiska, ewidencji podatkowej nieruchomości, kontroli państwowej, zwalczania korupcji, bezpieczeństwa wewnętrznego;</p> <p>8. Generowanie i przekazywanie zawiadomień o zmianach dokonanych w bazie danych PESEL do EGiB;</p> <p>9. Udostępnianie danych REGON i TERYT na potrzeby EGiB;</p> <p>10. Usługi, o których mowa w art. 9 ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej, dotyczące zbiorów INSPIRE dotyczących tematów: działka ewidencyjna oraz budynki. Poziom</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Oszczędność (czas, koszty) dla przedsiębiorców korzystających z usług geodezyjnych i kartograficznych; – Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce (dostęp, interoperacyjność, bezpieczeństwo); – Poprawa oferty firm świadczących usługi oparte o publiczną informację przestrzenną; – Oszczędność czasu i obniżenie kosztów po stronie przedsiębiorców wykorzystujących dane katastralne; – Wspieranie lepszego rozwoju i wykorzystania potencjału Polski, w tym łatwiejszej lokalizacji inwestycji, uaktywnienia rezerw terenowych, ułatwienia inwestorom dostępu do infrastruktury oraz zapewnienie możliwości stworzenia spójnego
--	--	--	---

		dojrzałości e-usług: 2-4.		<p>systemu ofert, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw;</p> <p>– Uzyskanie efektu cyfrowej synergii projektów modernizujących administrację, poprzez m.in. integrację rejestrów publicznych w ramach budowanego ZSIN, który zapewni w przyszłości kompatybilność i interoperacyjność rejestrów publicznych włączonych do ZSIN.</p>
6	Wzmocnienie systemu informacyjnego państwa poprzez unowocześnienie procesu produkcji i udostępniania danych statystycznych - GUS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostęp do systemu statystyki publicznej w zakresie udostępniania informacji i analiz statystycznych o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju; 2. Dostęp do systemu udostępniania informacji umożliwiającego samodzielne analizy danych w tym analizy przestrzenne; 3. Dostęp do gotowych produktów i metadanych z nimi powiązanych wytworzonych w ramach Spisów Powszechnych; 4. Automatyczne zasilanie systemów 	<p>Przewiduje się, że środowisko informatyczne projektu będzie korzystało m.in. ze składników:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ePUAP w zakresie zasobów i usług elektronicznych; • Informatycznego Systemu Spisowego; • Systemu Informatycznego Statystyki Publicznej. <p>Projekt będzie współpracował w szczególności z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ePUAP w zakresie 	<p>– Ułatwienie dostępu do wysokiej jakości informacji statystycznych poprzez zastosowanie nowatorskich metod produkcji statystycznej;</p> <p>– Umożliwienie prowadzenia samodzielnych analiz, w tym analiz przestrzennych przy użyciu udostępnionych narzędzi;</p> <p>– Dostęp do wiedzy w zakresie wykorzystania informacji statystycznych. Poprawa rozumienia zjawisk badanych</p>

		<p>informacyjnych;</p> <p>5. Dostęp do systemu edukacyjnego prezentującego wiedzę dotyczącą procesów produkcji statystycznej oraz możliwości wykorzystywania danych i metadanych, jak również wykonywania analiz statystycznych.</p>	<p>wykorzystania zasobów repozytorium interoperacyjności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ePUAP w zakresie świadczenia e-usług; • Systemami informacyjnymi administracji publicznej w zakresie wykorzystania zasobów danych i standardów informacyjnych; • Systemami Eurostat, ONZ, OECD w zakresie wykorzystania zasobów danych i standardów informacyjnych; • System Zarządzania i Monitorowania GUS, System Certyfikacji i Kontroli Dostępu GUS zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa, kontroli dostępu i monitoringu usług; • Informatycznego systemu spisowego zbudowanego na potrzeby Narodowego Spisu Powszechnego 2011 i Powszechnego Spisu Rolnego 2011. 	<p>przez statystykę;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wzmocnienie pozycji obywatela jako świadomego uczestnika życia społeczno-gospodarczego; – Możliwość dokonywania własnych analiz dostosowanych do potrzeb danego przedsiębiorstwa, w tym na potrzeby wniosków o dofinansowanie realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej; – Obniżenie kosztów przedsiębiorców w zakresie pozyskiwania wynikowych informacji statystycznych; – Wynikowe informacje statystyczne dostępne o czasie i dostosowane do potrzeb przedsiębiorców; – Dostęp do wskaźników związanych z realizacją programów rozwojowych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej; – Możliwość śledzenia kondycji
--	--	--	--	---

				<p>Państwa oraz sektora działalności danego przedsiębiorcy na podstawie prezentowanych danych makroekonomicznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie obciążenia dostawców danych (obywatele, przedsiębiorcy i administracja publiczna); – Automatyzacja zasilania danymi statystycznymi systemów informacyjnych administracji publicznej; – Zmniejszenie kosztów ponoszonych przez administrację w zakresie pozyskania danych statystycznych; – Dostęp do wiedzy o publicznych zasobach systemów informacyjnych administracji publicznej oraz innych instytucji.
7	Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców (CEPiK 2.0) - MSW	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usługi dotyczące zgodności pojazdu z dokumentami; 2. Usługi udostępniania statystyk na potrzeby badań i prognoz rynkowych; 	<p>Wzajemne relacje z ww. systemami oraz przepływ danych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PESEL2 – pobranie danych ewidencyjnych PESEL; 	<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość potwierdzenia poprawności przedstawionych w procesie np. sprzedaży dokumentów;

		<p>3. Usługi dla Stacji Kontroli Pojazdów;</p> <p>4. Usługi optymalizacji danych z ewidencji;</p> <p>5. Usługi optymalizacji Systemu;</p> <p>6. Usługi udostępnienia danych technicznych pojazdu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ePUAP (MAiC) - korzysta z profilu zaufanego ePUAP, udostępnia usługi dostępu do danych ewidencji; • KSIP – zasilanie CEPiK w zakresie naruszeń, udostępnienie danych z CEPiK; • Zintegrowane z SI CEPiK systemy wewnętrzne (w uprawnionych podmiotach: Straż Graniczna, Prokuratura Generalna, Ministerstwo Sprawiedliwości, Ministerstwo Finansów, ABW, CBA) - udostępnienie danych z CEPiK, dodatkowo MS i PG zasilanie CEPiK w zakresie naruszeń; • Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym udostępnienie danych z CEPiK, zasilanie CEPiK w zakresie naruszeń – zmiana w zakresie naruszeń z postaci papierowej na elektroniczną. <p>Międzynarodowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • EUCARIS – zapewnienie dostępu do danych zgromadzonych w CEPiK dla uprawnionych organów Państw Członkowskich UE oraz umożliwienie uprawnionym organom 	<ul style="list-style-type: none"> – Obniżenie kosztów eksploatacji Systemu, usprawnienie procesu bez konieczności angażowania tak dużych zasobów ludzkich, usprawnienie pracy jednostek administracji korzystających z danych; – Możliwość oceny technicznego stanu pojazdu na podstawie jego technicznej historii eliminacja nieuczciwych praktyk psujących rynek stacji kontroli pojazdów, poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez zapewnienie narzędzi dla realizacji nadzoru jakości badań oraz narzędzi wykrywania wad stanu technicznego (udostępnienie informacji o badaniu negatywnym, stan licznika, badanie techniczne dostępne dla Policjanta, wykrywanie pojazdów nie posiadających ważnych badań technicznych), rozwój przedsiębiorczości, usprawnienie pracy stacji
--	--	---	--	---

			<p>krajowym dostępu do danych gromadzonych w centralnych rejestrach pojazdów i kierowców Państw Członkowskich – na zasadach i w zakresie wskazanym w aktach prawnych UE. Integracja CEPiK z systemem EUCARIS oraz dostęp do poszczególnych usług tego systemu (m.in. RESPER, CBE) zapewnia wymianę danych o pojazdach, ich właścicielach oraz kierowcach i uprawnieniach do kierowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • SISII – wymiana danych z Systemem Informacyjnym Schengen m.in. o utracie/odnalezieniu, kradzieży, przywłaszczeniu dowodów i tablic rejestracyjnych, dotyczące pojazdów silnikowych o pojemności silnika przekraczającej 50cm³, przyczep i naczep o masie własnej przekraczającej 750 kg, przyczep turystycznych 	<p>poprzez możliwość pobrania danych technicznych z ewidencji, weryfikacja – kompletność danych w ewidencji dotyczących badań technicznych, skuteczne przesyłanie informacji przez 100% stacje kontroli pojazdów;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Stworzenie nowego standardu usług dostępnych w ramach zadań realizowanych przez administrację, obniżenie kosztów utrzymania Systemu, zapewnienie warunków finansowych, technicznych i organizacyjnych do dla dalszego rozwoju Systemu, eliminacja problemów z dostępnością, jakością i wydajnością dotychczas oferowanych usług, stworzenie rozwiązań aplikacyjnych zgodnie ze zgłoszonymi oczekiwaniami użytkowników systemu.
8	Skonsolidowany system dystrybucji pomocy w obszarze zabezpieczenia społecznego oraz	1. Zintegrowanie systemów publicznych służb zatrudnienia z systemami zabezpieczenia społecznego, w celu zapewnienia skutecznych i spójnych	<ul style="list-style-type: none"> • Integracja i konsolidacja systemów z poziomu samorządowego i rządowego wykorzystywanych w obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> – Udostępnienie przekrojowej wiedzy i wsparcia w podejmowaniu decyzji przez osoby bezrobotne w procesie

	<p>wsparcia w poszukiwaniu pracy i podejmowaniu samo zatrudnienia</p> <p>- MPIPS, MNISW, MG, MEN</p>	<p>działań służb obu obszarów w aktywizacji zawodowej i przeciwdziałaniu wykluczeniu [MPiPS ↔ poziom samorządów];</p> <p>2. Zintegrowanie systemów publicznych służb zatrudnienia z platformami dotyczącymi zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, między innymi w celu ułatwienia i skoordynowania wsparcia dla osób bezrobotnych, poszukujących pracy i wchodzących na rynek pracy w podejmowaniu samozatrudnienia, a także rejestracji działalności gospodarczej [MPiPS ↔ MG (CIEDG)];</p> <p>3. Zintegrowanie systemów publicznych służb zatrudnienia i zabezpieczenia społecznego z systemami informacyjnymi obszaru szkolnictwa wyższego i systemami obszaru edukacji, między innymi w celu potwierdzania posiadanych przez obywateli kwalifikacji, koordynacji i uproszczenia działań w trójkącie: BEZROBOTNI, POSZUKUJĄCY PRACY - OFERTY SZKOLENIOWE - POTRZEBY RYNKU PRACY, a także w celu wsparcia osób podejmujących kształcenie w wyborze kierunku kształcenia w oparciu o</p>	<p>pracy i zabezpieczenia społecznego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z platformą ePUAP; • Konsolidacja procesowa i informacyjna z systemami wskazanymi poniżej: <p>- CEIDG;</p> <p>- POLON i inne systemy MNISW oraz MEN;</p> <p>- systemy MPiPS.</p>	<p>aktywizacji zawodowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapewnienie warunków informacyjnych umożliwiających wspieranie się racjonalnymi przesłankami przy podejmowaniu decyzji edukacyjnych przez osoby bezrobotne, poszukujące pracy lub podejmujące kształcenie; - Zapewnienie warunków optymalnego działania służb zatrudnienia i zabezpieczenia społecznego w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.
--	--	---	---	--

		aktualne i przewidywane trendy potrzeb rynku pracy. [MPiPS ↔ MNiSW, MPiPS ↔ MEN].		
9	Centrum Analiz Przestrzennych Administracji Publicznej - GUGIK	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości ustandaryzowanych danych; 2. Zapewnienie dostępu do ustandaryzowanych usług; 3. Zapewnienie interoperacyjności usług, a tym samym zwiększenie możliwości wykorzystania publikowanych danych; 4. Zbiór predefiniowanych analiz – informacji o charakterze przestrzennym, wykorzystujący wzajemne powiązania pomiędzy danymi przestrzennymi i liczbowymi, pochodzącymi z wielu źródeł; 5. Niestandardowe, wielotematyczne analizy o charakterze przestrzennym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie wspólnego dla wielu resortów Centrum Analiz Przestrzennych w ramach rozwoju krajowej infrastruktury informacji przestrzennej celem udostępnienia obywatelom, przedsiębiorcom oraz administracji publicznej informacji przestrzennej z rejestrów georeferencyjnych i związanych z nią usług istotnych między innymi dla prowadzenia działalności gospodarczej, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska, zarządzania. • Przedsięwzięcie zakłada przede wszystkim uporządkowanie rejestrów publicznych w zakresie danych przestrzennych poprzez współpracę i zaangażowanie tzw. organów wiodących tj. 12 urzędów administracji wymienionych w ustawie z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej jako 	<ul style="list-style-type: none"> – Integracja i harmonizacja usług oraz informacji przestrzennej; – Zwiększenie możliwości wykorzystania danych publikowanych za pomocą usług; – Dostęp do rozbudowanych, wielotematycznych analiz przestrzennych – dzięki jednoczesnemu zaangażowaniu w przedsięwzięcie wielu resortów; – Wzrost zrozumienia i wiedzy z zakresu możliwości wykorzystania usług oraz danych przestrzennych; – Wzrost zaufania do danych oraz produktów tworzonych na ich podstawie – w związku z dostępem do ustandaryzowanych danych i usług pochodzących z różnych źródeł (różnych resortów).

			<p>odpowiedzialnych za odpowiednie tematy danych przestrzennych, ale także innych organów, które będą zainteresowane udziałem w rozbudowie krajowej infrastruktury informacji przestrzennej. Przedsięwzięcie zakłada również wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń resortów, które będą brały udział w przedsięwzięciu w zakresie danych przestrzennych, m.in. doświadczeń z projektu Geoportal2.</p>	
10	System konsultacji On-Line - MG	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przejrzystość konsultacji i prezentacji nowo tworzonych regulacji; 2. Edytor legislacyjny XML; 3. Workflow legislacyjny; 4. Baza Danych teczek projektu; 5. System raportowania 	<ul style="list-style-type: none"> • System stanowi podstawowe narzędzie wspierające pracowników ministerstw w pracach nad projektami ustaw i rozporządzeń, powstających w ministerstwie, a dzięki części portalowej umożliwi instytucjom oraz użytkownikom prywatnym czynny udział w tym procesie. Obecnie w Ministerstwie Gospodarki przeprowadzany jest pilotaż, który po pomyślnej implementacji ma szansę stać się rozwiązaniem docelowym dla 	<ul style="list-style-type: none"> – Standaryzacja procesu legislacyjnego pod kątem dokumentów; – Baza BI odnośnie projektów legislacyjnych; – Baza konsultantów ze strony społecznej; – Dostęp do tekstów projektów aktów prawnych w formie edytowalnej; – Wzmocnienie usług EPUAP; – Elektronizacja konsultacji

			<p>wszystkich ministerstw. System został tak skonstruowany aby można go było skalować pionowo i poziomo. Na potrzeby systemu został wytworzony, przy współpracy z RCL, MAIC, MS, KPRM, Kancelarią sejmu i Senatu, schemat XML do przechowywania i przesyłania aktów prawnych. System w ramach uzgodnień międzyresortowych zostanie połączony z systemem e-legislacja opracowanym przez RCL.</p>	społecznych.
11	Single Window w obrocie towarowym z zagranicą - MF	<p>1. Inicjatywa Single Window w obrocie towarowym z zagranicą jest narzędziem, które w ramach tworzenia e-administracji pozwala na zwiększenie efektywności działania administracji publicznej w zakresie świadczenia usług;</p> <p>2. Elektroniczna wymiana informacji/danych/dokumentów pomiędzy Służbą Celną a różnymi jednostkami administracji publicznej oraz przedsiębiorcami (eliminacja dokumentów papierowych z obrotu towarowego z krajami trzecimi).</p>	<p>W realizacji inicjatywy Single Window biorą udział:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Służba Celna • Centrum Projektów Informatycznych <p>Resorty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gospodarki; • rolnictwa; • zdrowia; • administracji i cyfryzacji. <p>Centralne organy administracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez polepszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie międzynarodowego obrotu towarowego; – Przyspieszenie przepływu towarów poprzez skrócenie czasu dopełniania formalności związanych z międzynarodowym obrotem handlowym; – Podniesienie jakości usług świadczonych przez

			<p>publicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Główny Lekarz Weterynarii; • Główny Inspektor Sanitarny; • Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa; • Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych; • Prezes Agencji Rynku Rolnego; • Komendant Główny Straży Granicznej. 	<p>administrację, w tym zmniejszenie barier komunikacyjnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wyeliminowanie dokumentów papierowych w obsłudze obrotu towarowego z krajami trzecimi; – Przyspieszenie i uproszczenie przepływu informacji między przedsiębiorcami i urzędami; – Poprawienie dostępu do informacji oraz ich właściwe wykorzystania; – Harmonizacja i dystrybucja stosownych danych w ramach systemów różnych instytucji/agencji oraz lepsza koordynacja i współpraca pomiędzy organami zaangażowanymi w obrót towarowy; – Zwiększenie efektywności i wydajności urzędowych kontroli poprzez połączenie odpowiednich systemów i procedur w obszarze obrotu towarowego, gromadzenie w
--	--	--	--	---

				sposób systematyczny danych/informacji, nieograniczone godzinami pracy urzędów składanie dokumentów oraz przesyłanie za pomocą Single Window.
12	Archiwum Dokumentów Elektronicznych - gromadzenie, zabezpieczanie i udostępnianie w długim czasie materiałów archiwalnych(ADE) - NDAP	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umożliwienie przekazania materiałów archiwalnych powstałych w postaci elektronicznej (tzw. born digital) zarządzanych w systemach EZD do archiwum państwowego realizowane w pełni cyfrowym procesie; 2. Umożliwienie wyszukiwania i bezpośredniego udostępniania treści materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej przekazanych do archiwów; 3. Umożliwienie wyszukiwania i zamówienia online materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej przekazanych do archiwów państwowych (np. zawierających dane osobowe); 4. Zabezpieczenie w bezpiecznym repozytorium dokumentów elektronicznych stanowiących część zbiorów tradycyjnych (zapisy na nośnikach załączonych do akt 	<ul style="list-style-type: none"> • ePUAP – wykorzystanie profilu zaufanego, usług doręczania oraz repozytorium interoperacyjności; • REGON – pobieranie danych o państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych w związku z przekazywanymi materiałami archiwalnymi; • Odniesienia i powiązania z ewidencją całości zasobu przechowywanego przez archiwa państwowe; • Zastosowanie interfejsów umożliwiających przekazywanie w drodze teletransmisji materiałów archiwalnych z systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD) używanych w podmiotach zobowiązanych do przekazywania materiałów archiwalnych w celu zamieszczania 	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost zaufania do państwa realizującego usługi w postaci elektronicznej dzięki zapewnieniu bezpiecznego środowiska do przechowywania dokumentacji powszechnie uznawanej za nietrwałą; – Zapewnienie możliwości wyszukiwania i natychmiastowego dostępu do materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej w części dostępnej publicznie; – Zapewnienie możliwości przekazania w wygodny sposób materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej stanowiących państwowy i niepaństwowy zasób archiwalny; – Zapewnienie środowiska

		<p>tradycyjnych) oraz automatyczne powiązanie z właściwą pozycją ewidencyjną narodowego zasobu archiwalnego;</p> <p>5. Umożliwienie przekazania materiałów archiwalnych powstałych w postaci elektronicznej uporządkowanych inaczej niż w akta spraw (np. z rejestrów publicznych, systemów dedykowanych) do archiwum państwowego, realizowane w pełni cyfrowym procesie.</p> <p>6. Umożliwienie przekazania danych o materiałach archiwalnych przechowywanych w ADE do Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej w sposób automatyczny, w celu stworzenia jednolitego systemu informacji o zasobach archiwalnych przez portal archiwalny szukajwarchiwach.pl, dzięki czemu będzie możliwy pełny dostęp do zasobów archiwalnych w jednym miejscu.</p>	<p>zatwierdzonych wykazów akt, spisów zdawczo-odbiorczych i paczek archiwalnych (z zapewnieniem rozliczalności procesu i merytorycznego nadzoru archiwum państwowego).</p>	<p>testowego ułatwiającego dostosowanie oprogramowania systemów EZD do zarządzania dokumentacją, tak by możliwe było tworzenie „paczek archiwalnych”, zgodnych ze standardami określonymi w repozytorium interoperacyjności ePUAP;</p> <p>– Pośrednio może to wpłynąć na powiększenie się rynku dla usług elektronicznych a także na zmniejszenie obciążeń biurokratycznych wymaganych dla spraw załatwianych za pomocą pism utrwalonych na papierze – co przełoży się na zmniejszenie kosztów działania administracji, przyspieszy załatwianie spraw i zapewni większą przejrzystość procesu ich załatwiania.</p>
--	--	--	--	--

Załącznik 5. Rola i funkcje ePUAP

Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP) pełni szczególną rolę w udostępnianiu usług e-administracji. Istota ePUAP polega na idei współdzielenia procesów administracyjnych, przy wykorzystaniu instrumentów elektronicznych i nowym podejściu do usprawnienia administracji, w którym kluczowym narzędziem jest system teleinformatyczny.

ePUAP to nie tylko portal i elementy techniczne, ale również organizacja i instrumenty prawne. Bez względu na to kto będzie dostawcą poszczególnych jego elementów, ePUAP będzie stanowić istotną część architektury korporacyjnej państwa, realizując zadania z zakresu całościowego zarządzania administracją publiczną w Polsce. W wyniku prowadzonych prac rozwojowych zostanie znacząco podniesiona sprawność, wydajność i przyjazność ePUAP, co spowoduje, że system ten będzie lepiej niż dotychczas spełniał swoje zadania.

Obecnie w kraju funkcjonuje wiele platform i systemów usług administracji publicznej o różnym charakterze i zasięgu zarówno tematycznych jak i regionalnych. Tym niemniej to ePUAP pełni wśród nich wiodącą rolę w dwóch fundamentalnych obszarach, jako **integrator usług i jako broker informacyjny**.

Rola ePUAP we wdrożeniu niniejszego programu będzie szczególna. Aktualnie istniejące oraz rozbudowywane funkcjonalności, a zwłaszcza mechanizmy współdziałania z platformami tematycznymi (m.in. w zakresie zdrowia, podatków, zabezpieczenia społecznego itd.) a także platformami regionalnymi, będą przekładały się na osiągnięcie rezultatów niniejszego Programu.

Platforma ePUAP umożliwi realizację usług transgranicznych, np. zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej z dowolnego miejsca w UE, niezależnie od ich pierwotnej lokalizacji, podejmowanie nauki i pracy oraz zamieszkanie i przechodzenie na emeryturę w dowolnym miejscu w UE, realizacja świadczeń zdrowotnych w dowolnym kraju UE.

Platformę e-PUAP należy postrzegać jako fundament umożliwiający wdrożenie ponadsektorowych rozwiązań informatycznych w następujących obszarach:

- **Wdrożenia zintegrowanych usług e-administracji, obejmujących szereg e-usług obecnie realizowanych niezależnie, przez urzędy o różnym umiejscowieniu w strukturze administracyjnej, jak:**
 - zintegrowany system rejestracji firm (KRS/CEIDG, REGON, CRP KEP) powiązany z rejestrami PESEL oraz systemami ewidencyjnymi ZUS, KRK;
 - usługi Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach (NKW, EGIB, gminne systemy podatku od nieruchomości) powiązane z rejestrami PESEL i TERYT;
 - usługa zapewniająca przedsiębiorcom możliwość zgłoszenia realizacji prac geodezyjnych i kartograficznych oraz gotowości do przekazania efektu prac i przyjęcia danych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego;
 - platforma elektronicznych zamówień publicznych (powiązana z rejestrami KRS, REGON, CEIDG) a także systemami ewidencyjnymi ZUS, KRK i podatkowymi prowadzonymi przez Ministerstwo Finansów.

- **Wdrożenia mechanizmów integracji danych przechowywanych w systemach całej administracji, bazujących na podejściu procesowym do usług administracji, co w szczególności oznacza:**
 - stworzenie **Elektronicznego Konta Obywatela i Firmy** (nazwa robocza) zapewniającego wszystkim klientom administracji klientom bezpieczny i skuteczny mechanizm dostępu do:
 - danych klienta (obywatela i przedsiębiorcy) przechowywanych we wszystkich systemach administracji - niezależnie od ich lokalizacji z możliwością ich weryfikacji i ew. modyfikacji/ aktualizacji przez klienta w dopuszczalnym prawem zakresie;
 - informacji o stanie spraw danego klienta w układzie logicznym („od spraw podmiotu”, a nie „od spraw urzędu”) - w tym informacji wskazujących referencyjne miejsce przechowywania interesującego klienta dokumentu w urzędach administracji, zarówno w wersji papierowej jak i cyfrowej;
 - możliwość wykorzystania tego konta, jako adresu do elektronicznego doręczania przesyłek przez podmioty administracji (w przypadku wskazania tego adresu jako właściwego do doręczeń);
 - informacji zawierającej zgodę obywatela/firmy na prowadzenie z nim komunikacji przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
 - rozbudowę istniejących i stworzenie nowych mechanizmów (rozumianych jako platforma referencyjna dla wszystkich systemów ewidencyjnych i rejestrowych administracji) zapewniających spójność danych i interoperacyjność systemów teleinformacyjnych, opartych na takich mechanizmach jak:
 - **Broker Integacyjny ePUAP**, umożliwiający wymianę i walidację danych przechowywanych w systemach ewidencyjnych administracji ze szczególnym podkreśleniem rejestrów referencyjnych;
 - **System Tabeli Rozbieżności**, umożliwiający wyjaśnienie konfliktów spójności danych danego podmiotu przechowywanych w różnych systemach;
 - **Brokera Europejskiego** - uniwersalnego systemu wymiany danych przechowywanych w systemach krajowych z systemami europejskimi.
- **Wdrożenia jednolitych mechanizmów otwartego dostępu do danych zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej w zakresie tzw. powtórnego wykorzystania informacji publicznej, co w szczególności obejmuje:**
 - przebudowę obecnego systemu informacji publicznej i urzędowego publikatora, jakim jest Biuletyn Informacji Publicznej w kierunku jednolitego i spójnego zasobu referencyjnego informacji publicznej administracji;
 - zorganizowanie udostępniania informacji publicznych, które mogą podlegać dalszemu przetworzeniu w szczególności za pomocą zintegrowanego systemu udostępniania tego typu informacji (Centralnego Repozytorium Informacji Publicznej).

Skuteczne wdrożenie w opisanych powyżej trzech obszarach będzie wymagało dostarczenia odpowiednich kompetencji pozwalających tworzyć, wdrażać i utrzymywać rozwiązania, a także

skutecznie rozliczać ich wykorzystanie. Do tego wymagane będzie zbudowanie odpowiednich narzędzi oddziaływania wewnątrz struktur administracji państwowej.

Dalej opisano bardziej szczegółowo te usługi platformy e-PUAP, które będą bazą dla systemów administracji, rozwijanych w ramach Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa.

Integrator e-usług

Rozbudowywana aktualnie funkcjonalność katalogu usług ePUAP, ma na celu utrzymywanie spójnej listy wszystkich dostępnych usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną (nie tylko tych realizowanych przez ePUAP) oraz ich efektywne wyszukiwanie, nawigowanie, sortowanie oraz filtrowanie.

Katalog usług ma za zadanie, przede wszystkim dostarczać informacji w zakresie zdarzeń spraw administracyjnych świadczonych drogą elektroniczną oraz wskazać miejsce załatwienia formalności przez internet.

Korzyści jakie przynosi korzystanie z katalogu usług oraz integracja modułów ePUAP z innymi systemami centralnymi i regionalnymi, to nie tylko łatwy dostęp do informacji o zdarzeniach możliwych do realizacji drogą elektroniczną. Wprowadzone dzięki ePUAP wspólne rozwiązania prawne, organizacyjne i techniczne, usuwają konieczność ich powtórnego przygotowania i utrzymania przez podmioty administracji publicznej. Organizacja i system ePUAP mogą być finansowane z części środków budżetowych, zaoszczędzonych wskutek zmniejszenia obciążeń finansowych administracji w zakresie udostępniania informacji i usług.

Zakłada się, że wszystkie usługi elektronicznej administracji wdrażane w ramach PZIP osiągną co najmniej czwarty z pięciu poziom dojrzałości.

Broker informacyjny

Zakłada się budowę komponentów ePUAP, składających się łącznie na rolę centralnego brokera informacji, wykorzystywanego w dostępie do rejestrów zarówno przez podmioty publiczne, jak i podmioty spoza administracji publicznej: komercyjne i niekomercyjne.

Broker informacyjny będzie ustalać i dostarczać zestandaryzowane schematy oraz protokoły komunikacyjne. Zmiany w rejestrach - np. w wyniku nowelizacji ustaw - będą skutkowały jedynie koniecznością dokonania zmian w komunikacji ePUAP ze zmodyfikowanym rejestrem. Broker będzie ściśle współdziałał z systemem **Tabeli Rozbieżności**, umożliwiającym wyjaśnienie konfliktów spójności danych danego jednego obiektu przechowywanych w różnych systemach, zwłaszcza, kiedy nie jest możliwe proste odniesienie do danych referencyjnych.

Częścią tego systemu będzie Broker Europejski - uniwersalny system wymiany danych przechowywanych w systemach krajowych z systemami europejskimi i systemami w innych krajach UE.

Dla odbiorców zewnętrznych nie będzie wymogu dokonywania żadnych dodatkowych zmian w procedurze dostępu do rejestrów, ani w infrastrukturze teleinformatycznej służącej do uzyskiwania takich informacji.

Ponadto, w zgodzie z zaleceniami płynącymi z Dyrektywy w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, broker informacyjny będzie zapewniał jednolity mechanizm

naliczania i pobierania opłat za dostęp do wybranych zasobów informacyjnych państwa. Dzięki takiemu rozwiązaniu nie będzie konieczne ponoszenie kosztów budowy rozwiązań obsługujących transakcje przez podmioty udostępniające te zasoby.

Korzyści biznesowe:

- Zapewnienie jednolitych mechanizmów dostępu do rejestrów publicznych dla wszystkich zainteresowanych grup. Korzyść ta jest szczególnie istotna w kontekście procesowej realizacji zadań publicznych wykorzystujących dane pochodzące spoza urzędu.
- Poprawa jakości danych gromadzonych w rejestrach, dzięki mechanizmowi sprzężenia zwrotnego: zwiększenie częstotliwości zapytań, a więc poznawanie przez strony zawartości rejestrów, będzie skutkowało przekazywaniem zgłoszeń do właścicieli rejestrów o stanie danych.
- Lepsza identyfikacja zapotrzebowania grup użytkowników na dostęp do konkretnych rejestrów dzięki opisowi procesów dostępu do zasobów informacyjnych: zakres danych, procesy, uprawnienia podmiotów, role. Pozwoli to na podniesienie dojrzałości cyklu zarządzania jakością dostępu do rejestrów publicznych.
- Funkcjonowanie centralnego brokera informacji publicznej pozwoli na budowę i zapewni efektywność działania mechanizmu wykrywania i zapobiegania nadużyciom w zakresie dostępu do informacji publicznej poprzez ePUAP.
- Wsparcie egzekwowania, wynikającego z przepisów, zasady zakazującej żądania od strony (obywatela, podmiotu biznesowego) informacji, które są w posiadaniu administracji.
- Wsparcie podmiotów w zakresie elektronicznego pobierania opłat za udostępnianie wybranych informacji sektora publicznego.

Nie należy zapominać o tym, że zgodnie z przyjętym założeniem, celem biznesowym ePUAP jest udostępnienie przez państwo jednego miejsca, w którym obywatel, przedsiębiorca i urzędnik w ramach przyznanych uprawnień mogą:

- uzyskać informacje niezbędne do realizacji usług administracyjnych lub powiązanych z działaniem administracji oraz
- w jak najbardziej efektywny i komfortowy sposób zrealizować swoje sprawy administracyjne.

Kluczowym zadaniem związanym z dostarczaniem wartości dla obywateli i administracji, zbieżnych z celami ePUAP jest budowa modelu procesowej administracji, wspierana na wszystkich poziomach architektury korporacyjnej. Dopiero identyfikacja, modelowanie i optymalizacja procesów biznesowych może doprowadzić do skutecznej racjonalizacji działań administracji publicznej. Powszechna dostępność opisanych i przypisanych właścicielom procesów pozwoli na:

- Wskazanie obszarów odpowiedzialności podmiotów pełniących rolę aktorów w procesach.
- Optymalizację procesów biznesowych administracji – zwłaszcza tych, które przebiegają przez dwie lub więcej jednostek administracji publicznej.

- Identyfikację działań powtarzalnych w różnych procesach, które mogą być zrealizowane za pomocą rozwiązań informatycznych. Pozwoli to na klarowne wskazanie roli poszczególnych systemów teleinformatycznych (w tym ePUAP) w realizacji procesów administracji publicznej.
- Wykorzystanie wiedzy o procesach przez poszczególne podmioty publiczne w stosowanych procedurach i wspierających je systemach teleinformatycznych, co ograniczy powtarzanie pracy koncepcyjnej dotyczącej organizacji pracy, a zrealizowanej uprzednio przez inne podmioty.

Wprowadzanie omawianego modelu wymaga także zmian w procesie stanowienia prawa. W stanie docelowym stworzenie każdego aktu prawnego w Polsce winno zostać poprzedzone modelowaniem i optymalizacją procesu, którego dany akt dotyczy, a także oceną skutków regulacji wyływającą z analizy zużycia zasobów (m.in. czasowych i finansowych) wszystkich stron uczestniczących w procesie (a więc nie tylko podmiotów publicznych).

Model procesowy administracji publicznej powinien stać się kluczowym elementem strategii rozwoju ePUAP i być realizowany przez następujące produkty biznesowe: profil zaufany ePUAP, pismo ogólne, repozytorium procesów administracji publicznej oraz repozytorium dobrych praktyk.

Profil Zaufany ePUAP

Podstawą do umożliwienia obywatelom dostępu do elektronicznego załatwienia spraw jest opatrzenie pisma podpisem elektronicznym. Jego odpowiednikiem jest profil zaufany ePUAP, którego stosowanie w administracji elektronicznej znacząco wzrasta. Aktualnie, w ramach zagwarantowania wysokiej dostępności i niezawodności mechanizmów profilu zaufanego ePUAP, wobec zwiększającego się zapotrzebowania na wykorzystanie tej usługi przez systemy centralne, które integrują się z profilem zaufanym ePUAP, zostały zapoczątkowane prace mające na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa profilu zaufanego oraz zwiększenie wydajności stosowanych narzędzi.

Pismo ogólne

Zgodnie z przepisami prawa z dnia 1 maja 2008 r. organy władzy publicznej są zobowiązane do przyjmowania dokumentów w postaci elektronicznej (wnoszenia podań i wniosków oraz innych czynności w postaci elektronicznej).

W trakcie realizacji są prace mające na celu uruchomienie na ePUAP usługi umożliwiającej skuteczne złożenie elektronicznego podania wniosku lub innej czynności w postaci elektronicznej do dowolnie wybranego organu, pod warunkiem jednak, że nie występuje żadne z wymienionych niżej zastrzeżeń⁴⁵:

- 1) w przepisach odrębnych został określony organ właściwy do określenia wzoru (wtedy stosuje się ten wzór);
- 2) podmiot publiczny, do którego kierowane jest podanie, żądanie, wyjaśnienie lub inna czynność w postaci elektronicznej, określił wzór dokumentu elektronicznego umożliwiającego załatwienie danej sprawy w tym podmiocie (wtedy stosuje się ten wzór);

⁴⁵ §19 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 września 2011 r. w sprawie sporządzania pism w formie dokumentów elektronicznych, doręczania dokumentów elektronicznych oraz udostępniania formularzy, wzorów i kopii dokumentów elektronicznych (Dz. U. Nr 206, poz. 1216)

3) przepisy prawa wskazują jednoznacznie, że jedynym skutecznym sposobem przekazania informacji jest jej doręczenie na piśmie w postaci papierowej (wtedy czynność realizuje się na papierze).

Rozwiązanie to umożliwi powszechne wykorzystanie platformy ePUAP w kontaktach obywatela z administracją publiczną, w dowolnej sprawie.

Repozytorium Procesów Administracji Publicznej

Repozytorium Procesów Administracji Publicznej zawierać będzie referencyjne, generyczne opisy procesów biznesowych, odpowiadających obszarom działalności (odpowiedzialności) administracji publicznej. Za tworzenie opisu procesu biznesowego odpowiedzialny będzie ten sam podmiot, w którego kompetencjach jest wydawanie aktu prawnego regulującego wybraną dziedzinę zadań publicznych. Rolą organizacji ePUAP będzie natomiast określenie metamodelu procesowego (minimalnych wymagań dla procesów biznesowych administracji publicznej) i weryfikacja zgodności przekazywanych do repozytorium procesów z określonymi wymaganiami.⁴⁶

Jedno miejsce dostępu do referencyjnych procesów biznesowych administracji publicznej pozwoli także na wzbogacenie idei scentralizowanych usług administracji (jedno miejsce dostępu do usług) o koncepcję rozproszonych usług korzystających z danych, funkcjonalności i warstwy prezentacyjnej pochodzących z różnych źródeł. Rozwiązanie takie pozwoli także na udostępnienie infrastruktury informacyjnej państwa podmiotom spoza administracji w celu zaspokajania i tworzenia potrzeb biznesowych oraz społecznych.

Model procesowy dostępu do rejestrów publicznych

Model procesowy dostępu do rejestrów publicznych obejmuje zagadnienia dostępu do szeroko rozumianych zasobów informacyjnych państwa i ich ponownego wykorzystania - z określeniem zasad dostępu, a także podmiotów uprawnionych do realizacji określonych działań w obrębie rejestrów. Wymaganiem dla modelu jest zapewnienie interoperacyjności, rozliczalności, anonimizacji, subsydiarności oraz transparentności dostępu do zgromadzonych danych.

Model taki i wytworzone rozwiązanie informatyczne powinny także zapewniać każdemu dostęp do następujących informacji:

- jakie dane w rejestrach na jego temat są przechowywane,
- kto i w jakim zakresie ma prawo dostępu i modyfikacji tych danych,
- jaka jest historia dostępu i modyfikacji danych gromadzonych na temat obywatela.

Model procesowy dostępu do rejestrów publicznych zaimplementowany w systemie ePUAP będzie obejmował następujące obszary:

⁴⁶ Analogicznie do rozwiązania zastosowanego w Centralnym Repozytorium Wzorów Dokumentów Elektronicznych.

- Zarządzanie procesami dostępu do rejestrów.
- Zarządzanie rolami w procesach.
- Zarządzanie użytkownikami, którym nadawane są role.

Zakłada się budowę systemu o hierarchicznej, rozproszonej strukturze nadawania użytkownikom uprawnień do procesów. Zapewni to możliwość uzyskania dostępu urzędników oraz systemów do rejestrów i systemów centralnych.

Rolą ePUAP będzie nie tylko udostępnianie określonych procesowo zasad dostępu do rejestrów, ale także zapewnienie mechanizmów informatycznych służących do nadawania uprawnień dostępu do rejestrów, nadawania uprawnień urzędnikom oraz osobom fizycznym. System zarządzania uprawnieniami będzie wykorzystywał wdrożone i budowane w administracji rządowej rozwiązania organizacyjne oraz sprzętowo-programowe dla konstrukcji systemu identyfikacji, uwierzytelniania oraz kontroli dostępu jednolitego dla całości administracji publicznej w kraju. Cel ten zostanie osiągnięty w wyniku uruchomienia Platformy Integracyjnej, która umożliwi korzystanie z rejestrów publicznych w nowy jakościowo sposób oraz powołanie Rady Gestorów Rejestrów Publicznych.

Repozytorium dobrych praktyk administracji

Dzięki repozytorium będzie można prezentować, jak z dobrym efektem dla obywateli, realizuje się zadania administracji w oparciu o wybrane, nowatorskie rozwiązania procesowe (np. tworzenie podprocesów właściwych dla wybranej jednostki), organizacyjne, techniczne i prawne.

Repozytorium będzie zawierać wzorce metodologiczne, organizacyjne, projektowe, ergonomiczne, techniczne, promocyjno-edukacyjne rozwiązań wspierających realizację procesów biznesowych w administracji publicznej. Pozwoli na korzystanie przez inne jednostki ze sprawdzonych wzorców po dostosowaniu ich do lokalnej specyfiki (powtórne wykorzystanie wdrożonych już z sukcesem rozwiązań). Wpłynie na podnoszenie kultury organizacyjnej i metod zarządzania w administracji publicznej. Umożliwi identyfikację potrzeb interesariuszy, które są skutecznie realizowane w sposób innowacyjny, co może być impulsem do tworzenia nowych procesów i optymalizacji już istniejących.

Działanie administracji w modelu procesowym prowadzić będzie do zwiększenia wydajności i celowości świadczonych usług, a także ułatwienia dostępu do zasobów informacyjnych państwa. Wpisująca się w ten model rola ePUAP, jako brokera usługowego i informacyjnego administracji publicznej, nie może być rozpatrywana w oderwaniu od zakresu oraz wartości rynku powtórnego wykorzystania informacji sektora publicznego. Wymóg stworzenia rozwiązań umożliwiających wykorzystanie wspomnianych informacji przez podmioty komercyjne, organizacje pozarządowe i obywateli wynika wprost z zaleceń Dyrektywy 2003/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego.

Załącznik 6. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie w konstrukcji PZIP doświadczeń wypracowanych w projektach realizowanych przez administrację centralną i samorządową. • Zbudowana i funkcjonująca zdecydowana większość centralnych systemów ewidencyjnych i rejestrowych administracji. • Zbudowane dotychczas zaplecze technologiczne administracji (infrastruktura oraz „know-how”). • Dedykowane struktury wykonawcze powołane przez większość instytucji na potrzeby realizacji/koordynacji ich kluczowych projektów teleinformatycznych. • Zespoły realizacyjne w instytucjach posiadające doświadczenie w prowadzeniu strategicznych projektów IT i kontraktowanie w ramach prowadzonych postępowań przetargowych. • Wdrożone w poszczególnych jednostkach procedury postępowania w kluczowych obszarach (obszar zamówień publicznych, obszar finansowy oraz obszar zarządzania projektami). • W większości jednostek funkcjonuje mechanizm gromadzenia informacji o potrzebach i oczekiwaniach interesariuszy w obszarze IT. • Krajowe Ramy Interoperacyjności określające warunki i zasady współpracy pomiędzy wszystkimi systemami administracji publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Silosowość systemów administracji: brak systemów horyzontalnych integrujących systemy sektorowe, regionalne i lokalne, ze szczególnym podkreśleniem sieci umożliwiającej bezpieczną komunikację. • Niewystarczające nastawienie na użytkownika i dostarczanie realnej korzyści poprzez oferowane usługi e-administracji. • Duże różnice zawansowania wykorzystania TIK w jednostkach administracji: od rozwiązań na poziomie światowym do praktycznie braku rozwiązań teleinformatycznych w urzędach. • Brak mechanizmu koordynacji projektów IT administracji centralnej i samorządowej. • Duża liczba jednostek organizacyjnych objętych PZIP wydłuża przepływy informacyjne oraz komplikuje procesy decyzyjne. • Trudność wypracowania efektywnego modelu rozwoju i utrzymania złożonych systemu w bardzo heterogenicznym środowisku. • Niewystarczające doświadczenia jednostek w projektach „miękkich”: szkoleniowych, edukacyjnych, świadomościowych, itd., związanych z ICT. • Niewielkie doświadczenia administracji we współpracy z nauką i instytucjami badawczymi. • Praktycznie brak doświadczeń we współpracy o charakterze PPP.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Projekt odpowiada na potrzeby i oczekiwania społeczeństwa dotyczące efektywnej realizacji zadań przez organy administracji publicznej szczególnie w zakresie zwiększenia zakresu usług elektronicznej administracji. • Możliwość skorzystania z pozytywnych doświadczenia z realizacji podobnych inicjatyw w 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdecydowana większość obecnie realizowanych projektów TIK w administracji finansowana jest z funduszy obecnej perspektywy UE. • Zmiany kadrowe wpływające na zmiany zakresu i koncepcji realizacji PZIP. • Bariery organizacyjne związane

<p>krajach UE, które realizowały podobne zintegrowane programy wieloletnie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowane i kompleksowe podejście do informatyzacji, przedstawione w PZIP, zakładające wykorzystanie nowoczesnych technik i technologii może przyczynić się do modernizacji i usprawnienia funkcjonowania administracji i realizacji e-usług. • Zbudowanie centrum kompetencyjnego elektronicznej administracji, zapewniającego wsparcie wiedzą techniczną i metodyczną jednostek administracji publicznej realizujących projekty. • Centrum kompetencyjne może łatwo organizacyjnie włączyć się w projekty badawcze i inicjatywy pilotażowe Komisji Europejskiej i pozyskiwać know-how nt. innowacyjnych rozwiązań e-Administracji. • Centrum kompetencyjne będzie naturalną platformą dla realizacji z biznesem przedsięwzięć typu PPP i do współpracy z organizacjami pozarządowymi. • Wdrożenie mechanizmu stałego doskonalenia kompetencji cyfrowych kadr administracji. 	<p>budową stabilnego i profesjonalnego centrum zarządzania programem.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opór przed zmianami mentalności urzędników w procesie przechodzenia z administracji papierowej do elektronicznej. • Słaba koniunktura światowej gospodarki przejawiająca się zmianą priorytetów inwestycyjnych • Zmienność kursów walut, stóp procentowych, poziomu inflacji w trakcie realizacji przedsięwzięć PZIP. • Długotrwałe procedury przetargowe mogące wpłynąć na terminowość realizacji zadań PZIP. • Opóźnienia związane z dostarczeniem przez dostawców zakontraktowanych produktów.
---	---

Załącznik 7. „Mapa drogowa” zmian prawnych w obszarze informatyzacji

Wytyczne dla projektów aktów prawnych związanych z udostępnianiem usług publicznych drogą elektroniczną przez organy administracji publicznej oraz organy władzy sądowniczej⁴⁷

- 1) Zapewnienie mechanizmów świadczenia wysokiej jakości **e-usług publicznych zaspokajających potrzeby obywatela, przedsiębiorcy i cudzoziemca:**
 - **dostępnych wieloma kanałami komunikacji elektronicznej, w tym za pośrednictwem technologii mobilnych (smartfonów i tabletów);**
 - dostępnych obok języka polskiego, w równoważnej formie w języku angielskim, a fakultatywnie w roboczych językach UE (FR, DE) lub innych językach obcych, co ułatwi ich **świadczenie transgranicznie** (przy uwzględnieniu specyfiki e-usług z obszaru wymiaru sprawiedliwości).
- 2) Kształtowanie przebiegu procedur administracyjnych i sądowych w oparciu o uprzednio przygotowany **opis procesu biznesowego**, który:
 - wynika z potrzeb obywateli/przedsiębiorców, a jego wynikiem jest zaspokajanie tych potrzeb;
 - musi wskazywać odbiorcę rezultatów procesu;
 - ma mieć jasno zdefiniowane granice (wyjście i wejście);
 - musi składać się z działań uporządkowanych według ich usytuowania w czasie i przestrzeni;
 - nie może funkcjonować samodzielnie, ale musi być wbudowany w strukturę organizacyjną i uwzględniać niezbędną dla jego przebiegu współpracę z innymi podmiotami;
 - musi wskazywać podmiot odpowiedzialny za jego działanie, utrzymanie i ciągłe ulepszanie.

Procesy mają być przebudowane tak, aby w możliwie najwyższym stopniu usprawnić załatwianie konkretnej sprawy z punktu widzenia obywatela lub przedsiębiorcy, a nie urzędu, uwzględniać rolę poszczególnych podmiotów, włączonych w realizację procesu i wykorzystanie informacji niezbędnych do załatwienia danej sprawy, dostępnych w rejestrach publicznych.

- 3) **Zapewnienie interoperacyjności*** istniejących oraz nowo budowanych systemów teleinformatycznych organów administracji publicznej oraz organów władzy sądowniczej funkcjonujących przy wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań informatycznych, wspierających logiczny, spójny i sprawny system informacyjny państwa, zbudowany i utrzymywany przy współpracy wszystkich resortów, dostarczający kluczowe usługi dla obywateli i przedsiębiorców na poziomie krajowym i europejskim, w sposób efektywny pod względem jakości i kosztów, przy równoczesnym eliminowaniu powielających się funkcjonalności.

* *Interoperacyjność w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. w sprawie działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565 z późn. zm.) osiągnąca w sposób określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany*

⁴⁷ Przyjęte przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji w dniu 8.05.2013 r.

informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 526)

Wprowadzenie wymogu **prezentacji na posiedzeniu Komitetu Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji** zapewnienia interoperacyjności systemu, którego funkcjonowanie reguluje dany akt prawny będący przedmiotem rozpatrzenia przez Komitet, z innymi systemami teleinformatycznymi organów administracji publicznej i organów władzy sądowniczej.

- 4) **Zapewnienie możliwości realizacji usług przy wykorzystaniu danych dostępnych w rejestrach publicznych w oparciu o rozwiązania techniczne umożliwiające wstępne wypełnianie formularzy niezbędnych do przeprowadzenia danej procedury.** Zwolnienie obywatela/przedsiębiorcy z obowiązku składania odpisów aktów, kopii dokumentów, zaświadczeń i oświadczeń stanowiących poświadczenie faktów lub stanu prawnego niezbędnych do dokonywania czynności przed organami administracji publicznej.

W przypadku braku możliwości pozyskania podczas załatwienia danej sprawy danych z rejestru publicznego, dopuszczenie możliwości posługiwania się poświadczonych przez wnioskodawcę odwzorowań elektronicznych dokumentów papierowych potwierdzających określone fakty lub stan prawny.

- 5) Zapewnienie w projektowanych aktach prawnych (o ile przepisy ustawy o ochronie danych osobowych okażą się niewystarczające) **ochrony prywatności obywateli** poprzez zbieranie o nich tylko tych danych, które są niezbędne do realizacji celu aktu prawnego oraz zapewnienie środków prawnych do ochrony danych osobowych zgodnie z krajowymi i europejskimi przepisami prawa we współpracy z Głównym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych. Rozwiązania prawne w tym zakresie powinny zapewniać ochronę danych osobowych, nie stanowiąc przy tym blokady utrudniającej realizację procedur.

- 6) **Zapewnienie urzędnikom obsługującym daną kategorię spraw możliwości pełnej obsługi interesantów** niekorzystających z narzędzi elektronicznych w jednym okienku, w czasie jednej wizyty w urzędzie w oparciu o:

- a) dostępne dla nich ewidencje, rejestry lub inne dane,
- b) rejestry publiczne posiadane przez inne podmioty publiczne, do których organ ma dostęp w drodze elektronicznej, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- c) wymianę informacji z innym podmiotem publicznym na zasadach określonych w przepisach o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
- d) przedstawione przez zainteresowanego do wglądu dokumenty urzędowe (dowód osobisty, dowód rejestracyjny i inne).

- 7) Zapewnienie w nowo projektowanych aktach prawnych takiego przebiegu procedur administracyjnych i sądowych, w których **komunikacja między poszczególnymi organami będzie się odbywać wyłącznie na drodze elektronicznej** (możliwe wyłączenia jedynie w zakresie dokumentów objętych klauzulą niejawności). Docelowo zakłada się stworzenie jednolitego

systemu elektronicznej wymiany informacji i dokumentów pomiędzy organami administracji publicznej.

Stopniowe wdrażanie drogi elektronicznej jako jedynej dopuszczalnej formy komunikacji pomiędzy organami administracji publicznej i organami władzy sądowniczej z obywatelem/przedsiębiorcą w zakresie określonej kategorii spraw (np. e-faktura).

- 8) **Kształtowanie procedur w sposób umożliwiający ich realizację drogą elektroniczną**, z pominięciem w projektowanych przepisach prawa określeń nierekomendowanych z punktu widzenia realizacji procedur administracyjnych drogą elektroniczną, np. „na piśmie”, „papierowo”, „do wglądu”, „oryginał”, „poświadczona kopia”, „poświadczony tłumaczenie”, „osobiście” itp., które stanowią barierę w elektronicznej realizacji procedur administracyjnych i sądowych.

9) **Zapewnienie równoważności:**

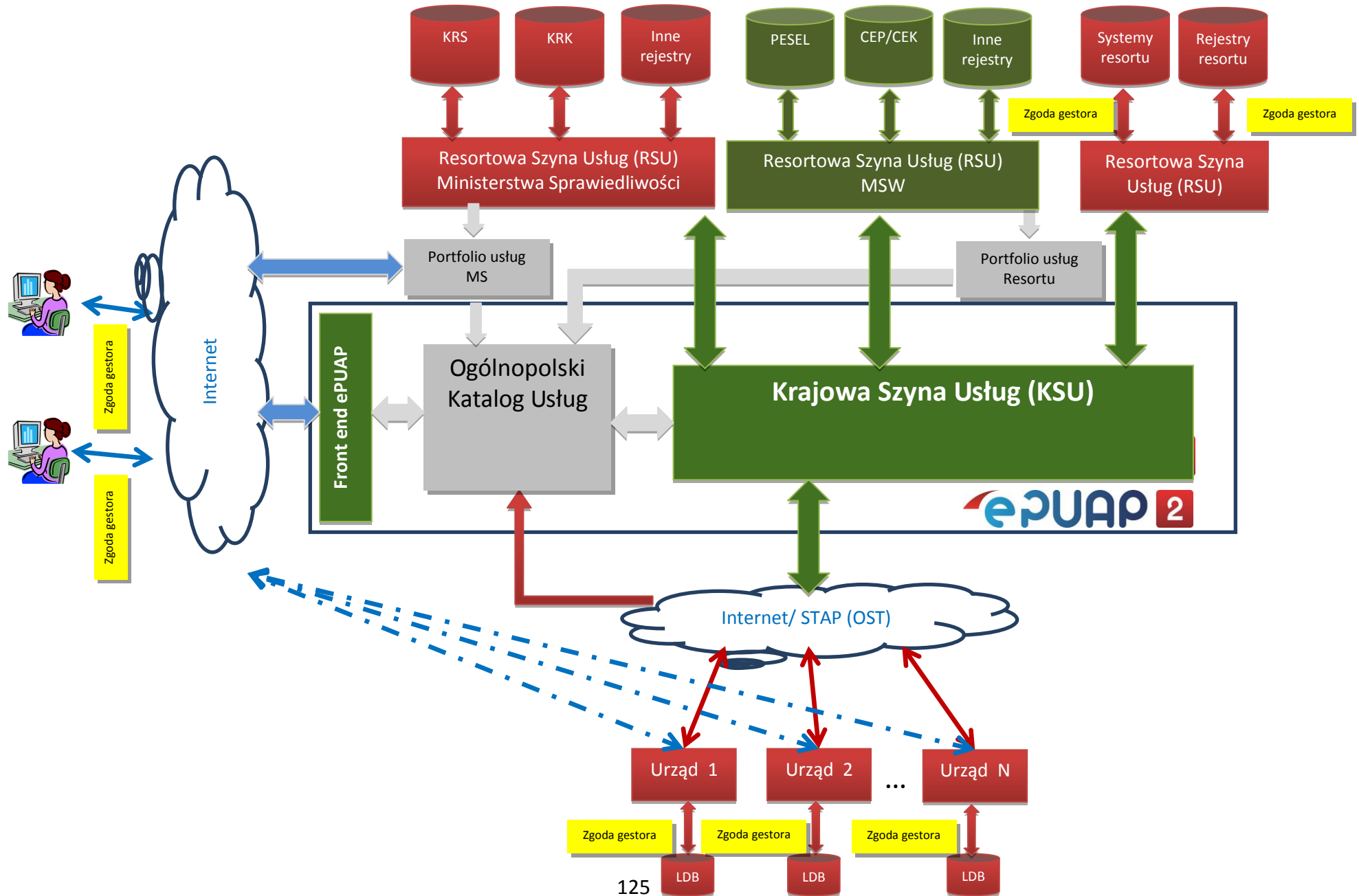
- dokumentu utrwalonego na nośniku papierowym z dokumentem w postaci elektronicznej;
- formy pisemnej z formą dokumentu elektronicznego;
- podpisu odręcznego z podpisem elektronicznym (zgodnie z zasadą, że ilekroć w przepisie prawa mówi się o podpisie pod dokumentem to chodzi również o podpis elektroniczny uwierzytelniający składającego podpis).

Konieczne będzie dokonanie przez wszystkie organy przeglądu procedur pozostających w zakresie ich działania w celu ustalenia procedur, których realizacja według obecnego stanu prawnego nie jest możliwa drogą elektroniczną oraz procedur już zelektronizowanych. W zakresie procedur, które nie uwzględniają możliwości ich realizacji drogą elektroniczną konieczne będzie dokonanie przez właściwe organy stosownych zmian prawnych w celu zapewnienia możliwości ich realizacji drogą elektroniczną.

- 10) Wykorzystywanie jako **narzędzi identyfikacji w systemach teleinformatycznych** mechanizmów już dostępnych i coraz powszechniej stosowanych, takich jak np. profil zaufany oraz kwalifikowany certyfikat, z położeniem nacisku w projektach aktów prawnych na zastosowanie profilu zaufanego, o ile jego poziom bezpieczeństwa jest adekwatny do obszaru, w którym ma być stosowany (przy uwzględnieniu rodzaju danych przetwarzanych w systemie, w tym danych wrażliwych dot. np. pacjenta).

Należy również brać pod uwagę **regulacje UE dot. aspektów identyfikacji i uwierzytelnienia, w szczególności aktualnie uzgadniane Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym**. Zwraca się uwagę, że - zgodnie z propozycją Komisji - niezbędne będzie implementowanie, w krajowych systemach teleinformatycznych, mechanizmów identyfikacji krajów członkowskich UE, które zostaną notyfikowane zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, i których poziom bezpieczeństwa jest taki sam lub wyższy w stosunku do zastosowanego rozwiązania krajowego.

Załącznik 8. Koncepcja Platformy Integracyjnej Rejestrów Publicznych



Załącznik 9. Słowniczek skrótów

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
ADE	Archiwum Dokumentów Elektronicznych
API	Application Programming Interface
BDOO	Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych
BDOT	Baza Danych Obiektów Topograficznych
BPMN	Business Process Modeling Natation
CAII	Computer Assisted Internet Interview
CAPI	Computer Aided Personal Interview
CATI	Computer Assisted Telephone Interview
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CEIDG	Centralna Ewidencja Informacji Działalności Gospodarczej
CEPiK	Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców
CPR	Centrum Powiadamiania Ratunkowego
CRIP	Centralne Repozytorium Informacji Publicznej
CRP KEP	Centralny Rejestr Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników
CZK	Centrum Zarządzania Kryzysowego
E.B.P	Elektroniczne Biuro Podawcze
EAC	Europejska Agenda Cyfrowa
eCODEX	e-Justice Communication via Online Data Exchange
EDI	Electronic Data Interchange
EFMS	European Forum of Member States (Europejskie Forum Państw Członkowskich)
EGiB	Ewidencja Gruntów i Budynków
EMCS	Excise Movement and Control System
ENISA	European Network and Information Security Agency (Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji)
EORI	Economic Operators' Registration and Identification
EPI	Europejskie Partnerstwo Innowacji
EPN	Ewidencja Podatkowa Nieruchomości
epSOS	European Patients Smart Open Services
ePUAP	Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
ERP	Enterprise Resource Planning
ESP	Elektroniczna Skrzynka Podawcza
EUCARIS	EUropean CAR and driving license Information System
EWA	Efektywna Wojewódzka Administracja
eWUŚ	Elektroniczny Wykaz Uprawnień Świadczeniobiorców
FedICT	the Federal Public Service for Information and Communication Technology
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IaaS	Infrastructure as a Service
INSPIRE	dyrektywa zaproponowana przez Komisję Europejską w czerwcu 2004 r. ustanawiającą legalne ramy dla ustanowienia i działania Infrastruktury Informacji Przestrzennej w Europie

IPv6	Internet Protocol Version 6
ISS	Informatyczny System Spisowy
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
K-GESUT	Krajowa Baza Danych Geodezyjnej Ewidencji Sieci Uzbrojenia Terenu
KPA	Kodeks Postępowania Administracyjnego
KRK	Krajowy Rejestr Karny
KRMC	Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
KSIP	Krajowy System Informacji Policji
KW	Księga Wieczysta
MAC	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MF	Ministerstwo Finansów
MG	Ministerstwo Gospodarki
MNISW	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MS	Ministerstwo Sprawiedliwości
NCTS	New Computerised Transit System
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Non-Governmental Organization
NIP	Numer Identyfikacji Podatkowej
NKW	Nowa Księga Wieczysta
NMPT	Numeryczny Model Pokrycia Terenu
NMT	Numeryczny Model Terenu
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OLED	Organic Light-Emitting Diode
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
PaaS	Platform as a Service
PEPOL	Pan European Public Procurement Online
PESEL	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
POCRP	Polityka Ochrony Cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej
POL-on	System Informacji o Szkolnictwie Wyższym
PPP	Partnerstwo Publiczno - Prywatne
PRG	Państwowy Rejestr Granic i Powierzchni Jednostek Podziałów Terytorialnych Kraju
PRNG	Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych
PZGiK	Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny
PZIP	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
RPO	Regionalne Programy Operacyjne
SaaS	software-as-a-service
SIS	Systemem Informacyjny Schengen
SISP	System Informatyczny Statystyki Publicznej
SLA	Service Level Agreement
SOA	Service-Oriented Architecture

SP2020	Strategia Sprawne Państwo 2020
SPOCS	Simple Procedures Online for Cross-border Services
SRK2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020
s-TESTA	secured TransEuropean Services for Telematics between Administrations
STORK	Secure idenTity acrOss boRders linKed
TERYT	Wykaz Identyfikatorów i nazw jednostek podziału terytorialnego kraju
TIK	Technologie Informacyjno - Komunikacyjne
UE	Unia Europejska
UEPA	Uproszczenie i Elektronizacja Procedur Administracyjnych
US	Urząd Skarbowy
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
VINNOVA	Swedish Governmental Agency for Innovation Systems
VIS	Visa Information System
VPN	Virtual Private Network
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines
WCPR	Wojewódzkie Centrum Powiadomienia Ratunkowego
ZSIN	Zintegrowany System Informacji o Nieruchomościach